

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**EVLİLİKLERİNDEN HOŞNUT OLAN VE OLMAYAN
BİREYLERİN DEPRESYON DÜZEYLERİ VE İNTİHAR
OLASILIKLARININ KARŞILAŞTIRILMASI**

CANAN SİNANOĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LEFKOŞA
2019

EVLİLİKLERİNDEN HOŞNUT OLAN VE OLMAYAN BİREYLERİN DEPRESYON DÜZEYLERİ VE İNTİHAR OLASILIKLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Canan SİNANOĞLU

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
Yrd. Doç. Dr. Meryem KARAAZİZ

LEFKOŞA
2019

KABUL VE ONAY

Canan SİNANOĞLU tarafından hazırlanan “Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin Depresyon Düzeyleri ve İntihar Olasılıklarının Karşılaştırılması” başlıklı bu çalışma, 30/09/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

.....
Doç. Dr. Ece Emre MÜEZZİN (Başkan)
Kıbrıs Sosyal Bilimler Üniversitesi
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Psikoloji Bölümü

.....
Yrd. Doç. Dr. Meryem KARAAZİZ (Danışman)
Yakın Doğu Üniversitesi
Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü

.....
Yrd. Doç. Dr. Ayhan ÇAKICI EŞ
Yakın Doğu Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü

.....
Prof. Dr. Mustafa SAĞSAN
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin, tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim. Tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Yakın Doğu Üniversitesinde erişime açılabilir.
- Tezimin iki (2) yıl süre ile erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde tezimin tamamı erişime açılabilir.

30/09/2019

İmza

Canan SİNANOĞLU

TEŞEKKÜR

Çalışmam boyunca beni destekleyen, cesaret veren, özgün çalışma yapmam konusunda yönlendiren, güven veren, tecrübe ve bilgi birikiminden yararlandığım tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Meryem KARAAZİZ 'e,

Yüksek lisans eğitimim boyunca bilgi ve tecrübelerinden fazlasıyla istifade ettiğim, aynı zamanda varlıkları ile yaşamıma yön veren başta Prof. Dr. Mehmet ÇAKICI ve Prof. Dr. Ebru ÇAKICI hocalarım olmak üzere burada tek tek isimlerini sayamadığım tüm hocalarıma,

Çalışmamın tüm aşamalarında devamlı görüş alışverişinde bulunduğum ve katkılarını hiçbir zaman esirgemeyen Said DEMİREL 'e,

Tezimin veri toplama araçlarını örneklem grubuna uygulayabilmem için hem izin alma aşamasında hem de uygulama sürecinde yardımcı olan Ankara Büyükşehir Belediyesi Sosyal İşler Daire Başkanlığı Sosyal Yardım Şube Müdürü Fatih KARAŞAHİN 'e, Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı Psikolojik Danışmanlık ve Destek Eğitimleri Şube Müdürü Sevgi KARABULUT 'a, Gençlik, Çocuk ve Aile Danışmanlık Merkezi'nin tüm çalışanlarına,

Yüksek Lisans eğitimim sürecinde her zaman yanımda olup beni motive eden ve destekleyen sevgili oğullarım Orçun YAZICI ve Doğukan YAZICI 'ya,

Hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini benden eksik etmeyip hep yüreklendiren sevgili annem Kamile SİNANOĞLU, sevgili babam Mehmet SİNANOĞLU ve kız kardeşim Nesrin BÜYÜKBOYACI 'ya,

Araştırmaya katılmayı kabul ederek ve araştırma veri toplama araçlarını istek ve sabırla cevaplandırarak araştırma örnekleminde yerini alan tüm bireylere,

Teşekkür eder, şükranlarımı sunarım.

Canan SİNANOĞLU

Ankara, 2019

ÖZ

EVLİLİKLERİNDEN HOŞNUT OLAN VE OLMAYAN BİREYLERİN DEPRESYON DÜZEYLERİ VE İNTİHAR OLASILIKLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Bu araştırmanın amacı, evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin depresyon düzeyleri ve intihar olasılıklarının karşılaştırılmasıdır. Araştırmada nedensel karşılaştırma modeli kullanılmıştır. Araştırma, Ankara Büyükşehir Belediyesi Gençlik, Çocuk ve Aile Danışmanlık Merkezi'nde yapılmıştır. Araştırmanın örneklemi 116 evli bireyden oluşmaktadır. Araştırmada; Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği, Beck Depresyon Envanteri ve İntihar Olasılığı Ölçeği kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda, evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin; cinsiyet, yaş, eşin yaşı, eşin öğrenim durumu, eş ile evlilik süresi, çocuk sahibi olma, eşten boşanmaya yönelik girişim veya düşüncenin olması, eşin boşanmaya yönelik girişimi veya düşüncesinin olması değişkenleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin; Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği, Beck Depresyon Envanteri ve İntihar Olasılığı Ölçeği toplam puanları ortalamaları arasındaki fark anlamlıdır.

Evlilikten hoşnutsuzluk, depresyon ve intihar ilişkisi ile ilgili farklı çalışmaların yapılmasına ihtiyaç vardır. Ayrıca aile terapisi ve danışmanlığı alanında verilen hizmetlerin hem yaygınlaştırılması hem de geliştirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Evlilikten hoşnutsuzluk, Depresyon, İntihar davranışı, İntihar olasılığı.

ABSTRACT
COMPARISON OF DEPRESSION LEVELS AND SUICIDE
PROBABILITIES OF INDIVIDUALS WHO ARE MARITAL DISAFFECTION
AND NOT

The aim of this research is to compare depression levels and suicide probabilities of individuals who are dissatisfied with their marriage and who are not. A causal comparison model was used in the study. The research was conducted at the Ankara Metropolitan Municipality Youth, Children and Family Counseling Center. The sample of the study consisted of 116 married individuals. In the study, the marital discontent scale, the Beck Depression Inventory, and the suicide probability scale were used.

As a result of the research, there was a significant difference between gender, age, age of the spouse, education status of the spouse, duration of marriage with the spouse, having children, attempt or thought to divorce from the spouse, attempt or thought to divorce the spouse. The difference between the marriage discontent scale, the Beck Depression Inventory, and the suicide probability scale mean total scores of individuals who are dissatisfied with their marriage and who are not.

There is a need for different studies on the relationship between marriage dissatisfaction, depression and suicide. In addition, the services provided in the field of family therapy and counseling need both to be expanded and improved.

Keywords: Marital, Marital disaffection, Depression, Suicide behaviour, Suicide probability.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY

BİLDİRİM

TEŞEKKÜR iii

ÖZ..... iv

ABSTRACT v

İÇİNDEKİLER..... vi

TABLolar DİZİNİ..... x

KISALTMALAR xiv

1. BÖLÜM

GİRİŞ1

1.1. Problem Durumu 1

1.2. Araştırmanın Amacı 3

1.3. Araştırmanın Önemi..... 4

1.4. Sınırlılıklar..... 5

1.5. Tanımlar 5

2. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR7

2.1. Evlilik 7

2.1.1. Evlilik Olgusu 7

2.1.2. Evlilikteki Sağlıklı ve Sağlıksız İlişkiler 9

2.2. Evlilikten Hoşnutsuzluk..... 11

2.2.1. Evlilikten Hoşnutsuzluk Olgusu 11

2.2.2. Evlilikten Hoşnutsuzluğun Nedenleri ve Sonuçları..... 13

2.2.3. Evlilikten Hoşnutsuzluğu Azaltıcı Faktörler..... 15

2.2.4. Evlilikten Hoşnutsuzluk, Depresyon ve İntihar ilişkisi..... 15

2.3. Depresyon 17

2.3.1. Depresyon Olgusu 17

2.3.2. Depresyonu Açıklayan Kuramlar 19

2.3.3. Depresyonun Tedavisi..... 20

2.4. İntiharlar..... 20

2.4.1. İntihar Olgusu..... 21

2.4.2. İntihar ve Depresyon İlişkisi.....	22
2.5. İlgili Araştırmalar.....	23
3. BÖLÜM	
YÖNTEM	29
3.1. Araştırma Deseni	29
3.2. Evren ve Örneklem	29
3.3. Veri Toplama Süreci	30
3.4. Veri Toplama Araçları	31
3.4.1. Kişisel Bilgi Formu	31
3.4.2. Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği.....	31
3.4.3. Beck Depresyon Envanteri.....	32
3.4.4. İntihar Olasılığı Ölçeği	33
3.5. Verilerin Analizi	34
3.6. Etik Konular.....	35
4. BÖLÜM	
BULGULAR.....	36
4.1. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Cinsiyetlerine İlişkin Bulgular	36
4.2. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Yaşlarına İlişkin Bulgular	37
4.3. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşlerinin Yaşlarına İlişkin Bulgular	38
4.4. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Öğrenim Durumlarına İlişkin Bulgular	39
4.5. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşlerinin Öğrenim Durumlarına İlişkin Bulgular	39
4.6. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, İkametgâh Yerlerine İlişkin Bulgular.....	40
4.7. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Yaşadıkları Konut Tiplerine İlişkin Bulgular	41
4.8. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Gelir Getirici Bir İşte Çalışma Durumlarına İlişkin Bulgular	41
4.9. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşlerinin Gelir Getirici Bir İşte Çalışma Durumlarına İlişkin Bulgular	42

4.10. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Ortalama Aylık Gelirlerine İlişkin Bulgular	43
4.11. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşlerinin Ortalama Aylık Gelirlerine İlişkin Bulgular	44
4.12. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Sürekli Tedavi Gördüğü Herhangi Bir Sağlık Problemi Olma Durumlarına İlişkin Bulgular	44
4.13. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşlerinin Sürekli Tedavi Gördüğü Herhangi Bir Sağlık Problemi Olma Durumlarına İlişkin Bulgular	45
4.14. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşleri ile Tanışma Şekillerine İlişkin Bulgular.....	46
4.15. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Evlenmeden Önce Eşlerini Ne Kadar Süredir Tanıdıklarına İlişkin Bulgular	47
4.16. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Evlendikleri Nikah Türlerine İlişkin Bulgular	48
4.17. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşleri ile Evlilik Sürelerine İlişkin Bulgular.....	49
4.18. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşleri ile Kaçınıcı Evlilikleri Olduğuna İlişkin Bulgular	50
4.19. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşlerinin Kendileri ile Kaçınıcı Evlilikleri Olduğuna İlişkin Bulgular	50
4.20. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Çocuk Sahibi Olma Durumlarına İlişkin Bulgular	51
4.21. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Sahip Oldukları Çocuk Sayılarına İlişkin Bulgular	52
4.22. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşi ve Varsa Çocukları Dışında Kendileri ile Birlikte Yaşayan Birilerinin Olma Durumlarına İlişkin Bulgular	53
4.23. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşlerinden Boşanmaya Yönelik Girişimleri veya Düşünceleri Olma Durumlarına İlişkin Bulgular	54

4.24. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşlerinin Kendilerinden Boşanmaya Yönelik Girişimleri veya Düşünceleri Olma Durumlarına İlişkin Bulgular	55
4.25. Evlilik Hoşnutsuzluğu Oluşumundaki Risk Etkenlerinin Lojistik Regresyon Analizi ile İncelenmesi	56
4.26. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin; Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği, Beck Depresyon Envanteri ve İntihar Olasılığı Ölçeği Puanları Arasındaki Farka İlişkin Bulgular	58
4.27. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin Araştırmanın Değişkenlerine Göre Evlilik Hoşnutsuzluğu, Depresyon ve İntihar Olasılığı Puanlarına İlişkin T Testi Sonuçları.....	59
4.28. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin Araştırmanın Değişkenlerine Göre Evlilik Hoşnutsuzluğu, Depresyon ve İntihar Olasılığı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları	66
5. BÖLÜM	
TARTIŞMA	86
6. BÖLÜM	
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	95
6.1. Sonuç	95
6.2. Öneriler	98
KAYNAKÇA	100
EKLER.....	110
Ek 1: Katılımcı Bilgilendirme ve Aydınlatılmış Onam Formu	110
Ek 2: Kişisel Bilgi Formu	111
Ek 3: Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	113
Ek 4: Beck Depresyon Envanteri	114
Ek 5: İntihar Olasılığı Ölçeği.....	115
Ek 6: Ölçeklerin Telif Hakkı Sahiplerinden Alınmış İzinler	116
ÖZGEÇMİŞ.....	117
İNTİHAL RAPORU	118
ETİK KURUL RAPORU.....	119

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Katılımcıların cinsiyetlerine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	37
Tablo 2. Katılımcıların yaş gruplarına ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	37
Tablo 3. Katılımcıların eşlerinin yaşlarına ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	38
Tablo 4. Katılımcıların öğrenim durumlarına ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	39
Tablo 5. Katılımcıların eşlerinin öğrenim durumlarına ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	40
Tablo 6. Katılımcıların ikametgâh yerlerine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	40
Tablo 7. Katılımcıların yaşadığı konut tipine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	41
Tablo 8. Katılımcıların çalışma durumuna ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	42
Tablo 9. Katılımcıların eşlerinin çalışma durumuna ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	42
Tablo 10. Katılımcıların ortalama aylık gelirlerine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	43
Tablo 11. Katılımcıların eşlerinin ortalama aylık gelirlerine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	44
Tablo 12. Katılımcıların sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemlerine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	45
Tablo 13. Katılımcıların eşlerinin sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemlerine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	46
Tablo 14. Katılımcıların eşleri ile tanışma şekline ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	47
Tablo 15. Katılımcıların evlenmeden önce eşini tanıma süresine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	48

Tablo 16. Katılımcıların evlendiği nikâh türüne ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	48
Tablo 17. Katılımcıların eşleri ile evlilik süresine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	49
Tablo 18. Katılımcıların kaçınıcı evlilikleri olduğuna ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	50
Tablo 19. Katılımcıların eşlerinin kendileri ile kaçınıcı evlilikleri olduğuna ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	51
Tablo 20. Katılımcıların çocuk sahibi olma durumuna ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	51
Tablo 21. Katılımcıların sahip oldukları çocuk sayısına ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	52
Tablo 22. Katılımcıların ailelerinde kendileri, eşi ve çocukları dışında kalan birilerine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	53
Tablo 23. Katılımcıların eşlerinden boşanmaya yönelik girişimleri veya düşünceleri olma durumlarına ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	54
Tablo 24. Katılımcıların eşlerinin kendilerinden boşanmaya yönelik girişimleri veya düşünceleri olma durumlarına ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları	55
Tablo 25. Evlilik hoşnutsuzluğu oluşumundaki risk etkenlerinin Lojistik Regresyon Analizi sonuçları	56
Tablo 26. Katılımcıların Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği, Beck Depresyon Envanteri ve İntihar Olasılığı Ölçeği puanları arasındaki farka ilişkin T Testi sonuçları	58
Tablo 27. Katılımcıların cinsiyetlerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin T Testi sonuçları	59
Tablo 28. Katılımcıların sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemi olma durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin T Testi sonuçları	60
Tablo 29. Katılımcıların eşlerinin sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemi olma durumlarına göre evlilik	

hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin T Testi sonuçları	61
Tablo 30. Katılımcıların eşleri ile kaçınıcı evlilikleri olduğuna göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin T Testi sonuçları	62
Tablo 31. Katılımcıların eşlerinin kendileri ile kaçınıcı evlilikleri olduğuna göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin T Testi sonuçları	62
Tablo 32. Katılımcıların çocuk sahibi olma durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin T Testi sonuçları	63
Tablo 33. Katılımcıların eşi ve varsa çocukları dışında kendileri ile birlikte yaşayan birilerinin olması durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin T Testi sonuçları	64
Tablo 34. Katılımcıların eşlerinden boşanmaya yönelik girişimleri veya düşünceleri olma durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin T Testi sonuçları	65
Tablo 35. Katılımcıların eşlerinin kendilerinden boşanmaya yönelik girişimleri veya düşünceleri olma durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin T Testi sonuçları	66
Tablo 36. Katılımcıların yaşlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları	67
Tablo 37. Katılımcıların eşlerinin yaşlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları	68
Tablo 38. Katılımcıların öğrenim durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları	69
Tablo 39. Katılımcıların eşlerinin öğrenim durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları	71

Tablo 40. Katılımcıların ikametgâh yerlerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları	72
Tablo 41. Katılımcıların yaşadıkları konut tiplerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları	73
Tablo 42. Katılımcıların gelir getirici bir işte çalışma durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları	74
Tablo 43. Katılımcıların eşlerinin gelir getirici bir işte çalışma durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları	75
Tablo 44. Katılımcıların ortalama aylık gelirlerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları	77
Tablo 45. Katılımcıların eşlerinin ortalama aylık gelirlerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları	78
Tablo 46. Katılımcıların eşleri ile tanışma şekillerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları	80
Tablo 47. Katılımcıların evlenmeden önce eşlerini ne kadar süredir tanıdıklarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları	81
Tablo 48. Katılımcıların evlendikleri nikah türlerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları	82
Tablo 49. Katılımcıların eşleri ile evlilik sürelerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları	83
Tablo 50. Katılımcıların sahip oldukları çocuk sayılarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları	85

KISALTMALAR

akt.	: Aktaran
APA	: Amerikan Psikiyatri Birliği
ark.	: arkadaşları
et al.	: ve diğerleri
BDE	: Beck Depresyon Envanteri
Çev.	: Çeviren
Çev. Ed.	: Çeviri Editörü
Ed.	: Editör
EHÖ	: Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği
İÖÖ	: İntihar Olasılığı Ölçeği
OR	: Odds Ratio (Olasılık Oranı)
TDK	: Türk Dil Kurumu

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, sınırlılıkları, varsayımları ve tanımlamaları ele alınmıştır.

1.1. Problem Durumu

Evlilik; evlenmeyle kurulan ve eşlerin birlikte yaşamak, birbirine sadık kalmak ve yardımcı olmak zorunda oldukları birliktir (Türk Medeni Kanunu, 2001). Evlilik; zamanla değişen, yeni biçimler alabilen, kadın ve erkeğin birlikteliği ile gerçekleşen toplumun en küçük birimidir. İnsanın kurduğu her yapı gibi evliliğin de zamanla aksayan, düzeltilmesi gereken ve hoşnut olunmayan yönleri vardır (Yavuzer ve ark., 2003). Farklı ortamlarda yetişmiş değişik kişiliklere ve kültüre sahip iki ayrı insanın birlikteliği anlamına gelen evlilik kurumu; beklentilerin karşılanmaması veya yaşanan sorunların bir sonucu olarak evlilikten hoşnut olmama potansiyelini her zaman beraberinde taşımaktadır.

Evlilikten hoşnut olma, eşten memnun olma ve eşle ilgili yakınmaların olmaması; evlilikten hoşnutsuzluk ise eşten memnun olmama ve eşle ilgili yakınmaların olması şeklinde tanımlanabilir.

Hoşnutsuzluk, evlilikteki memnuniyetsizliklerin birikiminden sonra sevgi hissinin azalmasıyla oluşmaktadır (Kayser, 1996). Yani, hoşnutsuzluk kişide anında oluşan bir duygu olmayıp, hayatında yaşadığı olumsuz birikimlerin sonucunda ortaya çıkan bir duygudur. Hoşnutluk eşlerin birbirlerine yönelik duygusal yakınlık düzeylerinin bir göstergesi niteliğindedir. Hoşnutsuzluk, evlilikte çözülmeye sebep olacağı düşünülen kesin bir değişken değildir; ama

boşanma veya ayrılma düşüncesinin çoğunlukla hoşnutsuzluk yaşayan bireyler arasında olduğu görülmektedir (Çelik, 2013).

Sağlıksız evliliklerde; çatışmalar yaygınlaşır, sıklaşır ve çözümsüzlükler artar. Eşlerin; davranışsal, duygusal ve ruhsal dengeleri giderek bozulur. Eşlerin birbirlerine karşı olan güvenleri, hoşgörüler ve anlayışları azalır. Sevgi, şefkat ve merhamet duygularının yerini; öfke, saldırganlık, nefret, tahammülsüzlük ve incinmişlik duyguları alır. Sorunların gerçek kaynakları unutulur ve sorunlar ilgisiz nedenlere ve durumlara bağlanır. Sorunların çözümü aile içinde aranmak yerine dışarıda (işte, hobilerde, gece hayatında, alkolde, evlilik dışı ilişkilerde vb.) aranmaya başlanır. Eşler, giderek birbirlerini ve kendilerini duygusal olarak izole ederler, birbirinden uzaklaşırlar. Sorunlar ve çatışmalar arttığında ve uzun süre çözülemediğinde; aile bütünlüğü ve evlilik, dağılmaya ve parçalanmaya doğru gidebilir ve psikiyatrik sorunlar ortaya çıkabilir (Nazlı, 2014).

Hoşnutsuzluğun giderek arttığı ve buna karşılık çözüm yollarının tıkanıdığı, duygusal paylaşımın tükendiği ve eşlerin bir arada kalarak birbirine daha fazla zarar verdiği bir süreçte; öfke, kızgınlık, ümitsizlik, kendine acıma, inkar gibi duygu ve düşüncelerin yanı sıra depresyon ve intihara başvurma gibi ruh sağlığı sorunları yaşanabilir (Dokur ve Profeta, 2009). Bir ilişkideki çözülmemiş çatışmalar arttıkça; intihar düşünceleri olasılığı, umutsuzluk hissi ve depresyon da artar (Medical University of Vienna, 2016).

Artan boşanmalar, çatışmalar ve eş ilişkilerinin bozulması; araştırmacıların bu konulara yoğunlaşmasını, neden olan faktörleri belirleme ve çözüm önerileri sunma çabalarını arttırmıştır. Çiftler arasındaki sevgiyi ortadan kaldıran, uzun süreli soğuk ve kayıtsız ilişkilere neden olan ve sonunda resmi boşanmayı sağlayan, bazen de ruh sağlığı sorunlarına yol açan psikolojik anormalliklerden biri de evlilik hoşnutsuzluğudur (Pines, 2007).

Bu doğrultuda evlilik hoşnutsuzluğu yaşayan evli çiftlerin; evlilikten aldıkları doyumun ve mutluluk düzeylerinin düşük, stres düzeylerinin yüksek olduğu ve daha fazla evlilik problemleri ve çatışmalar yaşadıkları belirtilebilir. Hoşnutsuzluğun eşlerde giderek artan bir oranda sevgi ve ilgi kaybına yol

açtığı ve bunun da çeşitli evlilik problemlerine neden olduğu; ayrıca depresyon ve intihar olasılığı gibi ruh sağlığı sorunlarını artırdığı bilgisi yapılan çalışmalarda vurgulanmaktadır.

Literatürde, evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin depresyon düzeyleri ve intihar olasılıklarının karşılaştırıldığı araştırma sayısı sınırlıdır. Ayrıca yapılan yerli literatür taramasında Türkiye'de evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin depresyon düzeyleri ve intihar olasılıklarının karşılaştırıldığı herhangi bir çalışmaya ya da araştırmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada, Türkiye'de evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin depresyon düzeyleri ve intihar olasılıklarını karşılaştıran ilk çalışma olma özelliğine sahiptir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmalar, evlilikten hoşnut olmanın başarılı romantik ilişkilerin önemli bir bileşeni olduğunu göstermektedir. Hoşnutsuzluk ise romantik ayrılmanın altında yatan nedenler arasında yer almaktadır. Evlilikten hoşnutsuzluk, tatmin edici olmayan bir evliliği ifade eder. Eşin hoşnutsuzluğu, genellikle uzun süren bir süreç sonucu birçok memnuniyetsizlik, hayal kırıklığı ve çözülmemiş çatışmaların sonunda oluşur (Barry, 2010).

Evlilikten hoşnutsuzluk; evlilikte sevgiyi azaltan, kademeli olarak duygusal bağlanma kaybına yol açan ve eşe karşı ilgisizliğe neden olan bir durumdur. Her zaman evliliğin sonuçlanmasına yol açmaz; fakat hoşnutsuzluk sonucunda ayrılık veya boşanma düşünceleri daha sık görülür. Hoşnutsuzluk, sadece bir eşte görülebileceği gibi bir eşte diğerinden çok daha fazla görülebilir. Hoşnutsuz sonucu, çeşitli olumsuz durumlar meydana gelir (Kayser, 1996; Barry, 2010).

Bu araştırmanın amacı, evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin depresyon düzeyleri ve intihar olasılıklarının karşılaştırılmasıdır.

Araştırmanın amacı kapsamında belirlenen soru cümleleri aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

1. Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireyler; tanımlayıcı ve evliliklerine yönelik bilgi alıcı nitelikte oluşturulmuş değişkenler açısından anlamlı farklılık göstermekte midir?

2. Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin; tanımlayıcı ve evliliklerine yönelik bilgi alıcı nitelikte oluşturulmuş değişkenlere göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

3. Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin; evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılıkları puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Eşler, evlilik hayatında zaman zaman evliliklerinden memnuniyetsizlik yaşayabilirler; ancak bu her zaman sürekli bir rahatsızlık veya hoşnutsuzluk oluşturmaz. Ayrıca bir eş, eşine olan sevgisini ve evliliğin devamı konusundaki kararlılığını koruduğu sürece, yaşanan memnuniyetsizlik oluşturan durumlar, hoşnutsuzluk düzeyine ulaşmayabilir.

Evlilikten hoşnutsuzluk; bir eşi sevgiden uzaklaştıran birçok hayal kırıklığı, çatışma ve memnuniyetsizlik içeren uzun bir süreçtir. Evlilik yaşamındaki olumsuz deneyimler, hoşnutsuzluk sürecini başlatır ve artan hoşnutsuzluk; boşanma, başka bir yerde memnuniyet arama, kötü bir evlilik yaşamı gibi çeşitli eylemleri içerir (Barry, 2010).

Evlilik hoşnutsuzluğu evli çiftler arasında birtakım ilişkisel sorunların ortaya çıkmasına neden olabilir. Yaşanılan hoşnutsuzluk, evli çiftlerin evlilikten aldıkları doyum azaltabilir ve çiftlerin uyumlarını azaltarak mutsuz bir evliliğe neden olabilir ya da ileride boşanma ile neticelenebilir (Çelik, 2013).

Çözülmemiş çatışmaların olduğu mevcut bir ilişkide mutsuz olanların intihar düşünceleri olma olasılığı daha yüksektir, en büyük risk faktörleri ilişkilerinde mutsuz olan insanlar tarafından sergilenmektedir ve bir ilişkideki çözülmemiş

çatışmaların sayısı arttıkça, intihar düşünceleri, umutsuzluk ve depresyon hissi olasılığı da artmaktadır (Medical University of Vienna, 2016).

Yapılan yerli literatür taramasında Türkiye’de evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin depresyon düzeyleri ve intihar olasılıklarının karşılaştırıldığı herhangi bir çalışmaya ya da araştırmaya rastlanmamıştır. Bu araştırma, Türkiye’deki evli bireylere yönelik yapılan ve evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin depresyon düzeyleri ve intihar olasılıklarını karşılaştıran ilk çalışma olma özelliğine sahiptir. Ruh sağlığı alanında görev yapan tüm meslek elemanlarının çalışmalarında; araştırma literatürünün ve bulgularının yön göstereceği düşünülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları aşağıdaki gibidir:

Araştırma; Ankara Büyükşehir Belediyesi Gençlik, Çocuk ve Aile Danışmanlık Merkezi’ne hizmet almak amacıyla başvuran ve araştırmaya gönüllü olarak katılan evli bireylerle sınırlıdır.

Araştırma, araştırma ölçekleri ve kişisel bilgi formunda yer alan sorularla sınırlıdır.

Araştırma, uygulamanın yapıldığı 06 Mayıs – 06 Haziran 2019 tarihleri ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Hoşnut Olmak: Bir davranış, bir durum veya bir kimseden memnun olmak, yakınmamak, şikayetçi olmamak (Türk Dil Kurumu, 2019).

Hoşnutsuzluk: Hoşnut olmamak. Bir davranış, bir durum veya bir kimseden memnun olmamak, yakınmak, şikayetçi olmak (Türk Dil Kurumu, 2019).

Evlilik: Evlenmeyle kurulan ve eşlerin birlikte yaşamak, birbirine sadık kalmak ve yardımcı olmak zorunda oldukları birliktir. Eşler, bu birliğin mutluluğunu elbirliğiyle sağlamakla yükümlüdürler (Türk Medeni Kanunu, 2001).

Evlilikten Hoşnutsuzluk: Evlilikteki duygusal bağın bozulması olarak tanımlanan evlilik hoşnutsuzluğu, sevgi ve duygusal bağlanmada artan azalma, eş ilişkilerindeki ilgi ve duyarsızlıkta artış olarak tanımlanmaktadır (Kayser, 1996).

Depresyon: Üzgün, boş ya da çabuk kızan bir duygu durumunun varlığına bedensel ve bilişsel değişikliklerin eşlik etmesi ve bu durumun kişinin işlevsellik yeterliğini büyük ölçüde etkilemesidir (DSM-5, 2013).

İntihar Davranışı: İntihar davranışı, kişinin istemli olarak hayatına son vermesi olarak tanımlanır (Sayıl, 2000). İntihar davranışı; tamamlanmış intiharlar, intihar girişimi ve intihar eğilimi veya düşünceleri şeklinde görülür (Demirel, 2004).

İntihar Olasılığı: İntihar davranışının olabilmesi durumu veya ihtimali, potansiyel olarak intihar riskinin varlığıdır (Demirel, 2004).

2. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmanın kuramsal çerçevesine ve konu ile ilgili yapılmış araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Evlilik

Evlilik, temelde iki kişinin ilişkilerini herkese açık, resmi ve kalıcı hale getirme sürecidir. Evlilik, yasal ve sosyal olarak onaylanmış, genellikle bir erkek ve bir kadın arasındaki ilişkilerin; yasalar, kurallar, gelenekler, inançlar ve ortak değerler doğrultusunda düzenlendiği bir birlikteliktir.

2.1.1. Evlilik Olgusu

Toplumun temel kurumlarından olan aile, evlilik kurumu aracılığıyla kurulmaktadır. Evlenme insan hayatının en önemli adımı olup, evrenselliği kabul edilmiş toplumsal bir kurumdur (Erdentuğ, 1990).

Evlenme, geçmişten günümüze farklı kültürlerde çeşitli biçimlerde yer almış bir süreçtir. Evliliğin kuruluşuna ilişkin özellikler her toplumun mevcut kültür kalıbına bağlı olarak değişik şekillerde ortaya çıkmaktadır. Genel olarak görülen evlilik aşamaları tanışma, söz, nişan, nikah veya düğün şeklinde gerçekleşmektedir. Bu aşamaların nasıl bir şekilde gerçekleştirileceği konusunda mevcut toplumsal kabullerin önemli bir etkisi bulunmaktadır (Türkarslan ve Demirkan, 2008).

Tarih boyunca insanoğlu zamanla belirlenen sosyal normlar çerçevesinde bir aile oluşturmaya ihtiyaç duymuştur. Aile zamanla toplumun en önemli ve en

temel kurumu haline gelmiştir. Sağlıklı bir toplum, sağlıklı ailelerden oluşmuş bir toplumdur (Yıldırım, 1993).

Farklı toplumlarda ve kültürlerde değişiklik gösterse de evliliğin evrensel bir işlevi vardır. Aile kurma, eşlerin birbirlerine karşı sorumluluklarını belirleme, cinsel tatmin, üreme, çocukların bakımı ve eğitimi ve sosyalleşmesi evliliğin en güçlü işlevleri arasında yer almaktadır.

Evlilik, birbirinden farklı ilgi, istek ve ihtiyaçlara sahip iki insanın, birlikte yaşamak, yaşantıları paylaşmak, çocuk sahibi olmak ve yetiştirmek gibi amaçlarla kurdukları bir ilişkiler sistemi, karşılıklı bir dayanışma ve toplumsal onaylamayla gerçekleşmiş bir sözleşme ve tüm toplumsal yasaklamalar dışında tutulan cinsel gereksinimlerin karşılıklı olarak doyuma ulaştırıldığı bir kaynaşmadır (Özügürlü, 1990).

Ayrıca, evlilik, kurumlaşmış bir yol, bir ilişkiler sistemi, bir kadınla bir erkeği “karı-koca” olarak birbirine bağlayan, doğacak çocuklara belli bir statü sağlayan, toplumsal yönden “devletin” kontrol, hak ve yetkisi bulunan yasal bir ilişki biçimidir (Özgüven, 2001).

Adler (2003), evliliğin önemini “içinde yaşadığımız uygarlıkta sevgi ve eşitlik sosyal ödevlerdir. Biz evleniyorsak, yalnız kişisel çıkarımız için, dolaylı olarak toplum çıkarını da göz önünde tutarak bunu yapıyoruzdur. Gerçekte evlilik, insanlığın ayakta kalmasını sağlamaya yönelik bir eylemdir” sözleriyle belirtmektedir. Evlilikle birlikte kişilerin yaşamlarında birçok değişiklikler olmaktadır. Evlilik yaşantısıyla, bekârlık rollerinden evlilik rollerine geçilmektedir. Evliliğin ilk yıllarındaki sosyal ilişkiler, evli çiftin evlilik normlarına uyum sağlamalarında ve ilişkilerindeki olumsuzluklarla başa çıkabilmelerinde çok önemlidir. Cutler ve Radford (1999), birbirlerine karşı sorumluluk duygusu taşıyan, birbirlerini sosyal açıdan destekleyen, birlikte isteyerek zaman geçiren, üyeler arasında açık iletişim olan, kriz durumunda birbirine kenetlenen bireylerin oluşturduğu sistemi gerçek anlamda evlilik olarak nitelemektedirler (Şen, 2013).

Evlilik, doğada olmayan, insanın kurduğu bir kültür kurumudur. Her kültür olayı gibi zamanla değişen, yeni biçimler alabilen, kadın ve erkeğin birlikteliği

ile gerçekleşen toplumun en küçük birimidir. İnsanın kurduğu her yapı gibi, evliliğinde zamanla aksayan, düzeltilmesi gereken yönleri vardır. Evlilik sorunlarının bunalımlarıyla başa çıkma yollarını aramak istemeyenlerin iddia ettikleri gibi, evlilik modası geçmiş bir kurum değil, bütün zorluklara karşın devam etmesi toplum sağlığı açısından gerekli olan ve çağın değişimiyle, değişebileceği de kabul edilen temel toplum birimidir (Yavuzer ve ark., 2003).

Rathus, Nevid ve Rathus (1998)'un belirttiği gibi evlilik kurumu, evrensel bir kurum olarak görülse de farklı toplumlarda bu kurumun değişik özellikler taşıdığı dikkati çekmektedir. Genel olarak geleneksel bir anlayışın hâkim olduğu evlilik kurumu giderek eşitliğin hâkim olduğu modern bir yapıya dönüşmektedir (Şen, 2013).

2.1.2. Evlilikteki Sağlıklı ve Sağlıksız İlişkiler

Evlilikteki sağlıklı ilişkilerde eşler, yaşadıkları sorunlara uygun baş etme yöntemleri geliştirirler. Sağlıklı evlilik; değişime uyum sağlayan, uygun sınırlar koyabilen, kişilerarası ilişkilerde açık ve etkin bir iletişim tarzı benimseyen, ilgi, sevgi ve yakınlığı paylaşan, birbirlerine güvenen, bağlanan, kriz dönemlerini yönetebilen çiftlerin evliliğidir. Evlilikteki sağlıklı ilişkinin özellikleri şu şekilde özetlenebilir (Cui, Fincham ve Pasley, 2008; Lansford, 2009; Sweeney, 2010; Howe, 2017):

1. Eşler; birbirleriyle uyum sağlayabilecek, sağlam bir denge kurabilecek ve birbirlerini tamamlayabilecek özellikleri genel olarak sağlarlar. Bu özellikler; karşılıklı denge ve cinsel uyum, sevgi, bireysel özellikleri kabullenme ve saygı gösterme, çocuk sahibi olmak ve yetiştirmek konusunda ortak niyet ve istek, bencillik ve sahiplenme duygusunun olmadığı paylaşım ve dayanışma isteği, ailenin işlevleri ve sürekliliği konusunda benzer inanç, kararlılık ve irade yeteneği.

2. Aile bireylerinin her biri, aile içindeki konumları, işlevleri, hak ve sorumlulukları konusunda açık ve net bir anlayışa sahiptirler. Aile içinde ve dışında; ilişkileri, davranışları ve tepkileri kolaylaştıracak yeterli ölçüde, ilkeler ve normlar belirlenmiştir. Aile içinde fiziksel, sözlü, duygusal ya da ekonomik şiddet söz konusu olmaz.

3. Organizasyonel bir yapı olan ailede de bir hiyerarşi söz konusudur. Aileyi ilgilendiren önemli kararların alınmasında, aile bireylerinin her biri, konumlarına ve işlevlerine göre kararlara katılım sorumluluğunu üstlenirler. Aile üyeleri, fikirlerini, duygularını, isteklerini ve eleştirilerini, herhangi bir korku ve kaygıya kapılmadan ifade edebilirler.

4. Aile üyeleri, kendi davranış ve tercihlerini, diğer aile üyelerinin hak ve yetkilerini çiğnemeyecek şekilde belirleme hakkına ve kendi olma özgürlüğüne sahiptirler. Çatışmalı durumlarda, aile üyelerinin empatik yaklaşım geliştirme, çatışma çözme ve uzlaşma becerileri gelişmiştir.

5. Birbirlerinin yaşamsal özgürlüklerine ve sorumluluklarına, gelişim fırsatlarına müdahale etmeden destekleyici ve tamamlayıcı bir çabayı ortaya koyabilirler. Samimiyet, dürüstlük, açıklık becerileri yanında sevgi, şefkat ve merhamet duyguları da yeteri kadar gelişmiştir. Yaşamsal zorluklara ve krizlere karşı direnç geliştirmişler ve yeterli donanımı edinmişlerdir.

Evlilikteki sağlıklı ilişkilerde, sağlıklı evliliklerde karşılaştığımız durumların tamamen tersiyle karşılaşırız. Yaşam tamamen tersine döner ve olumsuz durumlardan, bozulan dengeden sadece aile üyeleri değil, ailenin yakın çevresindeki herkes belirli ölçülerde etkilenir. Evlilikteki sağlıklı ilişkinin özellikleri şu şekilde özetlenebilir (Willen, 2015; Marinescu, 2016; Gottman ve Silver, 2016; Cüceloğlu, 2016).

1. Eşler; aile bütünlüğüne ve sağlığına zararlı ilişki biçimleri ve savunma mekanizmalarını daha fazla kullanmaya başlarlar. Çatışmalar yaygınlaşır ve sıklaşır, çözümsüzlükler artar. Eşlerin; davranışsal, duygusal ve ruhsal dengeleri giderek bozulur.

2. Eşlerin birbirlerine karşı olan güvenleri, hoşgörüler ve anlayışları azalır. Birbirlerine karşı olan sevgi, şefkat ve merhamet duygularının yerini; öfke, saldırganlık, nefret, tahammülsüzlük ve incinmişlik duyguları alır.

3. Sorunların gerçek kaynakları unutulur, ilgisiz nedenlere ve durumlara bağlanır. Sorunların çözümü aile içinde aranmak yerine dışarıda (işte,

hobilerde, gece hayatında, alkolde, evlilik dışı ilişkilerde vb.) aranmaya başlanır.

4. Eşler, giderek birbirlerini ve kendilerini duygusal olarak izole ederler, birbirinden uzaklaşırlar. Sevgi ve paylaşım ilişkilerinin yerini kölelik ve bağımlılık ilişkileri alabilir.

5. Sorunlar ve çatışmalar arttığında ve uzun süre çözülemediğinde, aile üyelerinde, özellikle çocuklarda davranış ve uyum problemleri veya psikiyatrik sorunlar ortaya çıkabilir. Aile bütünlüğü ve evlilik, dağılmaya ve parçalanmaya doğru gidebilir.

2.2. Evlilikten Hoşnutsuzluk

Evlilik, sosyal ve duygusal bir birlikteliktir. Büyüme, paylaşım, dönüşüm ve ilişkiler evliliğin odak noktasıdır. Evlilik hayatı; stresten uzak, çatışmanın olmadığı ve problemsiz bir hayat değildir. Ancak işlevsel evlilikler, tüm sorunlarla mücadele edebilen ve çiftlerin sorumluluklarını yerine getirebilme yeteneğine sahip oldukları evliliklerdir. İşlevsel olmayan evlilikler ise evlilikten hoşnutsuzluğu da içerisinde barındırabilecek özelliğe sahip evliliklerdir.

2.2.1. Evlilikten Hoşnutsuzluk Olgusu

Evlilikten hoşnut olma, eşten memnun olma ve eşle ilgili yakınmaların olmaması; evlilikten hoşnutsuzluk ise eşten memnun olmama ve eşle ilgili birtakım yakınmaların olmasıdır.

Evlilikteki duygusal bağın bozulması olarak tanımlanan evlilik hoşnutsuzluğu, sevgi ve duygusal bağlanmada artan azalma, eş ilişkilerindeki ilgi ve duyarsızlıkta artış olarak tanımlanmaktadır (Kayser, 1996; Kersten, 1990). Evlilikten hoşnutsuzluk; evlilik doyumu ile yakın ilişkisi olan, evlilik doyumu duygusundaki eksiklik ya da kayıptır. Herkesin ölümcül olumsuz etkilerini bildiği ve boşanma kararlarını teşvik eden travmatik bir olgudur (White ve David, 2008).

Hoşnutsuzluk, olumlu ve olumsuz etkilerin yer değiştirmesi anlamına gelir. Hoşnutluğun ortaya çıkması için ilişkinin başında olumlu duygular olmalıdır.

Ayrıca çiftlerin çoğunun; romantizm, aşk, güven veya ilgi gibi bazı olumlu duyguların da ilişkinin başlangıcında var olduğunu öne sürdüğü belirtilmelidir. Hoşnutsuzluk, evlilikte çözülmeye yol açan kesin bir değişken değildir. Ancak boşanma veya ayrılma fikri çoğunlukla hoşnutsuzluk yaşayan bireyler arasında olduğu görülmektedir. Hoşnutsuzluğun genellikle eşlerden birinde yaşandığı, diğer bir deyişle her zaman her iki eşin hoşnutsuzluk yaşamadığı, her iki eş hoşnutsuzluk yaşasa bile hoşnutsuzluğun eşlerden birinde daha fazla olduğu belirtilmektedir (Kersten, 1990).

Ellis (2000), yeni evli çiftlerin efsanevi sevgisini sona erdirmeyi düşünmek için daha az şey olduğunu ve bu sona erdirmenin tam olarak hoşnutsuzluk anında gerçekleştiğini öne sürüyor. Aslında, samimiyet ve sevgi yavaş yavaş solar, sevginin hoşnutsuzluğu kademeli bir süreçtir ve nadiren aniden ortaya çıkar (Goodarzi, 2014, s. 147).

Evlilikten hoşnutsuzluk, evlilikle ilgili olarak çoğu zaman sıcaklık ve sevgi duygularının yokluğuna neden olan memnuniyetsizlik birikimini ifade eder. Bu, duygusal bir bağın kademeli olarak parçalanması, eşi önemsemedeki düşüş, duygusal bir yabancılaşma ve eşine karşı ilgisizlik ve kayıtsızlık duygusundan oluşur. Hoşnutsuzluk sürecinde, olumlu etki nötr etki ile yer değiştirir (Kayser ve Rao, 2006).

Hoşnutsuzluk, diğer evlilik durumlarından ve aşamalarından farklıdır, çünkü genellikle geçici değildir; fakat mutlaka çözülmeye yol açmaz. Bunun yerine, sadece bir eş tarafından içsel olarak yaşanabilir ve diğer eşe karşı sevgi kaybını içeren bir süreci tarif eder. Yabancılaşma ve ilgisizlik duyguları kök salmaya başlarken, ilişkideki çatışma ve yüzleşme genellikle azalır (Liceaga, 2013, s. 12).

Kayser ve Rao (2006), evlilikten hoşnutsuzluğun üç evresi olduğunu belirlemişlerdir. İlk aşama, hayal kırıklığına kendini suçlamanın da eşlik ettiği hayal kırıklığı aşamasıdır. İkinci aşama, evlilikteki farklı iletişim biçiminin farkında olunduğu ve hoşnutsuzluğun ifade edildiği, öfke ve incinmenin arttığı aşamadır. Üçüncü aşama ise duygusal ve fiziksel mesafenin arttığı,

kayıtsızlığın ve ilgisizliğin görüldüğü, sevgi duygularının ilgisizlikle yer değiştirdiği son aşamadır.

Yakından ilişkili iki kavram olmasına rağmen hoşnutsuzluk ve memnuniyetsizlik aynı kavramlar değildir. Hoşnutsuzluk, bir eşin veya her iki eşin birbirine kayıtsız kaldığı noktada duygusal bir bağlılığın kademeli olarak erozyona uğramasından kalmasından kaynaklanır. Hoşnutsuzluk, sevgi dolu duyguların yokluğunu içermesi nedeniyle memnuniyetsizlikten farklıdır. Memnuniyetsizlik, düşük bir mutluluk seviyesi veya uyuma bağlı olarak nispeten geçici olabilir; ancak birey eşine karşı olumlu duyguları korur. Ayrıca birey memnuniyetsizlik ve hoşnutsuzluğu bir arada yaşayabilir. Evlilik bozulmaları mutlaka hoşnutsuzluk sonucu meydana gelmez. Hoşnutsuzluk, duyguların bir göstergesidir; ama davranışa dönüşme şekli tahmin edilemez (Heaton ve Albrecht, 1991).

2.2.2. Evlilikten Hoşnutsuzluğun Nedenleri ve Sonuçları

Evli bireyler arasındaki iletişimin ve etkileşimin kalitesi ve ortak paylaşımları, evlilik ilişkilerinde hissedilen hoşnutsuzluğu ve evlilik doyumunu etkileyebilir. Yapılan araştırmalar da bu sonuçları desteklemektedir (Seider, Hirschberger, Nelson ve Levenson, 2009). Çiftler, çabalarına rağmen ilişkilerinin yaşamları için bir anlam ifade etmediğini ve yürümeyeceğini anladıklarında, aşk ve sevgiden uzak olduklarında; evliliklerinden hoşnut olmadıklarını keşfederler (Komaei ve Sdaghati, 2016, s. 50).

Evlilik hoşnutsuzluğu ilişkisel problemlere neden olabilir. Bu nedenle, evlilikten hoşnut olmayan evli bireyler doyumsuz, uyumsuz ve mutsuz olmaya devam edebilir veya evlilik boşanmayla sonuçlanabilir. Çünkü hoşnut olmak, evlilikte yaşanan sorunların çözümünü kolaylaştırabilir ve eşlerin birlikte yaşamaktan zevk almasını sağlayabilir. Yapılan araştırmalar da bunu destekler niteliktedir. Evli çiftlerin, evlilikte yaşadıkları problemlerle başa çıkamamaları, evlilik hoşnutsuzluğunun en önemli faktörü olduğu belirtiliyor. Hem kadınlar hem de erkekler için en sorunlu alanların para, iletişim ve cinsellik olduğu belirtilmektedir (Storaasli ve Markman, 1990).

Westmann ve arkadaşları (2004) çalışmasında, ekonomik sorunlar ve yaşamda karşılaşılan zorlukların evlilik hoşnutsuzluğunu artırabileceğini, stres yaşantısı sonucu eşlerin hoşnutsuzluğunun arttığını ifade etmektedir. Shackelford ve Buss (2000) ise evliliğin çiftlere yüklediği maliyetleri eşler arasındaki hoşnutsuzluğun bir nedeni olarak göstermektedirler ve ayrıca eşinin merhametsiz olduğunu veya eşinin dengesiz ruh haline sahip olduğunu ifade edenlerin evliliğinde hoşnutsuz olduğunu belirtmektedirler. Shackelford ve Buss, eşinin sosyallik düzeyinin düşük olduğunu ifade edenlerin evliliklerinde hoşnutsuz olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Faizal ve arkadaşları (2017) da günümüzde bireylerin yaşamış olduğu ruhsal sorunların arttığını ve bunun da evliliklerde hoşnutsuzluğa yol açtığını belirtmektedirler.

Shackelford ve arkadaşları (2008)'nin yaptıkları araştırma sonuçlarına göre evlilikten duyulan hoşnutsuzluğun artması, bireyleri evlilik dışı tatmin sağlamaya yöneltmekte ve evlilik hoşnutsuzluğu bireyin eşini aldatma ihtimalini artırmaktadır.

Sevgi ve şefkat kaybı anlamına gelen hoşnutsuzluk, evlilikte mutlaka boşanmaya yol açmaz. Hoşnutsuzluk sonucu bazı eşler boşanma davası açar, bazıları hoşnutsuz bir evlilik hayatını devam ettirir ve başka yerlerde yaşam doyumu arar ve bazıları da eşi ile arasındaki sorunları aşmak için aktif olarak mücadele eder (Kayser, 1996).

Ailenin sağlığı ve refahı, çift ile evlilik arasındaki ilişkinin devamına bağlıdır. Evlilik sorunları nedeniyle birçok aile dağılma tehlikesi altındadır ve olumlu ilişkilere sahip olmamak çocuklar üzerinde yıkıcı etkiler oluşturacaktır. Bu durumlar da çocuğun kişiliğini olumsuz yönde etkileyecektir. Dolayısıyla, evlilik ilişkilerinde eşlerin hoşnutluğu ve memnuniyeti; genel olarak onların yaşamlarının memnuniyeti olarak kabul edilir. Herkes bilir ki, aile huzurun cenneti ve yeteneklerin gelişebileceği bir yerdir. Aile içindeki bireyler, diğerlerini hem etkiler hem de onlardan etkilenir. Her bir aile üyesi, ailenin iç performansından etkilenir (Pantea, 2013).

2.2.3. Evlilikten Hoşnutsuzluğu Azaltıcı Faktörler

Evlilik, her insanın yaşamı için en heyecan verici ve stresli olay olarak kabul edilir. Evlilikten hoşnut olmak, huzurlu bir evlilik yaşamına sahip olmanın ön koşuludur. Eşlerin; olumlu yaklaşımı, fikir birliği içinde olmaları, çatışmadan kaçınmaları, birbirlerini desteklemeleri gibi ilişkiyi besleyici yöndeki her türlü söz ve davranışları; evlilikten hoşnut olma düzeylerini artıracaktır.

Eşlerin ben ve sen dili yerine biz dilini kullanmaları evlilik ilişkilerinde yaşanan sorunların çözümünü kolaylaştırdığı gibi evlilik ilişkilerinde mutluluk düzeyini de arttırdığı belirtilmektedir (Seider, Hirschberger, Nelson ve Levenson, 2009).

Evliliklerinden memnun olan başarılı çiftlerin; birbirleriyle daha iyi arkadaş oldukları, birbirlerine zaman ayırdıkları, tartışmalarında ılımlı olabildikleri, ortak fikirleri paylaşabildikleri ve sıkı arkadaşlıkların önemini kavradıkları bilinmektedir. Ayrıca, iletişim becerisi yüksek olan çiftlerin evlilik doyumlarının da yüksek olduğu bildirilmektedir (Chapin, Chapin ve Sattler, 2001).

Bu çerçevede evlilik hoşnutsuzluğu yaşamayan evli çiftlerin evlilikten aldıkları doyumun ve mutluluk düzeylerinin yüksek, stres düzeylerinin düşük olduğu ve daha az evlilik problemleri ve çatışmalar yaşadıkları belirtilebilir (Çelik, 2013, s. 251).

2.2.4. Evlilikten Hoşnutsuzluk, Depresyon ve İntihar İlişkisi

Çoğu çift, uzun yıllar boyunca sevgiyi ve ilgiyi sürdürmeyi bekler ve sevgi, evliliğin istikrarı için çok önemli bir unsur olabilir. Samimiyet ve sevgi, çiftlerin ilişkilerini sürdürmeyi veya sonlandırmayı planlamanın en iyi göstergesi olarak tanımlanır (Kersten, 1990). Aile terapistleri genellikle aile içindeki zayıf iletişimin ciddi aile sorunlarına, sorunları çözmede başarısızlığa ve samimiysizliğe neden olduğunu ileri sürmektedir (Ebadatpour et al., 2014).

Aile üyeleri özellikle çiftler, aile ortamında birbirleri ile yakın ve sağlıklı bir ilişki kuramazlarsa, bu durum anlaşmazlıklara yol açar ve bu da çiftleri yavaş yavaş evlilik hoşnutsuzluğuna doğru götürür. Evlilikten hoşnutsuzluk, hayal kırıklıklarına ve huzursuzluklara neden olabilir, evlilik yaşamının kalitesini

düşürebilir ve evlilik birlikteliğini bozabilir. Çiftlerin evlilikten hoşnutsuzluklarının can sıkıntısı gelişiminde önemli bir rolü vardır (Asfajir ve Ramezani, 2017).

Günümüzde bireylerin yaşamış olduğu ruhsal sorunlar artmakta ve bu da evliliklerde hoşnutsuzluğa yol açmaktadır (Faizal et al., 2017). Hoşnutsuzluğun giderek arttığı ve buna karşılık çözüm yollarının tıkanıdığı, duygusal paylaşımın tükendiği ve eşlerin bir arada kalarak birbirine daha fazla zarar verdiği bir süreçte; öfke, kızgınlık, ümitsizlik, kendine acıma, inkar gibi duygu ve düşüncelerin yanı sıra depresyon ve intihara başvurma gibi ruh sağlığı sorunları yaşanabilir (Dokur ve Profeta, 2009).

Çözülmemiş çatışmaların olduğu mevcut bir ilişkide mutsuz olanların intihar düşünceleri olma olasılığı daha yüksektir, en büyük risk faktörleri ilişkilerinde mutsuz olan insanlar tarafından sergilenmektedir ve bir ilişkideki çözülmemiş çatışmaların sayısı arttıkça, intihar düşünceleri, umutsuzluk ve depresyon hissi olasılığı da artmaktadır (Medical University of Vienna, 2016).

Aile görev ve işlevlerindeki verimsizlik ve stres, çiftlerde hoşnutsuzluğa neden olabilir; ayrıca ailedeki verimsizlik ve stres, çiftlerde birçok davranışsal ve psikolojik soruna neden olabilir (Ebadatpour et al., 2014).

Hoşnutsuzluk, gerçekler ve beklentiler arasındaki denge eksikliğinden kaynaklanan fiziksel, psikolojik ve duygusal zayıflıktan oluşur. Fiziksel güçsüzlük gibi semptomlarla birlikte hoşnutsuzluk; yorgunluk, can sıkıntısı, halsizlik, kronik baş ağrıları, karın ağrısı, anorexia ve bulimia gibi durumları içerir. Duygusal zayıflığı; kızgınlık, sorunları çözme isteksizliği, çaresizlik, üzüntü, boşluk, anlamsızlık, depresyon, yalnızlık, motive olamama, başarısızlık, duygusal boşluğun verdiği rahatsızlık ve hatta intihara motive olma hisleri takip eder (Adibrad, 2007).

Zihinsel zayıflığa; azalmış benlik saygısı, olumsuz duygular, eşine karşı umutsuzluk ve hayal kırıklığı duyguları, kendisiyle ilgili hayal kırıklığı ve kişisel ilgisizlik eşlik eder (Pines, 2004). Bu belirti ve semptomların her biri aile işlevini azaltmada önemli bir role sahiptir ve bir başka deyişle aile işlevlerini bozar (Goodarzi, 2014).

Birçok yayın (Horneffer ve Fincham, 1995; Whisman ve Bruce, 1999; Benazon ve Coyne, 2000; Beach ve O’Leary, 1993; Whisman ve Kaiser, 2008; Whisman ve Uebelacker, 2009; Whitton ve Whisman, 2010) evlilikten hoşnutsuzluğun depresyon tanısı ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Ancak, hangi faktörün önce geldiğine dair tartışmalar mevcuttur. Bazı araştırmacılar evlilikten hoşnutsuzluğun depresyondan önce geldiğini bulurken, bazıları ise evlilikten hoşnutsuzluk konusunda depresyonun çok önemli bir etkiye sahip olduğunu bulmuştur. Her iki faktör arasında iki yönlü bir ilişkinin var olduğu iddia edilmektedir (akt. Cano-Prous et al., 2013).

2.3. Depresyon

Depresyon; duygu, düşünce ve davranış biçimimizi olumsuz etkileyen yaygın ve ciddi tıbbi bir hastalıktır (What is Depression?, t.y.)

2.3.1. Depresyon Olgusu

Bugün depresyon olarak tanımladığımız durum tarihte ve edebiyatta melankoli adıyla yazılmış ve melankolinin ilk klinik tanımı M.Ö 4. asırda Hipokrat tarafından yapılmıştır. Daha sonra Kraepelin mani ve melankoli nöbetlerinin aynı kişide görülebilen tek hastalık olduğunu ileri sürerek psikoz-manyak-depresif adını vermiştir. Depresyon sözcüğünün Latince kökü “depressus”dur; aşağı doğru bastırmak, çekmek, bitkin, gamlı, kederli, meysus etmek, cesaretini kırmak, donuklaştırmak, durgunlaştırmak anlamına gelir. Depresyon karşılığı Türkçe’de ruhsal çöküntü ya da çökkünlük olarak kullanılmaktadır (Köknel, 1989, s. 14).

Depresyon, üzüntülü veya iritabl duygu durum ve bununla bağlantılı, uyku ve iştah değişiklikleri anhedoni (düzenli ve haz verici etkinliklere olan ilginin kaybı), psikomotor değişiklikler yoğunlaşma kusuru, yorgunluk, ümitsizlik çaresizlik duyguları intihar düşünceleri gibi belirtilerle birlikte işlemsellikte bozulmanın olduğu bir dönemdir. Depresif hastaların çoğu asla profesyonel tedavi arayışına girmezler (Kaplan ve Sadock, 1998).

Duygulanım bozuklukları, öncelikle ruhsal çökkünlükler (depresyonlar) tüm insanların yaşamları boyunca hafif, orta veya ağır derecede yaşayabilecekleri

bir tablodur. Yaşam süresi içinde tedavi gerektirecek düzeyde depresyon geçirme olasılığının kadınlar için %10 ile %25 arasında, erkekler için ise %5 ile %12 arasında değişmektedir. Erişkinlerde majör depresif bozukluğun toplum örneklemelerindeki nokta prevalansı kadınlar için %5 ile %9 arasında, erkekler ise %2 ile %3 arasında değişmektedir. Majör depresif bozukluğun prevalans oranları eğitim, gelir durumu, etnik köken, evli olup olmama ile ilişkisiz gibi görünmektedir. Majör depresif bozukluk, böyle bir bozukluğu olan kişilerin birinci derecede biyolojik akrabalarında genel topluma göre 1.5-3 kat daha fazla görülür (Kumbasar, 2000, s. 234).

Majör (yeğın) depresyon bozukluğu; aynı iki haftalık dönem boyunca, aşağıdaki belirtilerden beşi (ya da daha çoğu) bulunmuştur ve önceki işlevsellik düzeyinde bir değişiklik olmuştur; bu belirtilerden en az biri ya (1) çökkün duygudurum ya da (2) ilgisini yitirme ya da zevk almamadır (DSM-5):

1. Çökkün duygudurum, neredeyse her gün, günün büyük bir bölümünde bulunur ve bu durumu ya kişinin kendisi bildirir (örn. üzüntülüdür, kendini boşlukta hisseder ya da umutsuzdur) ya da bu durum başkalarınca gözlenir (örn. ağlamaklı görünür).
2. Bütün ya da neredeyse bütün etkinliklere karşı ilgide belirgin azalma ya da bunlardan zevk almama durumu, neredeyse her gün, günün büyük bir bölümünde bulunur (öznel anlatıma göre ya da gözlemlle belirlenir).
3. Kilo vermeye çalışmıyorken (diyet yapmıyorken) çok kilo verme ya da kilo alma (örn. bir ay içinde ağırlığının %5'inden daha çok olan bir değişiklik) ya da neredeyse her gün, yeme isteğinde azalma ya da artma.
4. Neredeyse her gün, uykusuzluk çekme ya da aşırı uyuma.
5. Neredeyse her gün, psikodevin sel kışkırtma (ajitasyon) ya da yavaşlama (başkalarınca gözlenebilir; yalnızca, öznel, dinginlik sağlayamama ya da yavaşladığı duygusu taşıma olarak değil).
6. Neredeyse her gün, bitkinlik ya da içsel gücün kalmaması (enerji düşüklüğü).

7. Neredeyse her gün, değersizlik ya da aşırı ya da uygunsuz suçluluk duyguları (sanrısız olabilir) (yalnızca hasta olduğundan ötürü kendini kınama ya da suçluluk duyma olarak değil).

8. Neredeyse her gün, düşünmekte ya da odaklanmakta güçlük çekme ya da kararsızlık yaşama (öznel anlatıma göre ya da başkalarınca gözlenir).

9. Yineleyici ölüm düşünceleri (yalnızca ölüm korkusu değil), özel eylem tasarlamaksızın yineleyici kendini öldürme (intihar) düşünceleri ya da kendini öldürme girişimi ya da kendini öldürmek üzere özel bir eylem tasarlama.

2.3.2. Depresyonu Açıklayan Kuramlar

Depresyonun ortaya çıkışını tek bir nedene bağlamak mümkün değildir. Dolayısıyla bir belirti olarak depresyon, bedensel ya da ruhsal birçok hastalıkla birlikte ortaya çıkabilir. Ya da herhangi bir belirli nedene bağlı olmadan günlük engeller karşısında ortaya çıkabilir.

Depresyonu tanımlayan ve oluşum nedenlerini açıklayan birçok kuram vardır. Bu kuramlardan en çok tanınan ve üzerinde durulan kuramlar şunlardır:

1. *Psikodinamik Kuram*: Yaşamın ilk döneminde gelişen olayların duygusal yaşam üzerine etkileri; örneğin anne-baba sevgisi yoksunluğunu ileriki yıllarda kişinin kendine saygı ve güven duygusunu azaltması, sonunda onun bunalımlara olan direncini kırmasıyla açıklanmaktadır. Klasik psikoanalitik kuramın başlıca temsilcilerinden olan Abraham'a göre depresyona karşı predipoze olma, psiko-seksüel gelişme problemlerinden kaynaklanmaktadır. Freud'un görüşleri de temelde Abraham'ın görüşleri ile aynıdır. Klasik psikoanalitik görüşte depresyon nedeni olarak "sevgi nesnesinin kaybı" varsayılmaktadır (Gillet ve Pietroni, 2014).

2. *Davranışsal Kuramlar*: Kişinin geçmişindeki davranışlarında cezalandırılmayıp, aksine ödüllendirilerek, onun depresyon gibi yapıcı olmayan tepkiye koşullandırılması. Örneğin ebeveynlerden istenilen sevgiyi bulamayan çocuğun en olumlu tepkisi pasif davranıştır; yani çocuk, ileride aynı durumlarda benzer tepkiyi gösterecektir (Gillet ve Pietroni, 2014).

3. *Kognitif Kuram*: Beck'in geliştirdiği kurama göre, depresyonun bir duygu durum bozukluğundan çok bilişsel bir bozukluk olduğu vurgulanmaktadır. Kurama göre depresyona yatkın bireylerin ruhsal yapısında farklı bilişsel işlevlerin yer aldığı bildirilmiştir. Bunlar bilişsel l olarak bilinen; olumsuz düşünceler, bilişsel şemalar ve bilişsel hatalardır. Otomatik düşünceler kişinin içerisinde bulunduğu durumla ilgili bilgi verilerin işlenmesi sırasında oluşan çeşitli bilişsel hatalar sonucunda ortaya çıkarlar. Bu bilişsel hatalar akıl okumaya, falcılığa hep ya da hiç biçimde düşünmeye dayalı, gerçekliği sınanmamış verilere dayanmaktadır (Alper, 2012).

2.3.3. Depresyonun Tedavisi

Depresyon, özellikle erken dönemde belirlenmesi halinde tedavisi mümkün olan bir duygu durumu bozukluğudur. Depresyonun tedavisinde izlenecek ilk adım; hastadaki depresyonun ağırlığı, depresyonun tipi ve depresyonun düzeyinin ortaya çıkarılmasıdır. Özellikle depresif durumlarda sık görülen intihar düşüncelerine sahip hastalara çok dikkat edilmeli ve mümkün olan kısa zaman içerisinde ciddi intihar düşüncesine sahip hastaların hastaneye yatırılmaları gerekmektedir. İntihar düşüncesinin yoğunluğu EKT (Elektro Konvulsif Terapi)'nin yapılmasını gerekli kılabilir. Depresyonun tedavisinde ilaç kullanımı oldukça yaygındır. Depresyonun tedavisinde esas olarak kullanılması gereken ilaçlar anti depresif ilaçlardır. Tedavide bir başka yöntem de psikoterapilerdir. Depresyonda depresyonlu hastanın özel durumuna göre çeşitli psikoterapi yöntemleri uygulanabilmektedir. Bunlar içinde en önemli olanlar; psikoanalitik psikoterapi, kısa süreli dinamik psikoterapi, bilişsel (kognitif) terapi ve inter personel terapidir (Alper, 2012).

2.4. İntiharlar

İnsanlık tarihi kadar eski olan intihar olgusu küresel bir halk sağlığı sorunudur. Dünyanın her yerinde görülmektedir ve psikodinamiğini birçok faktör oluşurmaktadır. Bireysel olduğu kadar toplumsal da bir olgudur.

2.4.1. İntihar Olgusu

İntihar davranışı; tamamlanmış intiharlar, intihar girişimleri ve intihar eğilimi veya düşünceleri şeklinde görülür. Bireysel ve çevresel faktörlere bağlı olarak ortaya çıkan bu davranış her olguda kendine özgü nedenlere sahiptir, bireysel özgünlük gösterir (Demirel, 2004).

İntihar davranışı psikiyatri ve krize müdahale alanında hem aciliyeti hem de yaşamı tehdit ediciliği nedeniyle oldukça önemli bir yer tutmaktadır. İntiharlar psikiyatride başta gelen ölüm nedenleridir ve stres yaratan yaşam koşullarına tepki veren normal kişilerden ağır ruhsal bozukluğu olan hastalara kadar geniş bir popülasyonda görülebilmektedir. İntihar eden kişi gerçekten ölmek arzusunda olabileceği gibi, bu davranışında acısını, çaresizliğini ve umutsuzluğunu dile getirme amacı gütmüş olabilir. Yaşamında olası bir değişiklikten kaçmak amacı ile intihar etmiş olabilir. Bu yönleri ile intiharı kişinin yardım çağrısı olarak değerlendirmek mümkündür (Sayıl 2000).

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) intiharı, kendini öldürme eylemi olarak tanımlar. Eylem, ilgili kişi tarafından kasıtlı olarak başlatılmalı ve gerçekleştirilmelidir. İntihar, her yaşta küresel olarak en büyük 20 ölüm sebebi arasındadır ve her yıl yaklaşık bir milyon insan intihardan ölmektedir. Dünya çapında intihar, 15-44 yaş arası ölümlerin önde gelen üç nedeni arasında yer alırken; 10-24 yaş grubundaki ölümlerin önde gelen iki nedeni arasında yer almaktadır. Küresel intihar oranı 100.000 kişi başına 16 intihardır (100.000 erkek başına 18 intihar ve 100.000 kadın başına 11 intihar). Klinik çalışmalar, çoğu ülkede intiharın erkeklerde egemen olduğunu göstermiştir. Gençler arasında intihar oranları hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerdeki ülkelerin üçte birinde en yüksek risk altındaki grup olacak şekilde artmasına rağmen, intihar oranı yaşla birlikte artmaktadır. Ayrıca, bazı etnik gruplar ve tek tek ülkeler arasında ve ayrıca bir ülkenin farklı bölgelerinde intihar oranlarında belirgin farklılıklar vardır (Schwartz-Lifshitz et al., 2012)

İntihar davranışı için yakın risk altındaki bireylerin belirlenmesi, klinisyenler için büyük bir zorluktur. Genel olarak, intiharı tahmin etmek zordur; çünkü intihar nadir görülürken, risk faktörlerinin yaygınlığı nüfus içinde yüksektir.

Aslında, risk faktörlerine sahip olanların sadece azınlığı intihar edecektir. Ayrıca, risk faktörlerinden bazıları spesifik değildir ve intihar sonucu ölenlerin bazıları risk grubuna dahil değildir. Bununla birlikte, intihar eden kişiler ile intihar girişiminde bulunanların yaklaşık %90'ı psikiyatrik bir bozukluğa (duygusal hastalıklar, uyuşturucu/alkol kötüye kullanımı, psikoz veya kişilik bozuklukları) sahiptir. Öte yandan, psikiyatrik popülasyonlar arasında intihar davranışı nadir değildir ve psikiyatrik hastalar arasındaki girişimlerin oranı %15-50 arasında değişmektedir (Soloff, Fabio ve Lonnqvist, 2009).

2.4.2. İntihar ve Depresyon İlişkisi

İntiharla ruhsal hastalık arasındaki ilişkilere eğilen kaynakların çoğu depresyonlarda ortaya çıkan intihar üzerinde dururlar. Genellikle intiharın depresyonlarda ortaya çıkma oranı araştırılır ve saptanan sayısal verilerden yoruma dayalı sonuçlar çıkarılır. Son yıllarda depresyonlar dışındaki hastalıklarda da intihar riski araştırılmıştır. Bunlara dayanarak hangi hastalıklarda intihar riskinin arttığını gösteren listeler de yapılmıştır. Listelerde şöyle bir sıralamaya rastlanır (Odağ 1995):

1) Depresyon, 2) Alkol ve madde bağımlılığı, 3) Psikotik bozukluklar, 4) Yalnızlık ve yaşlılık. Depresyon ve alkol bağımlılığı bu listelerin hep başındadır. Sıralama depresyon ve alkol bağımlılığı ile intihar arasında çok sıkı bir bağlantı olduğunu göstermektedir.

Klinik olarak depresyondaki kişilerin yarısından fazlasının intihar düşüncesi vardır ve major depresyon bozukluğu ve bipolar bozukluklar, intiharla en sık ilişkili olan psikiyatrik bozukluklardır. Umutsuzluk, suçluluk duygusu, ilgi kaybı, uykusuzluk ve düşük özgüven gibi bazı depresyon belirtilerinin; intihar davranışı riski açısından özellikle önemli olduğu tespit edilmiştir. Duygudurum bozukluklarının etkili bir şekilde önlenmesi ve tedavisi, ciddi intihar girişimlerinin sayısını azaltabilir. Bu nedenle, intihar meyilli depresyonlu hastaların aktif ve yoğun bir şekilde tedavi edilmesi, intihar davranışını önlemenin etkili bir yolu olabilir (Soloff, Fabio ve Lonnqvist, 2009; Schwartz-Lifshitz et al., 2012).

Çözülmemiş çatışmaların olduğu mevcut bir ilişkide mutsuz olanların intihar düşünceleri olma olasılığı daha yüksektir, en büyük risk faktörleri ilişkilerinde mutsuz olan insanlar tarafından sergilenmektedir ve bir ilişkideki çözülmemiş çatışmaların sayısı arttıkça, intihar düşünceleri, umutsuzluk ve depresyon hissi olasılığı da artmaktadır (Medical University of Vienna, 2016).

2.5. İlgili Araştırmalar

Sabatelli (1988) çalışmasında, evlilik doyumunu beklentilerin ve eşin davranışlarının önemli ölçüde etkilediğini ve beklentilerin karşılanabilir olmasının evlilik doyumunu artırdığını ortaya koymuştur.

Storaasli ve Markman (1990) çalışmalarında, evli çiftlerin evlilikte yaşadıkları problemlerle başa çıkamamalarının, evlilik hoşnutsuzluğunun en önemli faktörü olduğu belirtiyorlar ve hem kadınlar hem de erkekler için en sorunlu alanların para, iletişim ve cinsellik olduğu vurguluyorlar.

Barling ve arkadaşları (1990) araştırmalarında, evliliklerinde eşinin sabırsız ve daha sinirli olduğunu ifade eden kadınların evlilikten duydukları hoşnutsuzluk düzeyinin yüksek olduğunu görmüşlerdir.

Hoekstra-Weebers ve arkadaşları (1998), 124 kanser hastası ile yaptıkları araştırmada evlilik hoşnutsuzluğu ile fiziksel sağlık arasında bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Shackelford ve Buss (2000), evliliğin çiftlere yüklediği maliyetleri eşler arasındaki hoşnutsuzluğun bir nedeni olarak göstermektedirler ve ayrıca eşinin merhametsiz olduğunu veya eşinin dengesiz ruh haline sahip olduğunu ifade edenlerin evliliğinde hoşnutsuz olduğunu belirtmektedirler. Shackelford ve Buss, eşinin sosyallik düzeyinin düşük olduğunu ifade edenlerin evliliklerinde hoşnutsuz olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Robinson, Carroll ve Flowers (2001), yapmış olduğu çalışmalarında kocalarını işkolik olarak tanımlayan kadınların çoğunluğunun evliliklerinden hoşnut olmadığını ve eşlerine karşı daha az olumlu duygular hissettikleri belirlemişlerdir.

Beach ve arkadaşları (2003) depresyon düzeyi ile evlilik hoşnutsuzluğu arasında bir ilişkinin var olup olmadığını belirlemek istemiş ve bu iki kavram arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Elde ettikleri sonuca göre bireyin depresyon düzeyi arttıkça evlilik hoşnutsuzluğu da artmaktadır.

Westmann ve arkadaşları (2004) çalışmasında, ekonomik sorunlar ve yaşamda karşılaşılan zorlukların evlilik hoşnutsuzluğunu artırabileceğini, stres yaşantısı sonucu eşlerin hoşnutsuzluğunun arttığını ve erkeklerin kadınlara oranla evliliklerinde daha hoşnutsuz olduğunu ifade etmektedir.

Hansson ve Bland (2006), etkileşimlerinde zor zamanlar geçiren ve evliliklerinden hoşnut olmayan çiftlere, iletişim ve çatışma çözme becerilerini öğrettikleri çalışmada; bu eğitimlerin çiftler arasındaki ilişkileri ve sorunlarla başa çıkma yeteneğini geliştirdiği sonucuna ulaşmışlardır.

Üncü (2007) evlilik doyumu konusunda ilköğretim mezunları ile lise mezunları ve ilköğretim mezunları ile üniversite mezunları arasındaki farkın anlamlı olduğunu, en düşük ortalamanın ilköğretim mezunlarına ve en yüksek ortalamanın ise lise mezunlarına ait olduğunu elde etmiştir.

Hollist ve arkadaşlarının (2007) Brezilyalı kadınlarda evlilik hoşnutluğu ile depresyon arasındaki ilişkiyi test etmek amacıyla yaptıkları çalışmada sonuçlar, depresyonun güçlü bir yordayıcısı olarak evlilik hoşnutluğunu göstermiştir. Bu çalışmada evlilik hoşnutluğu, depresyonla ilişkilidir.

Heejeong ve arkadaşları (2008) evlilikten hoşnutsuzluğun, fiziksel ve zihinsel sağlık için riskli bir faktör olduğunu ve bunun da işlevsiz ailelere yol açacağını göstermiştir.

Shackelford ve arkadaşları (2008)'nin yaptıkları araştırma sonuçlarına göre evlilikten duyulan hoşnutsuzluğun artması, bireyleri evlilik dışı tatmin sağlamaya yöneltmekte ve evlilik hoşnutsuzluğu bireyin eşini aldatma ihtimalini artırmaktadır.

Parcover ve arkadaşları (2012) yapısal aile terapisinin etkinliğini değerlendirmek için yaptıkları çalışmada; aileleri bu yaklaşıma göre

eğitmenin, evlilikten hoşnut olmayı arttırdığını ve evlilikteki çatışmaları azalttığını gözlemlemişlerdir.

Oladi (2012) yaptığı araştırmada, evlilikten kaynaklanan hoşnutsuzluk ile fiziksel rahatsızlık arasında ciddi bir ilişki olduğunu göstermektedir (Asfajir ve Ramezani, 2017).

Duba ve arkadaşları (2012) yürütmüş oldukları çalışmada, evlilik hoşnutsuzluğu ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunmadığı sonucuna varmışlardır.

Çelik (2013) "Evlilik hoşnutsuzluğu ölçeğinin Türkçeye uyarlanması" isimli çalışmasında evlilik hoşnutsuzluğu ile evlilik yaşam doyumu, cinsel özgüven, cinsel açıdan kendini açığa vurma, cinsel cesaret, cinsel farkındalık arasında negatif bir ilişkinin olduğunu; fakat evlilik hoşnutsuzluğu ile cinsel öz-yeterlik arasında pozitif bir ilişkinin olduğunu bulmuştur.

Goudarzi (2014), aile terapisinin evlilik hoşnutsuzluğu üzerindeki etkisi konusundaki deneysel çalışmasında, Satir Aile Terapisinin evlilik işlevinde iyileşmeye yol açtığını göstermiştir. Ayrıca Satir Aile Terapisi, evlilik hoşnutsuzluğunu azaltmıştır.

Ebadatpour ve arkadaşları (2014)'na göre aile çalışmaları, günümüzde evlilikten hoşnutsuzluğun yaygınlaşarak arttığını göstermekte ve evliliklerinde çiftlerin %50'si hoşnutsuzlukla karşı karşıya kalmaktadır.

Mazidi (2015), evlilikten hoşnutsuzluk ile aile fonksiyonları arasında olumsuz ve anlamlı bir ilişki olduğunu; ancak aile fonksiyonu ile öz-kontrol arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermiştir. Evlilikten hoşnutsuzluk ile yorgunluk, duygusal ve psikolojik zayıflık arasında anlamlı bir ilişki vardır. Niles (2015); ek sorumlulukların, çelişkili taleplerin ve aile yükümlülüklerinin evlilik hoşnutsuzluğunun artmasına katkıda bulunan faktörler olduğunu ileri sürmektedir (Asfajir ve Ramezani, 2017).

MedUni Viyana Sosyal Tıp Enstitüsü tarafından yürütülen ve ilişki durumu ile intihar düşünceleri arasındaki ilişkiye bakılan bir çalışmanın (Medical University of Vienna, 2016) bulguları; özellikle mutlu bir ilişki içinde olanlarda,

intihar düşünceleri olma riskinin düşük olduğunu göstermiştir. Bu çalışmanın sonuçlarına göre; çözülmemiş çatışmaların olduğu mevcut bir ilişkide mutsuz olanların intihar düşünceleri olma olasılığı daha yüksektir, en büyük risk faktörleri ilişkilerinde mutsuz olan insanlar tarafından sergilenmektedir ve bir ilişkideki çözülmemiş çatışmaların sayısı arttıkça, intihar düşünceleri, umutsuzluk ve depresyon hissi olasılığı da artmaktadır.

Tsapelas, Aron ve Orbuch (2016), şu anki evlilikten hoşnutsuzluk ile gelecekteki evlilik hoşnutsuzluğu arasındaki ilişkiyi araştırmış ve çalışmaya 123 çift katılmıştır. Sonuçlar, şu anki evlilikten hoşnutsuzluğun gelecekteki evlilik hoşnutsuzluğunun öngörücü bir faktörü olduğunu ve şu anki hoşnutsuzluğun samimiyet kaybına ve çiftlerin duygusal ayrılmasına yol açtığını göstermiştir.

Çakıcı (2016), en az üç yıllık evli kadınlardan görücü usulü ve flört ederek evlenenlerin evlilik uyum ve hoşnutsuzluk düzeylerindeki farklılıkların ortaya konması amacıyla yaptığı çalışmada; evlenme biçimi ile evlilik uyumu ve evlilik hoşnutsuzluğu arasında anlamlı bir korelasyon bulamamıştır. Örnekleme seçilen kadınların hepsinin evlilik uyum puanları düşük çıkmıştır. Flört ederek evlenen kadınlarda ise evlilik öncesi flört süresi ile evlilik hoşnutsuzlukları arasında negatif ve anlamlı bir korelasyon bulunmuştur.

Kumcağız ve Ertuğ (2016) yaptıkları çalışmada, evli bireylerin evlilik hoşnutsuzluk puanlarını çeşitli sosyo-demografik özelliklere göre incelemişler ve evlilik hoşnutsuzluk puan ortalamaları ile yaş grupları, öğrenim düzeyleri, evlilik süreleri ve çalışma durumları arasında anlamlı farklılık olduğu, buna karşın cinsiyet arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Asfajir ve Ramezani (2017)'nin evli çiftlerin evlilikten hoşnutsuzlukları ile aile fonksiyonu arasındaki ilişkiyi araştırmak amacıyla yapmış oldukları çalışma; aile işlevleri ile evlilik hoşnutsuzluğu parametreleri arasında pozitif ve doğrudan bir ilişki olduğunu göstermiştir. Bu çalışmaya göre erkek ve kadın evli öğretmenlerde evlilikten hoşnutsuzluk açısından önemli farklılıklar olduğu ve çiftlerin evlilikten hoşnutsuzluklarının can sıkıntısı gelişiminde önemli bir rolü olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kaya (2017) ise yaptığı araştırmasında, çekirdek ailede yaşayan bireylerin geniş ailede yaşayanlara göre evliliklerinden duymuş oldukları mutluluk düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Ayrıca, evlilik öncesi tanışıklık düzeyi arttıkça evlilik doyumunun da arttığını söylemektedir. Çalışmasında, kırsal alanda yaşayan kadınların kentsel alanda yaşayan kadınlara göre evliliğinde daha uyumlu ve doyumlu olduğunu saptamıştır.

Faizal ve arkadaşları (2017) günümüzde bireylerin yaşamış olduğu ruhsal sorunların arttığını ve bunun da evliliklerde hoşnutsuzluğa yol açtığını belirttikleri çalışmalarında; toplam 161 katılımcının %9,3'ünde depresif semptomlar ve %8,1'inde ise kaygı bozukluğu bulunduğunu, erkek katılımcıların %54'ünün evliliklerinden hoşnut olmadığını ve kadın katılımcıların ise %33,7'sinin evliliğinden hoşnutsuz olduğunu, katılımcıların %9'unun ise evliliğinde ciddi problemler yaşadığını bulmuşlardır.

Kılbitmez (2018), çalışmasında çocuk sayısı arttıkça evlilik doyumunun arttığı, evli kadınların kendilerinin gelir düzeyi arttıkça evlilik doyumunun da arttığı, eşin eğitim düzeyi ile kadınların evlilik doyumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu, eşin eğitim düzeyi yükseldikçe evlilik doyumunun da yükseldiği sonucuna ulaşmıştır.

Abbasi ve arkadaşları (2018) ise çalışmalarında evlilik hoşnutsuzluğu ile nörotisizm arasında doğrudan olmasa da dolaylı bir ilişkinin olduğu bilgisine varmışlardır.

Yiğit (2018) ve Yıldız (2018) çalışmalarında, çocuk sayısı ile evlilik doyumu arasında anlamlı ilişki bulunamadığı; ancak çocuk sahibi olan bireylerin çocuğu olmayanlara göre evliliğinde daha hoşnutsuz olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Yanar Güngör (2019) ve Sancaktar (2016) tezlerinde; aylık geliri yüksek bireylerin evliliklerinde daha doyumlu olduğu, gelir düzeyi ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu, gelir durumu yüksek olanların evlilik doyumlarının da yüksek olduğu bulgusunu elde etmişlerdir.

Üçgöl (2019) yapmış olduğu çalışmada, evli kadınların evlilik hoşnutsuzluk düzeylerinin evlenme şekillerinden ve beklentilerinin karşılanma durumundan etkilendiği sonucuna ulaşmıştır. Bunun yanı sıra sosyo-demografik (yaş, çocuk sayısı, eğitim düzeyi, meslek vb.) ve evliliğe dair (evlilik süresi, evlendiği yaş, tanıma süresi vb.) değişkenlerle de evlilik hoşnutsuzluğu arasında anlamlı ilişki bulunduğunu saptamıştır.

3. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma deseni, evren ve örneklem, veri toplama süreci, veri toplama araçları, verilerin analizi ve etik konular yer almaktadır.

3.1. Araştırma Deseni

Araştırmanın amacı, evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin depresyon düzeyleri ve intihar olasılıklarının karşılaştırılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden nedensel karşılaştırma modeli kullanılmıştır. Nedensel karşılaştırma araştırması, bir eylem veya olay gerçekleştikten sonra bağımsız ve bağımlı değişkenler arasındaki ilişkileri bulmayı amaçlayan ve iki veya daha fazla grubun karşılaştırıldığı bir araştırma tasarımıdır.

Nedensel karşılaştırma araştırmaları, sahip olunan veya doğal olarak meydana gelmiş bir olgu ya da olayın sebeplerini ve bu sebeplere neden olan değişkenleri ya da bir etkenin sonuçlarını ortaya çıkarmaya yönelik bir çalışmadır (Büyüköztürk ve ark., 2012).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan tüm evli bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma evrenini ise “Ankara Büyükşehir Belediyesi Gençlik, Çocuk ve Aile Danışmanlık Merkezi”ne başvuran ve evli olan tüm bireyler oluşturmaktadır.

Ankara Büyükşehir Belediyesi Gençlik, Çocuk ve Aile Danışmanlık Merkezi, hafta içi 5 gün saat 08.00-17.00 saatleri arasında hizmet vermektedir. Bu

merkezden günlük ortalama 10-15 ve aylık ortalama 275 evli birey hizmet almaktadır.

Araştırmanın örnekleme; "Ankara Büyükşehir Belediyesi Gençlik, Çocuk ve Aile Danışmanlık Merkezi'ne 06 Mayıs – 06 Haziran 2019 tarihleri arasında başvuran ortalama 275 evli birey arasından, amaçsal örnekleme yöntemi ile belirlenmiş ve araştırmaya gönüllü olarak katılmış 116 evli bireyden oluşmaktadır.

Araştırmanın örneklemini oluşturan 116 evli bireyin 58'i evliliklerinden hoşnut olan bireyler ve 58'i ise evliliklerinden hoşnut olmayan bireylerdir.

Amaçsal örnekleme, olasılı ve seçkisiz olmayan bir örnekleme yöntemidir. Amaçsal örnekleme, çalışmaların amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak tanır (Büyüköztürk ve ark., 2012).

3.3. Veri Toplama Süreci

Araştırmanın yapılabilmesi için Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan ve Ankara Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı Psikolojik Danışmanlık ve Destek Eğitimleri Şube Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmıştır.

Ankara Büyükşehir Belediyesi Gençlik, Çocuk ve Aile Danışmanlık Merkezi'nde görev yapan uzman personel (psikolog, aile danışmanı, sosyal hizmet uzmanı) uygulama öncesinde araştırma hakkında bilgilendirilmiş ve onların yardım ve destekleri alınmıştır.

Katılımcı Bilgilendirme ve Aydınlatılmış Onam Formu (Ek 1) her bir katılımcıya uygulama öncesinde verilmiş ve katılımcıların onamları alınmıştır.

Veriler, "yüz yüze görüşme" tekniği ile toplanmış; kişisel bilgi formu ve ölçekler her bireye ayrı ayrı uygulanmış, anlayamadıkları yerlerde gerekli açıklamalar yapılmış ve cevaplamayı unuttukları yerler hatırlatılmıştır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri; Kişisel Bilgi Formu, Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği, Beck Depresyon Envanteri ve İntihar Olasılığı Ölçeği kullanılarak elde edilmiştir.

3.4.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formu (Ek 2), araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Sorular; katılımcıları tanımlayıcı ve katılımcıların evliliklerine yönelik bilgi alıcı nitelikte oluşturulmuştur. Kişisel bilgi formunda toplam 25 soru yer almaktadır.

Sorular; (1) cinsiyet, (2) yaş, (3) eşin yaşı, (4) öğrenim durumu, (5) eşin öğrenim durumu, (6) ikametgah yeri, (7) yaşanan konut tipi, (8) gelir getirici bir işte çalışma durumu, (9) eşin gelir getirici bir işte çalışma durumu, (10) ortalama aylık gelir, (11) eşin ortalama aylık geliri, (12) sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemi, (13) eşin sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemi, (14) eş ile tanışma şekli, (15) evlenmeden önce eşi ne kadar süredir tanıdığı, (16) evlendiği nikah türü, (17) eşi ile evlilik süresi, (18) eşi ile kaçınıcı evliliği olduğu, (19) eşinin kendisi ile kaçınıcı evliliği olduğu, (20) çocuk sahibi olma durumu, (21) sahip olunan çocuk sayısı, (22) kendisi, eşi ve varsa çocuklar dışında aile ile birlikte yaşayanların olması durumu, (23) boşanmaya yönelik bir girişim veya düşüncenin olması durumu, (24) eşin boşanmaya yönelik bir girişimi veya düşüncesinin olması durumu ve (25) evlilikten hoşnut olma durumuna yönelik olarak oluşturulmuştur.

3.4.2. Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği

Evlilik hoşnutsuzluğu ölçeği (Ek 3), Kayser (1996) tarafından geliştirilmiştir. Çelik (2013) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek 21 maddeden oluşan 4'lü (doğru değil= 1, çok doğru= 4) likert tipi ve tek boyutlu evlilik hoşnutsuzluğunu ölçen bireyin kendisi hakkında bilgi vermesi (self report) esasına dayalı olan bir ölçme aracıdır. Ölçekte 1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 14, 16, 21. maddeler ters kodlanmaktadır.

Ölçeğin tüm maddelerinden alınan puanlar toplanarak evlilik hoşnutsuzluğu puanı elde edilmektedir ve ölçekten alınabilecek olası puan aralığı 21 ile 84

arasında değişmektedir. Ölçekten alınan yüksek puanlar evlilik hoşnutsuzluğunun yüksek olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin orijinal formunun güvenirliğini belirlemeye yönelik yapılan çalışma sonucunda ölçeğin Cronbach-alpha katsayısının .97 olduğu bulunmuştur (Kayser, 1996). Ölçeğin güvenirliğini belirlemek için yapılan analiz sonucu iç tutarlılık katsayısı .89 bulunmuştur. Düzeltilmiş madde-toplam korelasyonlarının ise .20 ile .36 arasında sıralandığı görülmüştür. Ayrıca, madde analizi sonucu elde edilen bulgularda, ölçeğin maddelerinin ayırt edici özelliğe sahip olduğu görülmektedir (Çelik, 2013).

3.4.3. Beck Depresyon Envanteri

1961'de A.T. Beck, C.H. Ward, M. Mendelson, J. Mock ve J. Erbaugh tarafından geliştirilen Beck Depresyon Envanteri'nin Türkiye Uyarlaması, Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması ilk olarak Beck Depresyon Ölçeği adıyla 1980 yılında B. Tegin tarafından yapılmıştır.

Beck Depresyon Envateri (BDE), depresyondaki duygusal, bilişsel ve motivasyona yönelik alanları ve depresyonun şiddetini (yoğunluğunu) değerlendirmeyi amaçlayan 21 maddelik kendini değerlendirme türünde bir ölçektir (Beck, Ward, Mendelson, Mock ve Erbaugh, 1961; akt. Hisli, 1988).

BDE'deki her madde, depresyona özgü bir davranışsal örüntüyü belirlemeyi amaçlamaktadır. Maddeler azdan çoğa doğru giden dört derecelik kendini değerlendirme cümlesinden oluşmaktadır. Maddeler depresyonun ciddiyetine göre sıfırdan üçe kadar sıralanmış cümleler içermektedir. Ölçekte bakılan belirtiler: Depresif ruh durumu, karamsarlık, başarısızlık duygusu, doyum alamama, suçluluk duyguları, ağlama nöbetleri, tedirginlik, sosyal çekilme, kararsızlık, bedensel imajın çarpıtılması, çalışma inhibisyonu, uyku bozukluğu, yorgunluk, iştah azalması, kilo kaybı, somatik meşguliyetler ve libido kaybıdır (Hisli, 1988).

Beck Depresyon Envanteri'nin standardizasyonu Hisli (1988) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin güvenirliği, üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada madde analizi ve yarıya bölme teknikleriyle incelenmiş ve yarıya

bölme güvenirliği $r=.70$, madde analizinden elde edilen Cronbach Alfa katsayısı da $\alpha=.80$ olarak bulunmuştur. Standardizasyon çalışmasında ölçeğin geçerliğine MMPI'nin Depresyon skalası kullanılarak bakılmıştır ve Pearson korelasyon katsayısı $r=.50$ olarak bulunmuştur (Hisli, 1989). Psikiyatri polikliniği hastaları ile yapılan başka bir geçerlik çalışmasında da bu katsayı $r=.63$ olarak bulunmuştur (Hisli, 1988).

Beck Depresyon Envanteri'nde her belirti, "hiçbir zaman", "ara sıra", "sık sık" ve "her zaman" olmak üzere dördü bir değerlendirme biçimi üzerinden puanlandırılır (Ölçekte; a= 0 puan, b= 1 puan, c= 2 puan, d= 3 puan). Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 63'tür. Beck (1972, Akt: Savaşır ve Şahin, 1997) alınan puanlara göre depresyon için şu sınıflandırmaları yapmışlardır: 0-13 puan: depresyon yok, 14 – 22 puan: Hafif derecede depresyon, 23 – 34 puan: Orta derecede depresyon, 35 puan ve üstü: Ağır derecede depresyon.

3.4.4. İntihar Olasılığı Ölçeği

İntihar olasılığını ölçmek amacı ile John G. Cull ve Wayne S. Gill (1990) tarafından geliştirilen "İntihar Olasılığı Ölçeği" (Suicide Probability Scale - SPS) 14 ve üstündeki yaşlar için geliştirilmiştir. Kendini değerlendirme türünde bir ölçektir. Amacı ergenlerde ve yetişkinlerde intihar riskinin değerlendirilmesidir. 36 maddeden oluşan ölçeğin 4 alt maddesi vardır. Bunlar sırasıyla; "Umutsuzluk" 12 madde; "İntihar Düşüncesi" 8 madde; "Kendini Olumsuz Değerlendirme" 9 madde; "Düşmanlık" 7 madde. Ölçekteki 4 alt ölçeği oluşturan maddeler şunlardır (Tuğcu, 1996):

1. Umutsuzluk: 5, 12, 14, 15, 17, 19, 23, 28, 29, 31, 33, 36.
2. İntihar Düşüncesi: 4, 7, 20, 21, 24, 25, 30, 32.
3. Kendini Olumsuz Değerlendirme: 2, 6, 10, 11, 18, 22, 26, 27, 35.
4. Düşmanlık: 1, 3, 8, 9, 13, 16, 34.

Genelde bilinen 4'lü derecelendirmeden farklı olarak her maddenin, her bir seçeneği için ağırlığı 0 ile 5 arasında değişerek derecelendirilmiş bir

puanlama anahtarı kullanılmaktadır. Ölçek geliştirilirken her seçenek için beş ayrı puanlama metodu kullanılmıştır. Bu bağlamda ölçekten alınabilecek en yüksek puan 146, en düşük puan ise 30'dur. Ölçekten alınan puanın yüksek olması intihar olasılığının yüksek olduğunun göstergesi olarak kabul edilmektedir. Ölçekten elde edilen intihar olasılığı puanları şu şekildedir (Tuğcu, 1996): 75-100 Ciddi derecede intihar riski, 50-74 Orta derecede intihar riski, 25-49 Hafif derecede intihar riski, 00-24 Normal/risk yok.

İntihar Olasılığı Ölçeği'nin Türkiye'deki güvenirlik çalışması 1996 yılında Tuğcu (1996) tarafından gerçekleştirilmiştir. Tuğcu tarafından yapılan çalışmada ölçeğin iç tutarlığına bakılmış ve iç tutarlık katsayısı toplam puan için .87, sırasıyla alt skalalar için; Umutsuzluk .74, İntihar Düşüncesi .75, Kendini Olumsuz Değerlendirme .49 ve Düşmanlık .59 olarak saptanmıştır. Testin tekrarı tekniği kullanılarak dört hafta ara ile yapılan iki uygulama arasındaki korelasyonların kat sayıları ise; Toplam Puan için .98, Umutsuzluk .84, İntihar Düşüncesi .70, Kendini Olumsuz Değerlendirme .42, Düşmanlık .70 olarak bulunmuştur.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmaya katılanlardan elde edilen veriler SPSS 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmış ve verilerin normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Araştırmanın anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın önemlilik kontrolü için t testi (Independent-Samples T Test), varyans analizi (One-Way ANOVA) ve χ^2 testi (Ki-kare / Chi Square Test) kullanılmıştır. Ayrıca ki-kare testi sonucunda anlamlı çıkan değişkenler için İkili (Binary) Lojistik Regresyon Analizi yapılmıştır.

T testi, aritmetik ortalamaların kıyaslanması esasına dayanan ve iki bağımsız grup arasındaki farklılığı inceleyen bir testtir. Aynı şekilde ikiden fazla bağımsız grup arasındaki farklılıkta ise tek yönlü varyans analizi kullanılır. Ki-kare testi, gözlenen frekanslar ile beklenen frekanslar arasındaki farkın istatistik olarak anlamlı olup olmadığı temeline dayanır. İki veya daha çok grup arasında fark olup olmadığının testinde kullanılır. Lojistik regresyon,

bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerindeki etkisini olasılık olarak ortaya koyar. Risk faktörlerinin olasılık olarak belirlenmesini sağlar. İkili lojistik regresyon analizi ise bir ya da daha fazla bağımsız değişken ile ikili bağımlı değişken arasındaki bağıntıyı ortaya koyar.

Araştırmada yaş, gelir, çalışma durumu, eş ile tanışma şekli, evlenmeden önce tanıma süresi ve evlilik süresi değişkenleri elde edilen veriler doğrultusunda anlamlı bir şekilde gruplandırılmıştır.

3.6. Etik Konular

Araştırmanın yapılabilmesi için Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan ve Ankara Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı Psikolojik Danışmanlık ve Destek Eğitimleri Şube Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmıştır.

Uygulamanın yapıldığı yer olan Ankara Büyükşehir Belediyesi Gençlik, Çocuk ve Aile Danışmanlık Merkezi'nde görev yapan uzman personele uygulama öncesinde bilgi verilmiştir.

Katılımcı Bilgilendirme ve Aydınlatılmış Onam Formu (Ek 1) her bir katılımcıya uygulama öncesinde verilmiş ve katılımcıların onamları alınmıştır.

Veri toplama araçları uygulanmadan önce katılımcılar; araştırmanın amacı ve araştırma veri toplama araçlarının içerikleri hakkında bilgilendirilmiş, hiçbir şekilde kimlik bilgilerinin istenmediği vurgulanmış, özel bilgilerin gizli tutulacağı belirtilmiş, gerektiğinde araştırmadan çekilme haklarının olduğu söylenmiş ve araştırmaya gönüllü katılımları sağlanmıştır.

4. BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgulara ve bu bulgulara ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Araştırmanın amacı, evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin depresyon düzeyleri ve intihar olasılıklarının karşılaştırılmasıdır. Araştırmanın örneklemi, 116 (58 evliliklerinden hoşnut olan ve 58 evliliklerinden hoşnut olmayan) evli bireyden oluşmaktadır.

Değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olup olmadığına “Ki-kare Testi”; evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olup olmadığına ise “T Testi” ve “Varyans Analizi” ile bakılmıştır. Ki-kare testi sonucunda anlamlı çıkan değişkenler için “Lojistik Regresyon Analizi” yapılmıştır.

4.1. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Cinsiyetlerine İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin cinsiyetlerine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.

Katılımcıların cinsiyetlerine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları

Cinsiyet	Evliliklerinden				TOPLAM	
	Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar		n	%
	n	%	n	%		
Kadın	46	39,7	34	29,3	80	69,0
Erkek	12	10,3	24	20,7	36	31,0
TOPLAM	58	50,0	58	50,0	116	100,0
X ² = 5,800 df= 1 p= ,016		p<0,05				

Araştırmaya katılanların çoğu (%69) kadındır. Evliliklerinden hoşnut olmayanlar grubunda yer alan kadınların oranı (%79,4), evliliklerinden hoşnut olanlar grubunda yer alan kadınların oranından (%58,6) daha fazladır. Erkeklerde ise bunun tam tersi olan bir durum söz konusudur. Yani Evliliklerinden hoşnut olanlar grubunda yer alan erkeklerin oranı (%41,4), evliliklerinden hoşnut olmayanlar grubunda yer alan erkeklerden (%20,6) daha fazladır.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, cinsiyet açısından farklılaştığı görülmektedir ($p = ,016 - p < .05$). Bu sonuca göre kadınların erkeklere oranla evliliklerinden daha az hoşnut olduğu söylenebilir. Cinsiyet evlilik hoşnutsuzluğu konusunda önemli bir değişkendir denilebilir.

4.2. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Yaşlarına İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin yaş gruplarına ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2.

Katılımcıların yaş gruplarına ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları

Yaş Grupları	Evliliklerinden				TOPLAM	
	Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar		n	%
	n	%	n	%		
18-25	-	-	2	1,7	2	1,7
26-35	12	10,3	27	23,3	39	33,6
36-45	30	25,9	14	12,1	44	37,9
46-55	13	11,2	13	11,2	26	22,4
56-65	3	2,6	2	1,7	5	4,3
TOPLAM	58	50,0	58	50,0	116	100,0
$\chi^2 = 13,787$ $df = 4$ $p = ,008$ $p < 0,05$						

Araştırmaya katılanların %1,7'sinin 18-25 yaş grubunda, %33,6'sının 26-35 yaş grubunda, %37,9'unun 36-45 yaş grubunda, %22,4'ünün 46-55 yaş grubunda ve %4,3'ünün 56-65 yaş grubunda olduğu saptanmıştır.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, yaş değişkeni açısından farklılaştığı görülmektedir ($p = ,008 - p < .05$). Bu sonuca göre yaş, evlilikten hoşnutsuzluk konusunda önemli bir değişkendir denilebilir.

4.3. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşlerinin Yaşlarına İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşlerinin yaşlarına ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.

Katılımcıların eşlerinin yaşlarına ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları

Yaş Grupları	Evliliklerinden				TOPLAM	
	Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar			
	n	%	n	%	n	%
18-25	-	-	2	1,7	2	1,7
26-35	7	6,0	19	16,4	26	22,4
36-45	31	26,7	22	19,0	53	45,7
46-55	17	14,7	13	11,2	30	25,9
56-65	3	2,6	2	1,7	5	4,3
TOPLAM	58	50,0	58	50,0	116	100,0
$\chi^2 = 9,800$	df= 4	p= ,044	p<0,05			

Araştırmaya katılanların eşlerinin yarıya yakını (%45,7) 36-45 yaş grubunda yer almaktadır. Her iki grupta da çoğunluk bu yaş dilimindedir. Araştırmaya katılanların eşlerinin %1,7'sinin 18-25 yaş grubunda, %22,4'ünün 26-35 yaş grubunda, %45,7'sinin 36-45 yaş grubunda, %25,9'unun 46-55 yaş grubunda ve %4,3'ünün 56-65 yaş grubunda olduğu saptanmıştır.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, eşlerinin yaşları açısından farklılaştığı görülmektedir ($p = ,044 - p < .05$). Bu sonuca göre eşin yaşı, evlilikten hoşnutsuzluk konusunda önemli bir değişkendir denilebilir.

4.4. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Öğrenim Durumlarına İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin öğrenim durumlarına ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.

Katılımcıların öğrenim durumlarına ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları

Öğrenim Durumu	Evliliklerinden				TOPLAM	
	Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar		n	%
	n	%	n	%		
Okur-yazar	-	-	-	-	-	-
İlkokul	3	2,6	-	-	3	2,6
Ortaokul	2	1,7	2	1,7	4	3,4
Lise	10	8,6	8	6,9	18	15,5
Lisans	28	24,1	31	26,7	59	50,9
Yüksek lisans	15	12,9	16	13,8	31	26,7
Doktora	-	-	1	0,9	1	0,9
TOPLAM	58	50,0	58	50,0	116	100,0
$\chi^2= 4,407$ $df= 5$ $p= ,492$ $p>0,05$						

Araştırmaya katılanlar arasında öğrenim durumu okur-yazar olan bulunmamaktadır. Araştırmaya katılanların yarısından fazlası lisans (%50,9) ve yüksek lisans (%26,7) mezunudur.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, öğrenim durumları açısından farklılaşmadığı görülmektedir ($p= ,492 - p>.05$).

4.5. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşlerinin Öğrenim Durumlarına İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşlerinin öğrenim durumlarına ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5.

Katılımcıların eşlerinin öğrenim durumlarına ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları

Öğrenim Durumu	Evliliklerinden				TOPLAM	
	Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar		n	%
	n	%	n	%		
Okur-yazar	-	-	-	-	-	-
İlkokul	9	7,8	-	-	9	7,8
Ortaokul	1	0,9	2	1,7	3	2,6
Lise	14	12,1	11	9,5	25	21,6
Lisans	27	23,3	35	30,2	62	53,4
Yüksek lisans	7	6,0	10	8,6	17	14,7
Doktora	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	58	50,0	58	50,0	116	100,0
$\chi^2= 11,255$	df= 4	p= ,024	p<0,05			

Araştırmaya katılanlar arasında eşlerinin öğrenim durumu okur-yazar ve doktora olan bulunmamaktadır. Ayrıca evliliklerinden hoşnut olanlar arasında eşi ilköğretim mezunu olan yoktur. Araştırmaya katılanların eşlerinin yarısından fazlası (%53,4) lisans mezunu olup, bunu %21,6 ile lise mezunu ve %14,7 ile yüksek lisans mezunu olanlar izlemektedir.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, eşlerinin öğrenim durumları açısından farklılaştığı görülmektedir ($p = ,024 - p < .05$). Bu sonuca göre eşin öğrenim durumu, evlilikten hoşnutsuzluk konusunda önemli bir değişkendir denilebilir.

4.6. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, İkametgâh Yerlerine İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin ikametgâh yerlerine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.

Katılımcıların ikametgâh yerlerine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları

İkametgâh Yeri	Evliliklerinden				TOPLAM	
	Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar		n	%
	n	%	n	%		
İl merkezi	49	42,2	44	37,9	93	80,2
İlçe merkezi	9	7,8	14	12,1	23	19,8
Kasaba	-	-	-	-	-	-
Köy	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	58	50,0	58	50,0	116	100,0
$\chi^2= 1,356$	df= 1	p= ,244	p>0,05			

Araştırmaya katılanlar arasında kasaba veya köyde ikamet eden bulunmamaktadır. Araştırmaya katılanların büyük bir çoğunluğu (%80,2) il merkezinde ikamet etmektedir.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, ikametgâh yerleri açısından farklılaşmadığı görülmektedir ($p = ,244 - p > .05$).

4.7. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Yaşadıkları Konut Tiplerine İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin yaşadığı konut tipine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7.

Katılımcıların yaşadığı konut tipine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları

Yaşadığı Konut Tipi	Evliliklerinden				TOPLAM	
	Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar			
	n	%	n	%	n	%
Villa	1	0,9	-	-	1	0,9
Müstakil ev	-	-	-	-	-	-
Apartman dairesi	57	49,1	58	50,0	115	99,1
Gecekondu	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	58	50,0	58	50,0	116	100,0
$\chi^2 = 1,009$	df= 1	p= ,315	p>0,05			

Araştırmaya katılanların tamamına yakını (%99,1) apartman dairesinde yaşamaktadır. Müstakil ev ve gecekonduya yaşayan bulunmazken, villada yaşayan kişi sayısı sadece 1’dir ve bu kişi evliliğinden hoşnut değildir.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, yaşadığı konut tipi açısından farklılaşmadığı görülmektedir ($p = ,315 - p > .05$).

4.8. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Gelir Getirici Bir İşte Çalışma Durumlarına İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin gelir getiren bir işte çalışma durumuna ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8.

Katılımcıların çalışma durumuna ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları

Gelir Getiren İş		Evliliklerinden				TOPLAM	
		Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar			
		n	%	n	%	n	%
Çalışmıyor		1	0,9	2	1,7	3	2,6
Emekli		-	-	5	4,3	5	4,3
Memur		45	38,8	43	37,1	88	75,9
İşçi		8	6,9	5	4,3	13	11,2
Serbest meslek		4	3,4	3	2,6	7	6,0
Esnaf		-	-	-	-	-	-
TOPLAM		58	50,0	58	50,0	116	100,0

$\chi^2 = 6,214$ $df = 4$ $p = ,184$ $p > 0,05$

Araştırmaya katılanların çoğunluğu (%75,9) devlet memurudur. İşçi olanların oranı ise %11,2'dir. Araştırmaya katılanlar arasında esnaf bulunmamaktadır. Evliliklerinden hoşnut olmayanlar arasında ise emekli olan yoktur.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, gelir getiren bir işte çalışma durumu açısından farklılaşmadığı görülmektedir ($p = ,184 - p > .05$).

4.9. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşlerinin Gelir Getirici Bir İşte Çalışma Durumlarına İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşlerinin gelir getiren bir işte çalışma durumuna ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9.

Katılımcıların eşlerinin çalışma durumuna ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları

Gelir Getiren İş		Evliliklerinden				TOPLAM	
		Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar		n	%
		n	%	n	%		
Çalışmıyor		5	4,3	3	2,6	8	6,9
Emekli		4	3,4	1	0,9	5	4,3
Memur		36	31,0	39	33,6	75	64,7
İşçi		6	5,2	9	7,8	15	12,9
Serbest meslek		7	6,0	5	4,3	12	10,3
Esnaf		-	-	1	0,9	1	0,9
TOPLAM		58	50,0	58	50,0	116	100,0
X ² = 4,353	df= 5	p= ,500	p>0,05				

Araştırmaya katılanların eşlerinin çoğunluğu (%64,7) devlet memurudur. İşçi olarak çalışanların oranı %12,9 ve serbest meslek sahibi olanların oranı %10,3'tür. Evliliklerinden hoşnut olmayanlar arasında esnaf olan yoktur.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, eşlerinin gelir getiren bir işte çalışma durumu açısından farklılaşmadığı görülmektedir ($p = ,500 - p > .05$).

4.10. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Ortalama Aylık Gelirlerine İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin ortalama aylık gelirlerine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10.

Katılımcıların ortalama aylık gelirlerine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları

Ortalama Aylık Gelir (TL)	Evliliklerinden				TOPLAM	
	Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar			
	n	%	n	%	n	%
Geliri olmayan	3	2,6	2	1,7	5	4,3
Asgari ücret *	3	2,6	4	3,4	7	6,0
2.00,90-4.000	25	21,6	20	17,2	45	38,8
4.001-6.000	18	15,5	14	12,1	32	27,6
6.001-8.000	4	3,4	10	8,6	14	12,1
8.001-10.000	4	3,4	3	2,6	7	6,0
10.001 ve üzeri	1	0,9	5	4,3	6	5,2
TOPLAM	58	50,0	58	50,0	116	100,0
$\chi^2 = 6,779$	df= 6	p= ,342	p>0,05	* Asgari ücret: 2.020,90 TL (2019 yılı)		

Araştırmaya katılanların ortalama aylık gelirleri 2.020,90-4.000 (%38,8) ve 4.001-6.000 (%27,6) gelir aralığında yoğunlaşmaktadır.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, ortalama aylık gelirleri açısından farklılaşmadığı görülmektedir ($p = ,342 - p > .05$).

4.11. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşlerinin Ortalama Aylık Gelirlerine İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşlerinin ortalama aylık gelirlerine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11.

Katılımcıların eşlerinin ortalama aylık gelirlerine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları

Ortalama Aylık Gelir (TL)	Evliliklerinden				TOPLAM	
	Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar			
	n	%	n	%	n	%
Geliri olmayan	7	6,0	3	2,6	10	8,6
Asgari ücret *	6	5,2	6	5,2	12	10,3
2.00,90-4.000	12	10,3	19	16,4	31	26,7
4.001-6.000	25	21,6	25	21,6	50	43,1
6.001-8.000	7	6,0	3	2,6	10	8,6
8.001-10.000	1	0,9	2	1,7	3	2,6
10.001 ve üzeri	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	58	50,0	58	50,0	116	100,0
$\chi^2= 5,114$	df= 5	p= ,402	p>0,05	* Asgari ücret: 2.020,90 TL (2019 yılı)		

Araştırmaya katılanların eşlerinin ortalama aylık gelirleri 4.001-6.000 (%43,1) gelir aralığında daha fazladır. Bunu %26,7 oranla 2.00,90-4.000 gelir aralığı takip ederken 10.001 ve üzeri gelire sahip eş bulunmamaktadır.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, eşlerinin ortalama aylık gelirleri açısından farklılaşmadığı görülmektedir ($p= ,402 - p>.05$).

4.12. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Sürekli Tedavi Gördüğü Herhangi Bir Sağlık Problemi Olma Durumlarına İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemlerine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12.

Katılımcıların sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemlerine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları

Sağlık Problemi	Evliliklerinden				TOPLAM	
	Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar			
	n	%	n	%	n	%
Hayır	51	44,0	51	44,0	102	87,9
Evet	7	6,0	7	6,0	14	12,1
TOPLAM	58	50,0	58	50,0	116	100,0

$\chi^2 = ,000$ $df = 1$ $p = 1,000$ $p > 0,05$

Araştırmaya katılanların büyük bir çoğunluğunun (%87,9) sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemi bulunmamaktadır.

Evliliklerinden hoşnut olmayanların sürekli tedavi gördüğü sağlık problemleri: Astım, diyabet, epilepsi, migren, sedef, şeker, ülser (hepsinden 1'er kişi). Evliliklerinden hoşnut olanların sürekli tedavi gördüğü sağlık problemleri: Astım, kalp, obsesif-kompulsif bozukluk, kan pıhtılaşması, tiroit (hepsinden 1'er kişi). 2 kişi ise yaşadığı sağlık problemini belirtmek istememiştir.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemi açısından farklılaşmadığı görülmektedir ($p = 1,000 - p > .05$).

4.13. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşlerinin Sürekli Tedavi Gördüğü Herhangi Bir Sağlık Problemi Olma Durumlarına İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşlerinin sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemlerine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13.

Katılımcıların eşlerinin sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemlerine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları

Eşin Sağlık Problemi	Evliliklerinden				TOPLAM	
	Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar			
	n	%	n	%	n	%
Hayır	52	44,8	55	47,4	107	92,2
Evet	6	5,2	3	2,6	9	7,8
TOPLAM	58	50,0	58	50,0	116	100,0
$\chi^2= 1,084$ $df= 1$ $p= ,298$ $p>0,05$						

Araştırmaya katılanların büyük bir çoğunluğunun eşinin sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemi bulunmamaktadır (%92,2).

Evliliklerinden hoşnut olmayanların eşlerinin sürekli tedavi gördüğü sağlık problemleri: Demir eksikliği, hipertansiyon, kalp-damar, şeker ve kalp (hipertansiyon 3 kişi, diğerleri 1'er kişi). Evliliklerinden hoşnut olanların eşlerinin sürekli tedavi gördüğü sağlık problemleri: Astım, şeker, tiroit (hepsinden 1'er kişi).

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, eşinin sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemi açısından farklılaşmadığı görülmektedir ($p= ,298 - p>.05$).

4.14. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşleri ile Tanışma Şekillerine İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşleri ile tanışma şekline ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 14'de verilmiştir.

Tablo 14.*Katılımcıların eşleri ile tanışma şekline ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları*

Eş ile Tanışma Şekli	Evliliklerinden				TOPLAM	
	Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar			
	n	%	n	%	n	%
Görücü usulü	11	9,5	12	10,3	23	19,8
Arkadaş aracılığıyla	12	10,3	24	20,7	36	31,0
Tanidik Aracılığıyla	10	8,6	7	6,0	17	14,7
Eğitim Ortamında	11	9,5	6	5,2	17	14,7
İş ortamında	9	7,8	5	4,3	14	12,1
Çocukluk arkadaşı	1	0,9	1	0,9	2	1,7
Rastlantı	4	3,4	3	2,6	7	6,0
TOPLAM	58	50,0	58	50,0	116	100,0
$\chi^2= 7,329$ $df= 6$ $p= ,291$ $p>0,05$						

Araştırmaya katılanların %31'i eşleri ile arkadaş aracılığıyla tanışarak evlenmişler. Görücü usulü ile evlenenlerin oranı (%19,8) ikinci sırada yer almaktadır. Bunları tanıdik aracılığıyla evlenenler (%14,7) ve eğitim ortamında tanıyarak evlenenler (%14,7), iş ortamında tanıyanlar (%12,1) herhangi bir yerde rastgele tanıyarak evlenenler (%6) ve çocukluk arkadaşı olanlar (%1,7) izlemektedir. Görücü usulü ve arkadaş aracılığıyla evlenenlerin oranı evliliklerinden hoşnut olanlarda daha fazladır. Diğer tanışma şekilleri ise evliliklerinden hoşnut olmayanlarda daha fazladır.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, eşleri ile tanışma şekli açısından farklılaşmadığı görülmektedir ($p= ,291 - p>.05$).

4.15. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Evlenmeden Önce Eşlerini Ne Kadar Süredir Tanıdıklarına İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin evlenmeden önce eşini tanıma süresine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15.

Katılımcıların evlenmeden önce eşini tanıma süresine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları

Evlenmeden Önce Eşi Tanıma Süresi	Evliliklerinden				TOPLAM	
	Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar		n	%
	n	%	n	%		
Tanımadan evlenenler	10	8,6	5	4,3	15	12,9
1 yıldan az	11	9,5	12	10,3	23	19,8
1-5 yıl	31	26,7	28	24,1	59	50,9
6-10 yıl	3	2,6	11	9,5	14	12,1
Çocukluktan beri tanıyanlar	3	2,6	2	1,7	5	4,3
TOPLAM	58	50,0	58	50,0	116	100,0
$\chi^2 = 6,634$ $df = 4$ $p = ,157$ $p > 0,05$						

Araştırmaya katılanların yarısından fazlası (%50,9) evlenmeden önce eşlerini 1 ile 5 yıl arasında tanımaktadırlar. 1 yıldan daha az bir sürede tanıyanların oranı %19,8 iken eşini tanımadan evlenenlerin oranı ise %12,9'dur. 6 ile 10 yıl arasında tanıyanların oranı %12,1 iken eşini çocukluğundan beri tanıyanların oranı %4,3'tür.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, evlenmeden önce eşini tanıma süresi açısından farklılaşmadığı görülmektedir ($p = ,157 - p > .05$).

4.16. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Evlendikleri Nikah Türlerine İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin evlendiği nikah türüne ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16.

Katılımcıların evlendiği nikâh türüne ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları

Nikah Türü	Evliliklerinden				TOPLAM	
	Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar		n	%
	n	%	n	%		
Resmi nikah	15	12,9	16	13,8	31	26,7
Dini nikah	-	-	-	-	-	-
Resmi ve dini nikah	43	37,1	42	36,2	85	73,3
TOPLAM	58	50,0	58	50,0	116	100,0
$\chi^2= ,044$ $df= 1$ $p= ,834$ $p>0,05$						

Araştırmaya katılanlar arasında sadece dini nikah yaparak evlenenler bulunmamaktadır. Katılımcıların çoğunluğu (%73,3) hem resmi hem de dini nikah yaparak evlenmişlerdir. Sadece resmi nikah yaparak evlenenlerin oranı ise %26,7'dir.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, evlendiği nikah türü açısından farklılaşmadığı görülmektedir ($p = ,834 - p > .05$).

4.17. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşleri ile Evlilik Sürelerine İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşleri ile evlilik süresine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 17'de verilmiştir.

Tablo 17.

Katılımcıların eşleri ile evlilik süresine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları

Evlilik Süresi	Evliliklerinden				TOPLAM	
	Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar			
	n	%	n	%	n	%
1 yıldan az	-	-	4	3,4%	4	3,4
1-5 yıl	4	3,4	11	9,5	15	12,9
6-10 yıl	10	8,6	17	14,7	27	23,3
11-15 yıl	11	9,5	8	6,9	19	16,4
16-20 yıl	19	16,4	9	7,8	28	24,1
21-25 yıl	10	8,6	5	4,3	15	12,9
26-30 yıl	1	0,9	2	1,7	3	2,6
31-35 yıl	1	0,9	-	-	1	0,9
36-40 yıl	2	1,7	2	1,7	4	3,4
TOPLAM	58	50,0	58	50,0	116	100,0
X ² = 16,127	df= 8	p= ,041	p<0,05			

Araştırmaya katılanların %24,1'i eşi ile 16-20 yıldır evli, %23,3'ü eşi ile 6-10 yıldır evli, %16,4'ü eşi ile 11-15 yıldır evlidir. Eşi ile 1-5 yıl ve 21-25 yıldır evli olanları oranı birbirine eşittir (%12,9). Aynı eşitlik eşi ile 1 yıldan az evli olanlar ile 36-40 yıldır evli olanlar arasında da vardır (%3,4). Evliliklerinden hoşnut olmayanlar arasında 1 yıldan az evli olanlar bulunmamaktadır. Evliliklerinden hoşnut olanlar arasında ise 31-35 yıldır evli olanlar bulunmamaktadır.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, eşleri ile evlilik süresi açısından farklılaştığı görülmektedir ($p = ,041 - p < .05$). Bu sonuca göre eş ile evli olma süresi, evlilikten hoşnutsuzluk konusunda önemli bir değişkendir denilebilir.

4.18. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşleri ile Kaçınıcı Evlilikleri Olduğuna İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşleri ile kaçınıcı evlilikleri olduğuna ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18.

Katılımcıların kaçınıcı evlilikleri olduğuna ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları

Eş ile Kaçınıcı Evlilik Olduğu	Evliliklerinden				TOPLAM	
	Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar			
	n	%	n	%	n	%
İlk evlilik	57	49,1	56	48,3	113	97,4
İkinci evlilik	1	0,9	2	1,7	3	2,6
TOPLAM	58	50,0	58	50,0	116	100,0
$\chi^2 = ,342$	df= 1	p= ,559	p>0,05			

Araştırmaya katılanların tamamına yakınının (%97,4) eşleri ile ilk evliliğidir. Eşleri ile ikinci evliliği olanların sayısı ise sadece 3’tür. Yani katılımcılar büyük çoğunlukta 1 evlilik yapmışlardır.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, eşleri ile kaçınıcı evlilikleri olduğu açısından farklılaşmadığı görülmektedir ($p = ,559 - p > .05$).

4.19. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşlerinin Kendileri ile Kaçınıcı Evlilikleri Olduğuna İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşlerinin kendileri ile kaçınıcı evlilikleri olduğuna ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 19’da verilmiştir.

Araştırmaya katılanların çoğunluğu (%88,8) çocuk sahibidir (116 kişiden 103'ünün çocuğu var). Çocuk sahibi olmayanlar (13 kişi) içerisinde evliliklerinden hoşnut olmayanların sayısı (3 kişi), hoşnut olanların sayısından (10 kişi) daha düşüktür.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, çocuk sahibi olma durumu açısından farklılaştığı görülmektedir ($p = ,039 - p < .05$). Bu sonuca göre çocuk sahibi olma durumu, evlilikten hoşnutsuzluk konusunda önemli bir değişkendir denilebilir.

4.21. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Sahip Oldukları Çocuk Sayılarına İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin sahip oldukları çocuk sayısına ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 21'de verilmiştir.

Tablo 21.

Katılımcıların sahip oldukları çocuk sayısına ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları

Çocuk Sayısı	Evliliklerinden				TOPLAM	
	Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar			
	n	%	n	%	n	%
1 çocuk	22	21,4	24	23,3	46	44,7
2 çocuk	24	23,3	22	21,4	46	44,7
3 çocuk	7	6,8	1	1,0	8	7,8
4 çocuk	2	1,9	1	1,0	3	2,9
TOPLAM	55	53,4	48	46,6	103	100,0
$\chi^2 = 4,553$	df= 3	p= ,208	p>0,05			

Araştırmaya katılanlar içerisinde çocuk sahibi olanların sayısı 103'tür. Çocuk sahibi olanların çoğunluğu 1 veya 2 çocuk sahibidir. Ayrıca 1 ve 2 çocuk sahibi olanların oranı birbirine eşittir (%44,7). 3 ve 4 çocuk sahibi olanların sayısı oldukça düşüktür (8 ve 3).

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, sahip oldukları çocuk sayısı açısından farklılaşmadığı görülmektedir ($p = ,208 - p > .05$).

4.22. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşi ve Varsa Çocukları Dışında Kendileri ile Birlikte Yaşayan Birilerinin Olma Durumlarına İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin ailelerinde kendileri, eşi ve çocukları dışında kalan birilerine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22.

Katılımcıların ailelerinde kendileri, eşi ve çocukları dışında kalan birilerine ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları

Aile ile Kalan	Evliliklerinden				TOPLAM	
	Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar			
	n	%	n	%	n	%
Hayır	57	49,1	57	49,1	114	98,2
Evet	1	0,9	1	0,9	2	1,8
TOPLAM	58	50,0	58	50,0	116	100,0
$\chi^2= ,000$	df= 1	p= 1,000	p>0,05			

Araştırmaya katılanların tamamına yakını (%98,2) çekirdek aile oluşturmaktadır. Yani katılımcıların büyük bir çoğunluğunun ailelerinde kendileri, eşi ve çocukları dışında kalan birileri yoktur.

Evliliklerinden hoşnut olan 1 katılımcı annesinin ara sıra yanında kaldığını belirtirken; evliliklerinden hoşnut olmayan 1 katılımcı ise kendileri ile birlikte annesi, babası ve iki kardeşinin yanlarında kaldıklarını belirtmiştir.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, ailelerinde kendileri, eşi ve çocukları dışında kalan birileri açısından farklılaşmadığı görülmektedir ($p= 1,000 - p>.05$).

4.23. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşlerinden Boşanmaya Yönelik Girişimleri veya Düşünceleri Olma Durumlarına İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşlerinden boşanmaya yönelik girişimleri veya düşünceleri olma durumlarına ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 23'te verilmiştir.

Tablo 23.

Katılımcıların eşlerinden boşanmaya yönelik girişimleri veya düşünceleri olma durumlarına ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları

Boşanma Girişimi veya Düşüncesi	Evliliklerinden				TOPLAM	
	Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar			
	n	%	n	%	n	%
Hayır	39	33,6	55	47,4	94	81,0
Evet	19	16,4	3	2,6	22	19,0
TOPLAM	58	50,0	58	50,0	116	100,0
$\chi^2= 14,360$	df= 1	p= ,000	p<0,05			

Araştırmaya katılanların %81'inin eşlerinden boşanmaya yönelik bir girişimleri veya düşünceleri olmamış veya boşanmayı düşünmüyorlar. Ancak gruplar içi oranlara bakıldığı zaman evliliklerinden hoşnut olmayanların %32,8'i ve evliliklerinden hoşnut olanların %5,2'si eşlerinden boşanmaya yönelik bir girişimleri veya düşünceleri olmuş veya boşanmayı düşünüyorlar.

Evliliklerinden hoşnut olmayanlar içerisinde yer alan ve “evet” yanıtını veren 19 kişiden; 9'u daha önce boşanma girişiminde bulunduğunu ve hala boşanma düşüncesinin olduğunu, 3'ü boşanma girişiminde bulunmadığını ama daha önce boşanmayı düşündüğünü ve şimdi kararsız olduğunu, 6'sı ise boşanma girişiminde bulunmadığını ancak boşanmayı düşündüğünü belirtmişlerdir. Evliliklerinden hoşnut olanlar içerisinde yer alan ve “evet” yanıtını veren 3 kişi ise boşanma girişiminde bulunmadıklarını; ancak özel nedenlerden dolayı boşanmayı düşündüklerini belirtmişlerdir.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, eşlerinden boşanmaya yönelik girişimlerinin veya düşüncelerinin olma durumları açısından farklılaştığı görülmektedir ($p= ,000 - p<.05$). Bu durumda evliliklerinden hoşnut olmayanların, evlilikten hoşnut olanlara göre daha fazla boşanma

girişiminde bulundukları veya düşüncesinde oldukları söylenebilir. Bu sonuca göre evlilikten hoşnut olmama durumu, boşanmaya neden olan bir faktördür denilebilir.

4.24. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin, Eşlerinin Kendilerinden Boşanmaya Yönelik Girişimleri veya Düşünceleri Olma Durumlarına İlişkin Bulgular

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşlerinin kendilerinden boşanmaya yönelik girişimleri veya düşünceleri olma durumlarına ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları Tablo 24'te verilmiştir.

Tablo 24.

Katılımcıların eşlerinin kendilerinden boşanmaya yönelik girişimleri veya düşünceleri olma durumlarına ilişkin bulgular ve χ^2 testi sonuçları

Eşin Boşanma Girişimi veya Düşüncesi	Evliliklerinden				TOPLAM	
	Hoşnut Olmayanlar		Hoşnut Olanlar			
	n	%	n	%	n	%
Hayır	41	35,3	53	45,7	94	81,0
Evet	17	14,7	5	4,3	22	19,0
TOPLAM	58	50,0	58	50,0	116	100,0
$\chi^2= 8,077$	df= 1	p= ,004	p<0,05			

Araştırmaya katılanların %81'inin eşlerinin kendilerinden boşanmaya yönelik bir girişimleri veya düşünceleri olmamış veya boşanmayı düşünmüyorlar. Ancak gruplar içi oranlara bakıldığı zaman evliliklerinden hoşnut olmayanların %29,4'ünün ve evliliklerinden hoşnut olanların %8,6'sının eşlerinin kendilerinden boşanmaya yönelik bir girişimlerinin veya düşüncelerinin olduğu anlaşılmaktadır.

Evliliklerinden hoşnut olmayanlar içerisinde yer alan ve “evet” yanıtını veren 17 kişiden; 11'i eşinin kendisinden boşanma girişiminde bulunduğunu ve şu an kararsız olduğunu, 4'ü eşinin kendisinden daha önce boşanma girişiminde bulunduğunu ve hala boşanma düşüncesinin olduğunu, 2'si eşinin kendisinden boşanma girişiminde bulunmadığını ancak boşanmayı düşündüğünü belirtmişlerdir. Evliliklerinden hoşnut olanlar içerisinde yer alan ve “evet” yanıtını veren 5 kişiden; 3'ü daha önce eşinin kendisinden boşanma

girişiminde bulunmadığını fakat boşanmayı düşündüğünü, 2'si eşinin kendisinden daha önce boşanma girişiminde bulunduğunu ama şimdi eşinin böyle bir düşüncesinin olup olmadığını bilmediğini belirtmişlerdir.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, eşlerinin kendilerinden boşanmaya yönelik girişimlerinin veya düşüncelerinin olma durumları açısından farklılaştığı görülmektedir ($p = ,004 - p < .05$). Bu sonuca göre evliliklerinden hoşnut olmayanların eşlerinin, evlilikten hoşnut olanların eşlerine göre daha fazla boşanma girişiminde bulundukları veya düşüncesinde oldukları söylenebilir.

4.25. Evlilik Hoşnutsuzluğu Oluşumundaki Risk Etkenlerinin Lojistik Regresyon Analizi ile İncelenmesi

Araştırma sonuçlara göre “cinsiyet, yaş, eşin yaşı, eşin öğrenim durumu, eş ile evlilik süresi, çocuk sahibi olma, eşten boşanmaya yönelik girişim veya düşünce, eşin boşanmaya yönelik girişimi veya düşüncesi” değişkenleri evlilikten hoşnutsuzluk konusunda önemli değişkenler olarak saptanmıştır. Bu değişkenlerin lojistik regresyon analizi sonuçları Tablo 25'te verilmiştir.

Tablo 25.

Evlilik hoşnutsuzluğu oluşumundaki risk etkenlerinin Lojistik Regresyon Analizi sonuçları

Evlilik Hoşnutsuzluğu Oluşumundaki Risk Etkenleri	Odds Oranı (OR)	95% Güven Aralığı
Cinsiyet (Kadın/Erkek)	2,706*	1,189 – 6,160
Yaş (35 yaş ve altı / 36 yaş ve üstü)	3,833*	1,692 – 8,683
Eşin yaşı (35 yaş ve altı / 36 yaş ve üstü)	4,135*	1,592 – 10,739
Eşin öğrenim durumu (Lise ve altı / Lisans ve üzeri)	,409*	,182 – ,919
Eş ile evlilik süresi (10 yıl ve altı / 11 yıl ve üstü)	3,868*	1,750 – 8,552
Çocuk sahibi olma (Hayır / Evet)	3,819**	,993 – 14,690
Eşten boşanmaya yönelik girişim veya düşünce (Hayır / Evet)	7,312*	1,975 – 27,063
Eşin boşanmaya yönelik girişimi veya düşüncesi (Hayır / Evet)	3,241*	1,037 – 10,132

*: $p < 0,05$

**: $p > 0,05$

Lojistik regresyon analizi sonucuna göre kadınlarda evlilik hoşnutsuzluğu riski, erkeklerden daha fazladır ($OR = 2,706 - OR > 1$). Cinsiyet değişkenindeki bir birimlik artış, kadın ve evliliklerinden hoşnut olmayanlar grubunda yer alma olasılığını 2,7 kat artırmaktadır.

Lojistik regresyon analizi sonucuna göre 35 yaş ve altında olanlarda evlilik hoşnutsuzluğu riski, 36 yaş ve üzerinde olanlardan daha fazladır ($OR= 3,833 - OR>1$). Yaş değişkenindeki bir birimlik artış, 35 yaş ve altında ve evliliklerinden hoşnut olmayanlar grubunda yer alma olasılığını 3,8 kat artırmaktadır.

Lojistik regresyon analizi sonucuna göre eşi 35 yaş ve altında olanlarda evlilik hoşnutsuzluğu riski, eşi 36 yaş ve üzerinde olanlardan daha fazladır ($OR= 4,135 - OR>1$). Eşin yaşı değişkenindeki bir birimlik artış, eşi 35 yaş ve altında ve evliliklerinden hoşnut olmayanlar grubunda yer alma olasılığını 4,1 kat artırmaktadır.

Lojistik regresyon analizi sonucuna göre eşi lise ve altı öğrenime sahip olanlarda evlilik hoşnutsuzluğu riski, eşi lisans ve üzeri öğrenime sahip olanlardan daha azdır ($OR= ,409 - OR<1$). Eşin öğrenim durumu değişkenindeki bir birimlik artış, eşi lise ve altı öğrenime sahip olanlar ve evliliklerinden hoşnut olmayanlar grubunda yer alma olasılığını 0,4 kat azaltmaktadır.

Lojistik regresyon analizi sonucuna göre eşi ile 10 yıl ve altı evli olanlarda evlilik hoşnutsuzluğu riski, eşi ile 11 yıl ve üstü evli olanlardan daha fazladır ($OR= 3,868 - OR>1$). Eş ile evlilik süresi değişkenindeki bir birimlik artış, eşi ile 10 yıl ve altı evli olanlar ve evliliklerinden hoşnut olmayanlar grubunda yer alma olasılığını 3,9 kat artırmaktadır.

Lojistik regresyon analizi sonucuna göre çocuk sahibi olma durumunda evlilik hoşnutsuzluğu riski değerlendirilememiştir ($p>0,05$). Hem çocuk sahibi olmayanların sayısının az oluşunun (116 kişide 13 kişi) hem de evliliklerinden hoşnut olmayanlar içinde çocuk sahibi olmayanların sayısının az oluşunun (58 kişide 3 kişi) bunda etkili olduğu düşünülmektedir.

Lojistik regresyon analizi sonucuna göre evlilik hoşnutsuzluğu yaşayan ve eşinden boşanmaya yönelik girişimi veya düşüncesi olmayanlarda evlilik hoşnutsuzluğu riski, eşinden boşanmaya yönelik girişimi veya düşüncesi olanlardan daha fazladır ($OR= 7,312 - OR>1$). Eşten boşanmaya yönelik girişim veya düşünce olması durumu değişkenindeki bir birimlik artış, eşinden

boşanmaya yönelik girişimi veya düşüncesi olmayanlar ve evlilik hoşnutsuzluğu yaşayanlar grubunda yer alma olasılığını 7,3 kat artırmaktadır.

Lojistik regresyon analizi sonucuna göre evlilik hoşnutsuzluğu yaşayan ve eşinin boşanmaya yönelik girişimi veya düşüncesi olmayanlarda evlilik hoşnutsuzluğu riski, eşinin boşanmaya yönelik girişimi veya düşüncesi olanlardan daha fazladır ($OR= 3,241 - OR>1$). Eşin boşanmaya yönelik girişimi veya düşüncesi olması durumu değişkenindeki bir birimlik artış, eşin boşanmaya yönelik girişimi veya düşüncesi olmayanlar ve evlilik hoşnutsuzluğu yaşayanlar grubunda yer alma olasılığını 3,2 kat artırmaktadır.

4.26. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin; Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği, Beck Depresyon Envanteri ve İntihar Olasılığı Ölçeği Puanları Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan bireylerin; Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği, Beck Depresyon Envanteri ve İntihar Olasılığı Ölçeği puanları arasındaki farka ilişkin bulgular ve t testi sonuçları Tablo 26'da verilmiştir.

Tablo 26.

Katılımcıların Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği, Beck Depresyon Envanteri ve İntihar Olasılığı Ölçeği puanları arasındaki farka ilişkin T Testi sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	$\bar{x}$	sd	t	df	p*
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Evliliklerinden Hoşnut Olmayanlar	58	45,03	10,856	12,655	114	,000
	Evliliklerinden Hoşnut Olanlar	58	26,14	3,384			
Beck Depresyon Envanteri	Evliliklerinden Hoşnut Olmayanlar	58	13,40	9,230	5,739	114	,000
	Evliliklerinden Hoşnut Olanlar	58	5,48	5,010			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Evliliklerinden Hoşnut Olmayanlar	58	53,90	13,658	3,594	114	,000
	Evliliklerinden Hoşnut Olanlar	58	46,48	7,765			

* $p<0,05$

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak

anlamlıdır ($p = ,000 - p < .05$). Evliliklerinden hoşnut olmayan katılımcıların toplam puan ortalamaları (45,03), evliliklerinden hoşnut olanların toplam puan ortalamalarından (26,14) anlamlı olarak daha yüksektir.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, Beck Depresyon Envanteri toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p = ,000 - p < .05$). Evliliklerinden hoşnut olmayan katılımcıların toplam puan ortalamaları (13,40), evliliklerinden hoşnut olanların toplam puan ortalamalarından (5,48) anlamlı olarak daha yüksektir.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, İntihar Olasılığı Ölçeği toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p = ,000 - p < .05$). Evliliklerinden hoşnut olmayan katılımcıların toplam puan ortalamaları (53,90), evliliklerinden hoşnut olanların toplam puan ortalamalarından (46,48) anlamlı olarak daha yüksektir.

4.27. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin Araştırmanın Değişkenlerine Göre Evlilik Hoşnutsuzluğu, Depresyon ve İntihar Olasılığı Puanlarına İlişkin T Testi Sonuçları

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin cinsiyetlerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin t testi sonuçları Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin T Testi sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	sd	t	df	p
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut	Kadın	46	45,13	10,998	,131	56	,897
	Olmayanlar	Erkek	12	44,67	10,756			
	Hoşnut	Kadın	34	26,29	3,243	,415	56	,680
	Olanlar	Erkek	24	25,92	3,635			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut	Kadın	46	13,43	9,632	,061	56	,951
	Olmayanlar	Erkek	12	13,25	7,864			
	Hoşnut	Kadın	34	4,00	3,247	-2,845	56	,006*
	Olanlar	Erkek	24	7,58	6,262			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut	Kadın	46	54,22	12,110	,348	56	,729
	Olmayanlar	Erkek	12	52,67	19,095			
	Hoşnut	Kadın	34	46,71	7,634	,258	56	,797
	Olanlar	Erkek	24	46,17	8,101			

* $p < 0,05$

Cinsiyete göre evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin evlilik hoşnutsuzluğu ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları ile evliliklerinden hoşnut olmayanların depresyon toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$). Cinsiyete göre evliliklerinden hoşnut olanların depresyon toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p= .006 - p<.05$). Bu sonuca göre evliliklerinden hoşnut ve erkek olanların depresyon toplam puanları ortalamaları (7,58), evliliklerinden hoşnut ve kadın olanların depresyon toplam puanları ortalamalarından (4,00) anlamlı olarak daha yüksektir.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemi olma durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin t testi sonuçları Tablo 28’de verilmiştir.

Tablo 28.

Katılımcıların sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemi olma durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin T Testi sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Sağlık Prob.	n	$\bar{x}$	sd	t	df	p*
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut	Hayır	51	45,63	11,236	1,125	56	,265
	Olmayanlar	Evet	7	40,71	6,550			
	Hoşnut	Hayır	51	26,16	3,449	,114	56	,910
	Olanlar	Evet	7	26,00	3,109			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut	Hayır	51	13,08	9,732	-,705	56	,483
	Olmayanlar	Evet	7	15,71	3,592			
	Hoşnut	Hayır	51	5,94	4,941	1,925	56	,059
	Olanlar	Evet	7	2,14	4,488			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut	Hayır	51	53,08	13,551	-1,237	56	,221
	Olmayanlar	Evet	7	59,86	13,957			
	Hoşnut	Hayır	51	46,75	8,180	,691	56	,492
	Olanlar	Evet	7	44,57	3,207			

* $p>0,05$

Sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemi olma durumuna göre evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$).

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşlerinin sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemi olma durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin t testi sonuçları Tablo 29'da verilmiştir.

Tablo 29.

Katılımcıların eşlerinin sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemi olma durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin T Testi sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Sağlık Prob.	n	$\bar{x}$	sd	t	df	p*
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut	Hayır	52	45,08	10,053	,087	56	,931
	Olmayanlar	Evet	6	44,67	17,682			
	Hoşnut	Hayır	55	26,20	3,418	,595	56	,554
	Olanlar	Evet	3	25,00	3,000			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut	Hayır	52	13,10	8,477	-,727	56	,470
	Olmayanlar	Evet	6	16,00	15,139			
	Hoşnut	Hayır	55	5,40	4,991	-,535	56	,595
	Olanlar	Evet	3	7,00	6,245			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut	Hayır	52	53,65	13,822	-,395	56	,694
	Olmayanlar	Evet	6	56,00	13,115			
	Hoşnut	Hayır	55	46,35	7,839	-,573	56	,569
	Olanlar	Evet	3	49,00	7,000			

* p>0,05

Eşin sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemi olma durumuna göre evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$).

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşleri ile kaçınıcı evlilikleri olduğuna göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin t testi sonuçları Tablo 30'da verilmiştir.

Tablo 30.

Katılımcıların eşleri ile kaçınıcı evlilikleri olduğuna göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin T Testi sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Evlilik Sayısı	n	$\bar{x}$	sd	t	df	p*
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	İlk evlilik	57	45,21	10,869	,931	56	,356
		İkinci evlilik	1	35,00	.			
	Hoşnut Olanlar	İlk evlilik	56	26,14	3,311	,058	56	,954
		İkinci evlilik	2	26,00	7,071			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut Olmayanlar	İlk evlilik	57	13,54	9,243	,916	56	,363
		İkinci evlilik	1	5,00	.			
	Hoşnut Olanlar	İlk evlilik	56	5,57	5,045	,710	56	,481
		İkinci evlilik	2	3,00	4,243			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	İlk evlilik	57	53,82	13,769	-,301	56	,765
		İkinci evlilik	1	58,00	.			
	Hoşnut Olanlar	İlk evlilik	56	46,70	7,748	1,111	56	,271
		İkinci evlilik	2	40,50	7,778			

* p>0,05

Eş ile kaçınıcı evlilik olduğuna göre evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$).

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşlerinin kendileri ile kaçınıcı evlilikleri olduğuna göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin t testi sonuçları Tablo 31’de verilmiştir.

Tablo 31.

Katılımcıların eşlerinin kendileri ile kaçınıcı evlilikleri olduğuna göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin T Testi sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Evlilik Sayısı	n	$\bar{x}$	sd	t	df	p*
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	İlk evlilik	56	45,21	11,007	,664	56	,509
		İkinci evlilik	2	40,00	1,414			
	Hoşnut Olanlar	İlk evlilik	58	26,14	3,384	.	.	.
		İkinci evlilik	-	-	-			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut Olmayanlar	İlk evlilik	56	13,14	9,271	-1,110	56	,272
		İkinci evlilik	2	20,50	4,950			
	Hoşnut Olanlar	İlk evlilik	58	5,48	5,010	.	.	.
		İkinci evlilik	-	-	-			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	İlk evlilik	56	53,89	13,840	-,011	56	,991
		İkinci evlilik	2	54,00	9,899			
	Hoşnut Olanlar	İlk evlilik	58	46,48	7,765	.	.	.
		İkinci evlilik	-	-	-			

* p>0,05

Eşin kaçınıcı evliliği olduğuna göre evliliklerinden hoşnut olmayanların evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$). Evliliklerinden hoşnut olanlar için kendi içerisinde tek grup olması nedeniyle istatistiksel hesaplama yapılamamıştır (Evliliklerinden hoşnut olanların tamamı eşleri ile ilk evliliklerini yapmışlardır).

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin çocuk sahibi olma durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin t testi sonuçları Tablo 32’de verilmiştir.

Tablo 32.

Katılımcıların çocuk sahibi olma durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin T Testi sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Çocuk S.O.	n	$\bar{x}$	sd	t	df	p
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Hayır	3	38,67	11,547	-1,044	56	,301
		Evet	55	45,38	10,821			
	Hoşnut Olanlar	Hayır	10	23,30	3,561	-3,132	56	,003*
		Evet	48	26,73	3,065			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut Olmayanlar	Hayır	3	18,00	11,000	,885	56	,380
		Evet	55	13,15	9,176			
	Hoşnut Olanlar	Hayır	10	4,10	5,174	-,959	56	,342
		Evet	48	5,77	4,982			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Hayır	3	55,33	20,648	,186	56	,853
		Evet	55	53,82	13,454			
	Hoşnut Olanlar	Hayır	10	43,00	8,014	-1,579	56	,120
		Evet	48	47,21	7,596			

* $p<0,05$

Çocuk sahibi olma durumuna göre evliliklerinden hoşnut olmayanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları, evliliklerinden hoşnut olan ve olmayanların depresyon ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$). Çocuk sahibi olma durumuna göre evliliklerinden hoşnut olanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p= ,003 - p<.05$). Bu sonuca göre evliliklerinden hoşnut ve çocuk sahibi olanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları (26,73), evliliklerinden hoşnut ve çocuk sahibi olmayanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamalarından (23,30) anlamlı olarak daha yüksektir.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşi ve varsa çocukları dışında kendileri ile birlikte yaşayan birilerinin olması durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin t testi sonuçları Tablo 33'te verilmiştir.

Tablo 33.

Katılımcıların eşi ve varsa çocukları dışında kendileri ile birlikte yaşayan birilerinin olması durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin T Testi sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Aile ile Y.	n	$\bar{x}$	sd	t	df	p*
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Hayır	57	45,18	10,899	,744	56	,460
		Evet	1	37,00	.			
	Hoşnut Olanlar	Hayır	57	26,07	3,375	-1,154	56	,253
		Evet	1	30,00	.			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut Olmayanlar	Hayır	57	13,40	9,312	,043	56	,966
		Evet	1	13,00	.			
	Hoşnut Olanlar	Hayır	57	5,58	5,000	1,106	56	,273
		Evet	1	,00	.			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Hayır	57	53,82	13,769	-,301	56	,765
		Evet	1	58,00	.			
	Hoşnut Olanlar	Hayır	57	46,51	7,831	,191	56	,849
		Evet	1	45,00	.			

* p>0,05

Aile ile birlikte yaşayanların olması (kendisi, eşi ve varsa çocukları dışında) durumuna göre evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$).

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşlerinden boşanmaya yönelik girişimleri veya düşünceleri olma durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin t testi sonuçları Tablo 34'te verilmiştir.

Tablo 34.

Katılımcıların eşlerinden boşanmaya yönelik girişimleri veya düşünceleri olma durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin T Testi sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Boşanma G.	n	$\bar{x}$	sd	t	df	p
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Hayır	39	45,10	11,000	,068	56	,946
		Evet	19	44,89	10,852			
	Hoşnut Olanlar	Hayır	55	26,20	3,445	,595	56	,554
		Evet	3	25,00	2,000			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut Olmayanlar	Hayır	39	12,23	8,692	-1,389	56	,170
		Evet	19	15,79	10,064			
	Hoşnut Olanlar	Hayır	55	5,09	4,411	-2,686	56	,009*
		Evet	3	12,67	10,408			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Hayır	39	51,87	14,344	-1,641	56	,106
		Evet	19	58,05	11,370			
	Hoşnut Olanlar	Hayır	55	46,16	7,610	-1,350	56	,182
		Evet	3	52,33	10,017			

* $p < 0,05$

Eşten boşanmaya yönelik girişimlerin veya düşüncelerin olma durumuna göre evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin evlilik hoşnutsuzluğu ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları ile evliliklerinden hoşnut olmayanların depresyon toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p > .05$). Eşten boşanmaya yönelik girişimlerin veya düşüncelerin olma durumuna göre evliliklerinden hoşnut olanların depresyon toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p = ,009 - p < .05$). Bu sonuca göre evliliklerinden hoşnut ve eşinden boşanmaya yönelik girişimleri veya düşünceleri olanların depresyon toplam puanları ortalamaları (12,67), evliliklerinden hoşnut ve eşinden boşanmaya yönelik girişimleri veya düşünceleri olmayanların depresyon toplam puanları ortalamalarından (5,09) anlamlı olarak daha yüksektir.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşlerinin kendilerinden boşanmaya yönelik girişimleri veya düşünceleri olma durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin t testi sonuçları Tablo 35'te verilmiştir.

Tablo 35.

Katılımcıların eşlerinin kendilerinden boşanmaya yönelik girişimleri veya düşünceleri olma durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin T Testi sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Boşanma G.	n	$\bar{x}$	sd	t	df	p*
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Hayır	41	43,37	11,220	-1,856	56	,069
		Evet	17	49,06	8,989			
	Hoşnut Olanlar	Hayır	53	25,96	3,340	-1,295	56	,201
		Evet	5	28,00	3,674			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut Olmayanlar	Hayır	41	13,66	9,275	,333	56	,740
		Evet	17	12,76	9,371			
	Hoşnut Olanlar	Hayır	53	5,64	5,174	,783	56	,437
		Evet	5	3,80	2,387			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Hayır	41	52,66	13,955	-1,073	56	,288
		Evet	17	56,88	12,820			
	Hoşnut Olanlar	Hayır	53	46,68	8,019	,624	56	,535
		Evet	5	44,40	4,159			

* $p > 0,05$

Eşin boşanmaya yönelik girişimi veya düşüncesi olma durumuna göre evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p > .05$).

4.28. Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin Araştırmanın Değişkenlerine Göre Evlilik Hoşnutsuzluğu, Depresyon ve İntihar Olasılığı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin yaşlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 36'da verilmiştir.

Tablo 36.

Katılımcıların yaşlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Yaş	N	$\bar{x}$	sd	F	df	p*
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	18-25	-	-	-	,905	3	,445
		26-35	12	45,33	12,608			
		36-45	30	43,03	8,736			
		46-55	13	48,69	9,499			
		56-65	3	48,00	26,000			
	Hoşnut Olanlar	18-25	2	22,00	,000	1,228	4	,310
		26-35	27	25,85	3,450			
		36-45	14	26,29	3,173			
		46-55	13	27,31	3,614			
		56-65	2	25,50	,707			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut Olmayanlar	18-25	-	-	-	1,636	3	,192
		26-35	12	14,08	9,130			
		36-45	30	11,43	7,555			
		46-55	13	15,23	9,842			
		56-65	3	22,33	18,930			
	Hoşnut Olanlar	18-25	2	,00	,000	1,095	4	,369
		26-35	27	4,78	4,003			
		36-45	14	6,93	5,797			
		46-55	13	6,15	5,742			
		56-65	2	6,00	8,485			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	18-25	-	-	-	,365	3	,779
		26-35	12	52,17	11,360			
		36-45	30	54,17	11,853			
		46-55	13	53,15	19,017			
		56-65	3	61,33	17,156			
	Hoşnut Olanlar	18-25	2	40,00	,000	1,321	4	,274
		26-35	27	46,11	7,408			
		36-45	14	45,43	7,429			
		46-55	13	50,08	8,958			
		56-65	2	42,00	4,243			

* p>0,05

Yaşa göre evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$).

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşlerinin yaşlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 37'de verilmiştir.

Tablo 37.

Katılımcıların eşlerinin yaşlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Eşin Yaşı	n	$\bar{x}$	sd	F	df	p
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	18-25	-	-	-	1,765	3	,165
		26-35	7	48,29	11,600			
		36-45	31	42,42	9,514			
		46-55	17	46,82	10,033			
		56-65	3	54,33	22,189			
	Hoşnut Olanlar	18-25	2	21,00	,000	2,245	4	,076
		26-35	19	25,79	3,293			
		36-45	22	25,95	3,512			
		46-55	13	27,85	2,940			
		56-65	2	25,50	,707			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut Olmayanlar	18-25	-	-	-	1,821	3	,154
		26-35	7	15,00	9,539			
		36-45	31	11,06	7,174			
		46-55	17	15,65	9,766			
		56-65	3	21,00	19,925			
	Hoşnut Olanlar	18-25	2	,00	,000	1,771	4	,148
		26-35	19	7,21	5,613			
		36-45	22	4,05	3,287			
		46-55	13	6,15	5,742			
		56-65	2	6,00	8,485			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	18-25	-	-	-	,237	3	,870
		26-35	7	52,86	13,284			
		36-45	31	52,81	8,573			
		46-55	17	56,24	20,095			
		56-65	3	54,33	19,630			
	Hoşnut Olanlar	18-25	2	34,00	,000	3,915	4	,007*
		26-35	19	47,95	6,267			
		36-45	22	44,09	7,540			
		46-55	13	51,00	7,821			
		56-65	2	42,00	4,243			

* $p < 0,05$

Eşin yaşına göre evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin evlilik hoşnutsuzluğu ve depresyon toplam puanları ortalamaları ile evliliklerinden hoşnut olmayanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p > .05$). Eşin yaşına göre evliliklerinden hoşnut olanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p = ,007 - p < .05$). Bu farkın nereden kaynaklandığına dair çoklu karşılaştırmalar Games-Howell sonucuna göre evliliklerinden hoşnut olan ve 26-35, 36-45 ve 46-55 yaş gruplarında yer alanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları (47,95 – 44,09 – 51,00), evliliklerinden hoşnut olan ve 18-25 yaş grubunda yer alanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamalarından (34,00) anlamlı olarak daha yüksektir.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin öğrenim durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 38'de verilmiştir.

Tablo 38.

Katılımcıların öğrenim durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Öğrenim D.	n	$\bar{x}$	sd	F	df	p
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Okur-yazar	-	-	-	4,569	4	,003*
		İlkokul	3	66,67	9,815			
		Ortaokul	2	37,00	4,243			
		Lise	10	46,80	11,302			
		Lisans	28	44,32	10,914			
		Yüksek L.	15	41,93	5,470			
	Hoşnut Olanlar	Doktora	-	-	-	,149	4	,963
		Okur-yazar	-	-	-			
		İlkokul	-	-	-			
		Ortaokul	2	25,00	,000			
		Lise	8	26,38	2,669			
		Lisans	31	26,19	3,544			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut Olmayanlar	Yüksek L.	16	25,94	3,820	1,484	4	,220
		Doktora	1	28,00	.			
		Okur-yazar	-	-	-			
		İlkokul	3	18,67	21,939			
		Ortaokul	2	16,00	9,899			
		Lise	10	17,80	10,379			
	Hoşnut Olanlar	Lisans	28	13,00	7,968	,493	4	,741
		Yüksek L.	16	9,80	6,668			
		Doktora	-	-	-			
		Okur-yazar	-	-	-			
		İlkokul	-	-	-			
		Ortaokul	2	8,00	,000			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Lise	8	5,75	6,671	2,809	4	,035*
		Lisans	31	5,94	4,878			
		Yüksek L.	16	4,38	4,856			
		Doktora	1	2,00	.			
		Okur-yazar	-	-	-			
		İlkokul	3	56,33	17,898			
	Hoşnut Olanlar	Ortaokul	2	53,50	14,849	1,630	4	,180
		Lise	10	57,00	10,842			
		Lisans	28	57,64	12,218			
		Yüksek L.	15	44,40	14,202			
		Doktora	-	-	-			
		Okur-yazar	-	-	-			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	İlkokul	-	-	-	1,630	4	,180
		Ortaokul	2	55,00	,000			
		Lise	8	46,50	5,555			
		Lisans	31	47,29	8,375			
		Yüksek L.	16	44,63	7,023			
		Doktora	1	34,00	.			

* p<0,05

Öğrenim durumuna göre evliliklerinden hoşnut olanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları, evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin depresyon toplam puanları ortalamaları ve evliliklerinden hoşnut olmayanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$). Öğrenim durumuna göre evliliklerinden hoşnut olmayanların, evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları ($p= ,003 - p<.05$) ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları ($p= ,035 - p<.05$) arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır.

Bu farkın nereden kaynaklandığına dair çoklu karşılaştırmalar Tukey HSD sonucuna göre evliliklerinden hoşnut olmayan ilkokul mezunlarının evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları (66,67); evliliklerinden hoşnut olmayan ortaokul, lise, lisans ve yüksek lisans mezunu evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamalarından (37,00 – 46,80 – 44,32 – 41,93) anlamlı olarak daha yüksektir. Aynı şekilde Tukey HSD sonucuna göre evliliklerinden hoşnut olmayan lisans mezunlarının intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları (57,64), evliliklerinden hoşnut olmayan yüksek lisans mezunu intihar olasılığı toplam puanları ortalamalarından (44,40) anlamlı olarak daha yüksektir.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşlerinin öğrenim durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 39’da verilmiştir.

Tablo 39.

Katılımcıların eşlerinin öğrenim durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Eşin Ö.D.	n	$\bar{x}$	sd	F	df	p
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Okur-yazar	-	-	-	2,638	4	,044*
		İlkokul	9	45,33	10,943			
		Ortaokul	1	78,00	.			
		Lise	14	44,07	10,065			
		Lisans	27	44,33	10,806			
		Yüksek L.	7	44,57	6,973			
		Doktora	-	-	-			
	Hoşnut Olanlar	Okur-yazar	-	-	-	3,347	3	,026*
		İlkokul	-	-	-			
		Ortaokul	2	27,50	3,536			
		Lise	11	26,18	2,786			
		Lisans	35	26,86	3,237			
		Yüksek L.	10	23,30	3,401			
		Doktora	-	-	-			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut Olmayanlar	Okur-yazar	-	-	-	3,560	4	,012*
		İlkokul	9	12,67	7,433			
		Ortaokul	1	44,00	.			
		Lise	14	14,14	9,968			
		Lisans	27	12,96	7,827			
		Yüksek L.	7	10,14	9,137			
		Doktora	-	-	-			
	Hoşnut Olanlar	Okur-yazar	-	-	-	,388	3	,762
		İlkokul	-	-	-			
		Ortaokul	2	6,00	8,485			
		Lise	11	6,91	6,488			
		Lisans	35	5,03	4,534			
		Yüksek L.	10	5,40	4,812			
		Doktora	-	-	-			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Okur-yazar	-	-	-	1,080	4	,376
		İlkokul	9	52,22	7,965			
		Ortaokul	1	77,00	.			
		Lise	14	53,93	11,796			
		Lisans	27	55,00	12,499			
		Yüksek L.	7	48,43	23,992			
		Doktora	-	-	-			
	Hoşnut Olanlar	Okur-yazar	-	-	-	,311	3	,818
		İlkokul	-	-	-			
		Ortaokul	2	45,00	,000			
		Lise	11	48,00	7,127			
		Lisans	35	46,57	7,559			
		Yüksek L.	10	44,80	10,152			
		Doktora	-	-	-			

* p<0,05

Eşin öğrenim durumuna evliliklerinden hoşnut olanların depresyon toplam puanları ortalamaları ve evliliklerinden hoşnut olan ve olmayanların intihar

olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$).

Eşin öğrenim durumuna göre evliliklerinden hoşnut olan ve olmayanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları ($p= .026$ ve $p= .044 - p<.05$) ve evliliklerinden hoşnut olmayanların depresyon toplam puanları ortalamaları ($p= .012 - p<.05$) arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu farkın nereden kaynaklandığına dair çoklu karşılaştırmalar, evliliklerinden hoşnut olmayanlar için en az bir grubun 1 veya daha küçük vaka ağırlıkları toplamına sahip olması nedeniyle yapılamamıştır. Games-Howell sonucuna göre evliliklerinden hoşnut ve lisans mezunu olanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları (26,86), evliliklerinden hoşnut ve yüksek lisans mezunu olanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamalarından (23,30) anlamlı olarak daha yüksektir. Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin ikametgâh yerlerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 40'da verilmiştir.

Tablo 40.

Katılımcıların ikametgâh yerlerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	İkametgâh Y.	n	$\bar{x}$	sd	F	df	p
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	İl Merkezi	49	44,69	10,625	,307	1	,582
		İlçe merkezi	9	46,89	12,564			
		Kasaba	-	-	-			
		Köy	-	-	-			
	Hoşnut Olanlar	İl Merkezi	44	25,93	3,473	,672	1	,416
		İlçe merkezi	14	26,79	3,118			
		Kasaba	-	-	-			
		Köy	-	-	-			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut Olmayanlar	İl Merkezi	49	13,94	9,205	1,092	1	,301
		İlçe merkezi	9	10,44	9,329			
		Kasaba	-	-	-			
		Köy	-	-	-			
	Hoşnut Olanlar	İl Merkezi	44	5,36	4,970	,101	1	,751
		İlçe merkezi	14	5,86	5,304			
		Kasaba	-	-	-			
		Köy	-	-	-			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	İl Merkezi	49	53,80	14,563	,017	1	,897
		İlçe merkezi	9	54,44	7,502			
		Kasaba	-	-	-			
		Köy	-	-	-			
	Hoşnut Olanlar	İl Merkezi	44	45,32	7,054	4,341	1	,042*
		İlçe merkezi	14	50,14	8,986			
		Kasaba	-	-	-			
		Köy	-	-	-			

* $p<0,05$

İkametgâh yerlerine göre evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin evlilik hoşnutsuzluğu ve depresyon toplam puanları ortalamaları ile evliliklerinden hoşnut olmayanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$). İkametgâh yerlerine göre evliliklerinden hoşnut olanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p=,042 - p<.05$). Bu sonuca göre evliliklerinden hoşnut ve ilçe merkezinde yaşayanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları (50,14), evliliklerinden hoşnut ve il merkezinde yaşayanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamalarından (45,32) anlamlı olarak daha yüksektir.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin yaşadıkları konut tiplerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 41’de verilmiştir.

Tablo 41.

Katılımcıların yaşadıkları konut tiplerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Konut Tipi	n	$\bar{x}$	sd	F	df	p*
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Villa	1	40,00	.	,216	1	,644
		Müstakil ev	-	-	-			
		Apartman D. Gecekondü	57	45,12	10,932			
	Hoşnut Olanlar	Villa	-	-	-	.	.	.
		Müstakil ev	-	-	-			
		Apartman D. Gecekondü	58	.	.			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut Olmayanlar	Villa	1	13,00	.	,002	1	,966
		Müstakil ev	-	-	-			
		Apartman D. Gecekondü	57	13,40	9,312			
	Hoşnut Olanlar	Villa	-	-	-	.	.	.
		Müstakil ev	-	-	-			
		Apartman D. Gecekondü	58	.	.			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Villa	1	54,00	.	,000	1	,994
		Müstakil ev	-	-	-			
		Apartman D. Gecekondü	57	53,89	13,780			
	Hoşnut Olanlar	Villa	-	-	-	.	.	.
		Müstakil ev	-	-	-			
		Apartman D. Gecekondü	58	.	.			

* $p>0,05$

Yaşanılan konut tipine göre evliliklerinden hoşnut olmayanların evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$). Evliliklerinden hoşnut olanlar için kendi içerisinde tek grup olması nedeniyle istatistiksel hesaplama yapılamamıştır.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin gelir getirici bir işte çalışma durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 42’de verilmiştir.

Tablo 42.

Katılımcıların gelir getirici bir işte çalışma durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Çalışma D.	n	$\bar{x}$	sd	F	df	p
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Çalışmıyor	1	34,00	.	5,750	3	,002*
		Emekli	-	-	-			
		Memur	45	43,38	9,166			
		İşçi	8	46,50	13,980			
		Serbest M.	4	63,50	3,000			
	Hoşnut Olanlar	Esnaf	-	-	-	1,261	4	,297
		Çalışmıyor	2	26,00	,000			
		Emekli	5	24,60	,548			
		Memur	43	26,40	3,513			
		İşçi	5	24,00	3,742			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut Olmayanlar	Serbest M.	3	28,67	3,215	2,036	3	,120
		Esnaf	-	-	-			
		Çalışmıyor	1	9,00	.			
		Emekli	-	-	-			
		Memur	45	13,73	8,234			
	Hoşnut Olanlar	İşçi	8	16,88	13,912	2,942	4	,029*
		Serbest M.	4	3,75	2,872			
		Esnaf	-	-	-			
		Çalışmıyor	2	4,00	,000			
		Emekli	5	9,60	6,148			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Memur	43	4,47	3,978	,643	3	,591
		İşçi	5	7,00	6,595			
		Serbest M.	3	11,67	9,504			
		Esnaf	-	-	-			
		Çalışmıyor	1	43,00	.			
	Hoşnut Olanlar	Emekli	-	-	-	,180	4	,948
		Memur	45	54,42	14,440			
		İşçi	8	55,88	11,395			
		Serbest M.	4	46,75	7,805			
		Esnaf	-	-	-			
	Hoşnut Olmayanlar	Çalışmıyor	2	44,00	,000	,180	4	,948
		Emekli	5	47,40	2,408			
		Memur	43	46,16	8,569			
		İşçi	5	48,20	4,438			
		Serbest M.	3	48,33	10,116			
	Hoşnut Olanlar	Esnaf	-	-	-			
		Çalışmıyor	2	44,00	,000			
		Emekli	5	47,40	2,408			
		Memur	43	46,16	8,569			
		İşçi	5	48,20	4,438			

* $p<0,05$

Gelir getirici bir işte çalışma durumuna göre evliliklerinden hoşnut olanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları, evliliklerinden hoşnut olmayanların depresyon toplam puanları ortalamaları ve evliliklerinden hoşnut olan ve olmayanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$). Gelir getirici bir işte çalışma durumuna göre evliliklerinden hoşnut olmayanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları ($p= .002 - p<.05$) ve evliliklerinden hoşnut olanların depresyon toplam puanları ortalamaları ($p= .029 - p<.05$) arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu farkın nereden kaynaklandığına dair çoklu karşılaştırmalar; evliliklerinden hoşnut olmayanlar için en az bir grubun 1 veya daha küçük vaka ağırlıkları toplamına sahip olması nedeniyle, evliliklerinden hoşnut olanlar için ise depresyon puanı homojenlik testi değerinin $p= .006$ ($p<.05$) çıkması nedeniyle yapılamamıştır.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşlerinin gelir getirici bir işte çalışma durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 43'te verilmiştir.

Tablo 43.

Katılımcıların eşlerinin gelir getirici bir işte çalışma durumlarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Çalışma D.	n	$\bar{x}$	sd	F	df	p
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Çalışmıyor	5	34,60	2,074	1,652	4	,175
		Emekli	4	48,25	20,172			
		Memur	36	45,06	9,911			
		İşçi	6	46,00	13,023			
		Serbest M.	7	49,71	8,655			
		Esnaf	-	-	-			
	Hoşnut Olanlar	Çalışmıyor	3	26,00	3,606	,458	5	,806
		Emekli	1	25,00	.			
		Memur	39	26,46	3,386			
		İşçi	9	25,89	3,822			
		Serbest M.	5	25,20	3,421			
		Esnaf	1	22,00	.			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut Olmayanlar	Çalışmıyor	5	14,80	4,868	,665	4	,619
		Emekli	4	16,50	18,376			
		Memur	36	13,94	8,363			
		İşçi	6	8,17	8,305			
		Serbest M.	7	12,29	10,981			
		Esnaf	-	-	-			
	Hoşnut	Çalışmıyor	3	9,33	8,327	3,078	5	,017*

İntihar Olasılığı Ölçeği	Olanlar	Emekli	1	21,00	.			
		Memur	39	5,13	4,231			
		İşçi	9	5,22	5,118			
		Serbest M.	5	4,40	4,336			
		Esnaflar	1	,00	.			
	Hoşnut Olmayanlar	Çalışmıyor	5	57,40	4,099	,894	4	,474
		Emekli	4	55,75	14,728			
		Memur	36	55,36	15,566			
		İşçi	6	50,17	6,735			
		Serbest M.	7	46,00	9,452			
	Hoşnut Olanlar	Esnaflar	-	-	-	,773	5	,573
		Çalışmıyor	3	48,67	6,351			
		Emekli	1	60,00	.			
		Memur	39	46,51	8,708			
		İşçi	9	45,44	4,799			
		Serbest M.	5	45,00	3,606			
		Esnaflar	1	42,00	.			

* p<0,05

Eşin gelir getirici bir işte çalışma durumuna göre evliliklerinden hoşnut olan ve olmayanların evlilik hoşnutsuzluğu ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları ile evliliklerinden hoşnut olmayanların depresyon toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$). Eşin gelir getirici bir işte çalışma durumuna göre evliliklerinden hoşnut olanların depresyon toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p= ,017 - p<.05$). Bu farkın nereden kaynaklandığına dair çoklu karşılaştırmalar; evliliklerinden hoşnut olanlar için en az bir grubun 1 veya daha küçük vaka ağırlıkları toplamına sahip olması nedeniyle yapılamamıştır.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin ortalama aylık gelirlerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 44'te verilmiştir.

Tablo 44.

Katılımcıların ortalama aylık gelirlerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Aylık Gelir	n	$\bar{x}$	sd	F	df	p
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Geliri yok	3	52,67	16,166	2,466	6	,036*
		Asgari ücret	3	64,00	14,526			
		2.020,90-4.000	25	44,92	10,149			
		4.001-6.000	18	42,17	8,679			
		6.001-8.000	4	44,50	10,630			
		8.001-10.000	4	40,50	7,550			
		10.001 ve üzeri	1	40,00	.			
	Hoşnut Olanlar	Geliri yok	2	26,00	,000	,601	6	,728
		Asgari ücret	4	25,25	3,202			
		2.020,90-4.000	20	25,70	3,420			
		4.001-6.000	14	27,64	3,478			
		6.001-8.000	10	25,60	4,088			
		8.001-10.000	3	26,00	1,732			
		10.001 ve üzeri	5	25,60	3,286			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut Olmayanlar	Geliri yok	3	21,67	10,970	1,483	6	,203
		Asgari ücret	3	14,67	25,403			
		2.020,90-4.000	25	15,64	8,261			
		4.001-6.000	18	11,50	6,896			
		6.001-8.000	4	8,00	6,633			
		8.001-10.000	4	6,25	2,872			
		10.001 ve üzeri	1	13,00	.			
	Hoşnut Olanlar	Geliri yok	2	4,00	,000	2,287	6	,050
		Asgari ücret	4	1,50	1,732			
		2.020,90-4.000	20	5,50	4,236			
		4.001-6.000	14	6,00	5,435			
		6.001-8.000	10	4,40	5,641			
		8.001-10.000	3	14,00	1,732			
		10.001 ve üzeri	5	4,80	5,020			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Geliri yok	3	55,67	10,970	2,296	6	,049*
		Asgari ücret	3	63,00	12,166			
		2.020,90-4.000	25	55,08	12,117			
		4.001-6.000	18	56,89	11,365			
		6.001-8.000	4	43,25	10,372			
		8.001-10.000	4	35,50	24,447			
		10.001 ve üzeri	1	54,00	.			
	Hoşnut Olanlar	Geliri yok	2	44,00	,000	,790	6	,582
		Asgari ücret	4	45,75	,500			
		2.020,90-4.000	20	46,70	7,190			
		4.001-6.000	14	48,14	9,726			
		6.001-8.000	10	42,80	8,390			
		8.001-10.000	3	52,33	4,041			
		10.001 ve üzeri	5	46,40	8,142			

* $p < 0,05$

Ortalama aylık gelire göre evliliklerinden hoşnut olanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları, evliliklerinden hoşnut olan ve olmayanların depresyon toplam puanları ortalamaları ve evliliklerinden hoşnut olanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p > .05$). Ortalama aylık gelire göre

evliliklerinden hoşnut olmayanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları ($p = ,036 - p < .05$) ve evliliklerinden hoşnut olmayanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları ($p = ,049 - p < .05$) arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu farkın nereden kaynaklandığına dair çoklu karşılaştırmalar, evliliklerinden hoşnut olmayanlar için en az bir grubun 1 veya daha küçük vaka ağırlıkları toplamına sahip olması nedeniyle yapılamamıştır.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşlerinin ortalama aylık gelirlerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 45'te verilmiştir.

Tablo 45.

Katılımcıların eşlerinin ortalama aylık gelirlerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Aylık Gelir	n	$\bar{x}$	sd	F	df	p
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Geliri yok	7	42,43	13,477	2,660	5	,032*
		Asgari ücret	6	58,67	13,750			
		2.020,90-4.000	12	44,42	8,174			
		4.001-6.000	25	44,04	9,680			
		6.001-8.000	7	40,14	7,426			
		8.001-10.000	1	48,00	.			
		10.001 ve üzeri	-	-	-			
	Hoşnut Olanlar	Geliri yok	3	26,00	3,606	2,358	5	,053
		Asgari ücret	6	23,67	1,862			
		2.020,90-4.000	19	27,58	3,501			
		4.001-6.000	25	25,48	3,190			
		6.001-8.000	3	29,00	1,732			
		8.001-10.000	2	24,00	4,243			
		10.001 ve üzeri	-	-	-			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut Olmayanlar	Geliri yok	7	18,57	7,569	1,039	5	,405
		Asgari ücret	6	10,50	16,706			
		2.020,90-4.000	12	13,83	4,196			
		4.001-6.000	25	12,24	9,252			
		6.001-8.000	7	15,71	8,440			
		8.001-10.000	1	2,00	.			
		10.001 ve üzeri	-	-	-			
	Hoşnut Olanlar	Geliri yok	3	9,33	8,327	,904	5	,486
		Asgari ücret	6	5,00	8,626			
		2.020,90-4.000	19	5,63	4,003			
		4.001-6.000	25	5,28	4,411			
		6.001-8.000	3	7,00	5,000			
		8.001-10.000	2	,00	,000			
		10.001 ve üzeri	-	-	-			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Geliri yok	7	58,71	4,030	4,289	5	,002*
		Asgari ücret	6	55,50	11,467			
		2.020,90-4.000	12	54,00	11,954			
		4.001-6.000	25	54,60	13,364			
		6.001-8.000	7	52,71	12,352			

	8.001-10.000	1	,00	.				
	10.001 ve üzeri	-	-	-				
	Geliri yok	3	48,67	6,351				
	Asgari ücret	6	44,83	7,910				
	2.020,90-4.000	19	47,58	8,578				
Hoşnut Olanlar	4.001-6.000	25	45,96	7,033	,424	5	,830	
	6.001-8.000	3	48,67	12,741				
	8.001-10.000	2	41,00	8,485				
	10.001 ve üzeri	-	-	-				

* p<0,05

Eşin ortalama aylık gelirin e göre evliliklerinden hoşnut olanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları, evliliklerinden hoşnut olan ve olmayanların depresyon toplam puanları ortalamaları ve evliliklerinden hoşnut olanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$). Eşin ortalama aylık gelirin e göre evliliklerinden hoşnut olmayanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları ($p= ,032 - p<.05$) ve evliliklerinden hoşnut olmayanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları ($p= ,002 - p<.05$) arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu farkın nereden kaynaklandığına dair çoklu karşılaştırmalar, evliliklerinden hoşnut olmayanlar için en az bir grubun 1 veya daha küçük vaka ağırlıkları toplamına sahip olması nedeniyle yapılamamıştır.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşleri ile tanışma şekillerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 46'da verilmiştir.

Tablo 46.

Katılımcıların eşleri ile tanışma şekillerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Tanışma Ş.	n	$\bar{x}$	sd	F	df	p*
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Görücü U.	11	43,00	12,538	,955	6	,465
		Arkadaş A.	12	41,25	10,822			
		Tanıdık A.	10	46,00	11,333			
		Eğitim O.	11	47,36	11,621			
		İş ortamında	9	50,00	8,471			
		Çocukluk A.	1	32,00	.			
		Rastlantı	4	45,25	5,737			
	Hoşnut Olanlar	Görücü U.	12	26,00	4,068	,817	6	,562
		Arkadaş A.	24	26,79	3,050			
		Tanıdık A.	7	24,86	3,716			
		Eğitim O.	6	25,00	3,795			
		İş ortamında	5	27,80	2,775			
		Çocukluk A.	1	26,00	.			
		Rastlantı	3	24,00	2,646			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut Olmayanlar	Görücü U.	11	13,82	11,915	,345	6	,910
		Arkadaş A.	12	10,17	7,346			
		Tanıdık A.	10	13,50	7,863			
		Eğitim O.	11	15,27	9,707			
		İş ortamında	9	13,67	9,823			
		Çocukluk A.	1	14,00	.			
		Rastlantı	4	15,75	11,295			
	Hoşnut Olanlar	Görücü U.	12	3,83	5,491	,472	6	,826
		Arkadaş A.	24	6,13	5,110			
		Tanıdık A.	7	7,00	5,944			
		Eğitim O.	6	5,50	4,087			
		İş ortamında	5	5,80	3,899			
		Çocukluk A.	1	4,00	.			
		Rastlantı	3	3,33	5,774			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Görücü U.	11	58,18	11,321	,571	6	,751
		Arkadaş A.	12	54,00	8,759			
		Tanıdık A.	10	47,90	6,724			
		Eğitim O.	11	53,91	13,889			
		İş ortamında	9	53,56	10,466			
		Çocukluk A.	1	64,00	.			
		Rastlantı	4	55,00	39,268			
	Hoşnut Olanlar	Görücü U.	12	42,00	5,924	1,956	6	,089
		Arkadaş A.	24	48,42	7,940			
		Tanıdık A.	7	46,71	5,314			
		Eğitim O.	6	46,17	8,448			
		İş ortamında	5	48,80	8,927			
		Çocukluk A.	1	31,00	.			
		Rastlantı	3	50,33	7,506			

* p>0,05

Eş ile tanışma şekillerine göre evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$).

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin evlenmeden önce eşlerini ne kadar süredir tanıdıklarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 47’de verilmiştir.

Tablo 47.

Katılımcıların evlenmeden önce eşlerini ne kadar süredir tanıdıklarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Tanıma S.	n	$\bar{x}$	sd	F	df	p
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Tanımadan E.	10	46,20	15,591	1,213	4	,316
		1 yıldan az	11	43,00	7,655			
		1-5 yıl	31	45,84	9,692			
		6-10 yıl	3	34,00	1,000			
		Çocukluktan B.	3	51,33	16,743			
	Hoşnut Olanlar	Tanımadan E.	5	30,60	,894	6,610	4	,000*
		1 yıldan az	12	23,33	2,425			
		1-5 yıl	28	26,89	3,095			
		6-10 yıl	11	25,36	3,295			
		Çocukluktan B.	2	25,50	,707			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut Olmayanlar	Tanımadan E.	10	17,20	12,145	,969	4	,432
		1 yıldan az	11	11,55	8,005			
		1-5 yıl	31	13,77	8,823			
		6-10 yıl	3	8,33	9,452			
		Çocukluktan B.	3	8,67	4,619			
	Hoşnut Olanlar	Tanımadan E.	5	5,00	3,082	,875	4	,485
		1 yıldan az	12	3,25	6,196			
		1-5 yıl	28	6,11	4,848			
		6-10 yıl	11	6,09	4,636			
		Çocukluktan B.	2	8,00	5,657			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Tanımadan E.	10	57,40	13,393	,213	4	,930
		1 yıldan az	11	52,64	9,309			
		1-5 yıl	31	53,61	15,966			
		6-10 yıl	3	51,67	7,767			
		Çocukluktan B.	3	52,00	10,392			
	Hoşnut Olanlar	Tanımadan E.	5	52,00	11,895	1,592	4	,190
		1 yıldan az	12	44,42	7,549			
		1-5 yıl	28	47,25	6,575			
		6-10 yıl	11	45,82	7,808			
		Çocukluktan B.	2	38,00	9,899			

* $p < 0,05$

Evlenmeden önce eşi tanıma süresine göre evliliklerinden hoşnut olmayanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları, evliliklerinden hoşnut olan ve olmayanların depresyon ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p > .05$). Evlenmeden önce eşi tanıma süresine göre evliliklerinden hoşnut olanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları arasındaki

fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p = ,000 - p < .05$). Bu farkın nereden kaynaklandığına dair çoklu karşılaştırmalar, evliliklerinden hoşnut olanlar için depresyon puanı homojenlik testi değerinin $p = ,009$ ($p < .05$) çıkması nedeniyle yapılamamıştır.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin evlendikleri nikah türlerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 48’de verilmiştir.

Tablo 48.

Katılımcıların evlendikleri nikah türlerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Nikah Türü	n	$\bar{x}$	sd	F	df	p*
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Resmi nikah	15	44,67	10,175	,023	1	,880
		Dini nikah	-	-	-			
		Resmi ve dini n.	43	45,16	11,197			
	Hoşnut Olanlar	Resmi nikah	16	26,94	3,660	1,238	1	,271
		Dini nikah	-	-	-			
		Resmi ve dini n.	42	25,83	3,268			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut Olmayanlar	Resmi nikah	15	9,87	8,823	3,067	1	,085
		Dini nikah	-	-	-			
		Resmi ve dini n.	43	14,63	9,147			
	Hoşnut Olanlar	Resmi nikah	16	6,81	5,357	1,572	1	,215
		Dini nikah	-	-	-			
		Resmi ve dini n.	42	4,98	4,841			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	Resmi nikah	15	51,93	15,691	,414	1	,523
		Dini nikah	-	-	-			
		Resmi ve dini n.	43	54,58	13,010			
	Hoşnut Olanlar	Resmi nikah	16	48,25	9,574	1,148	1	,289
		Dini nikah	-	-	-			
		Resmi ve dini n.	42	45,81	6,971			

* $p > 0,05$

Evlenilen nikah türlerine göre evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p > .05$).

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin eşleri ile evlilik sürelerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 49’da verilmiştir.

Tablo 49.

Katılımcıların eşleri ile evlilik sürelerine göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Evlilik Süresi	n	$\bar{x}$	sd	F	df	p
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	1 yıldan az	-	-	-	1,377	7	,236
		1-5 yıl	4	47,50	15,155			
		6-10 yıl	10	40,80	8,638			
		11-15 yıl	11	40,73	6,051			
		16-20 yıl	19	48,53	11,097			
		21-25 yıl	10	44,90	8,950			
		26-30 yıl	1	51,00	.			
		31-35 yıl	1	32,00	.			
		36-40 yıl	2	56,00	31,113			
	Hoşnut Olanlar	1 yıldan az	4	21,50	,577	2,641	50	,021*
		1-5 yıl	11	25,18	3,430			
		6-10 yıl	17	26,06	3,363			
		11-15 yıl	8	27,50	3,251			
		16-20 yıl	9	26,11	3,371			
		21-25 yıl	5	29,40	1,673			
		26-30 yıl	2	28,50	,707			
		31-35 yıl	-	-	-			
		36-40 yıl	2	25,50	,707			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut Olmayanlar	1 yıldan az	-	-	-	,828	7	,569
		1-5 yıl	4	11,50	11,846			
		6-10 yıl	10	11,30	8,832			
		11-15 yıl	11	11,09	6,024			
		16-20 yıl	19	14,53	9,021			
		21-25 yıl	10	14,30	9,358			
		26-30 yıl	1	10,00	.			
		31-35 yıl	1	14,00	.			
		36-40 yıl	2	26,50	24,749			
	Hoşnut Olanlar	1 yıldan az	4	,00	,000	1,427	50	,215
		1-5 yıl	11	6,82	4,167			
		6-10 yıl	17	6,53	5,591			
		11-15 yıl	8	3,75	3,105			
		16-20 yıl	9	4,78	6,360			
		21-25 yıl	5	5,20	3,564			
		26-30 yıl	2	10,50	2,121			
		31-35 yıl	-	-	-			
		36-40 yıl	2	6,00	8,485			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	1 yıldan az	-	-	-	,689	7	,680
		1-5 yıl	4	53,50	18,267			
		6-10 yıl	10	52,20	5,266			
		11-15 yıl	11	48,91	10,242			
		16-20 yıl	19	54,11	8,225			
		21-25 yıl	10	59,70	24,949			
		26-30 yıl	1	43,00	.			
		31-35 yıl	1	64,00	.			
		36-40 yıl	2	60,00	24,042			
	Hoşnut Olanlar	1 yıldan az	4	37,00	3,464	3,161	50	,008
		1-5 yıl	11	50,55	6,471			
		6-10 yıl	17	46,29	7,655			
		11-15 yıl	8	42,75	2,315			

16-20 yıl	9	45,00	7,450
21-25 yıl	5	53,00	10,932
26-30 yıl	2	54,50	3,536
31-35 yıl	-	-	-
36-40 yıl	2	42,00	4,243

* $p < 0,05$

Eş ile evlilik sürelerine göre evliliklerinden hoşnut olmayanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları, evliliklerinden hoşnut olan ve olmayanların depresyon ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p > .05$). Eş ile evlilik sürelerine göre evliliklerinden hoşnut olanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p = ,021 - p < .05$). Bu farkın nereden kaynaklandığına dair çoklu karşılaştırmalar Games-Howell sonucuna göre evliliklerinden hoşnut olan ve 1-30 yıl arası evli olan gruplarda yer alanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları (25,18 ile 28,50 arası), evliliklerinden hoşnut olan ve 1 yıldan az evli olanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamalarından (21,50) anlamlı olarak daha yüksektir.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin sahip oldukları çocuk sayılarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 50'de verilmiştir.

Tablo 50.

Katılımcıların sahip oldukları çocuk sayılarına göre evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları

Ölçekler	Evliliklerinden	Çocuk S.	n	$\bar{x}$	sd	F	df	p*
Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	1 çocuk	22	44,32	11,017	1,301	3	,284
		2 çocuk	24	44,08	9,098			
		3 çocuk	7	50,14	8,688			
		4 çocuk	2	56,00	31,113			
	Hoşnut Olanlar	1 çocuk	24	26,08	2,701	2,754	3	,054
		2 çocuk	22	27,77	3,116			
		3 çocuk	1	21,00	.			
		4 çocuk	1	25,00	.			
Beck Depresyon Envanteri	Hoşnut Olmayanlar	1 çocuk	22	14,64	9,389	2,310	3	,087
		2 çocuk	24	10,75	7,537			
		3 çocuk	7	12,86	6,230			
		4 çocuk	2	26,50	24,749			
	Hoşnut Olanlar	1 çocuk	24	6,00	5,308	1,008	3	,398
		2 çocuk	22	5,50	4,596			
		3 çocuk	1	,00	.			
		4 çocuk	1	12,00	.			
İntihar Olasılığı Ölçeği	Hoşnut Olmayanlar	1 çocuk	22	53,14	17,831	,155	3	,926
		2 çocuk	24	53,79	9,094			
		3 çocuk	7	54,29	9,394			
		4 çocuk	2	60,00	24,042			
	Hoşnut Olanlar	1 çocuk	24	46,42	7,615	1,293	3	,289
		2 çocuk	22	48,73	7,427			
		3 çocuk	1	35,00	.			
		4 çocuk	1	45,00	.			

* $p>0,05$

Sahip olunan çocuk sayılarına göre evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$).

5. BÖLÜM

TARTIŞMA

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin depresyon düzeyleri ve intihar olasılıklarının karşılaştırılması amacıyla yapılmış olan bu araştırmanın sonuçları, literatür bilgileri ile birlikte ele alınarak tartışılmıştır. Ancak literatürde, evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin depresyon düzeyleri ve intihar olasılıklarının karşılaştırıldığı araştırma sayısı sınırlıdır. Ayrıca yapılan yerli literatür taramasında Türkiye'de evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin depresyon düzeyleri ve intihar olasılıklarının karşılaştırıldığı herhangi bir çalışmaya ya da araştırmaya ise rastlanmamıştır.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, cinsiyet açısından farklılaştığı görülmektedir. Kadınlarda evlilik hoşnutsuzluğu riski, erkeklerden daha fazladır. Bu çalışmanın cinsiyet değişkeni sonuçları, Asfajir ve Ramezani (2017)'nin sonuçlarını destekler niteliktedir. Asfajir ve Ramezani, yapmış oldukları çalışmada erkek ve kadın evli öğretmenlerde evlilikten hoşnutsuzluk açısından önemli farklılıklar olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmadaki bulguların aksine Westmann ve arkadaşları (2004) çalışmasında, erkeklerin kadınlara oranla evliliklerinde daha hoşnutsuz olduğunu ifade etmektedir. Faizal ve arkadaşları (2017) çalışmalarında, erkek katılımcıların %54'ünün evliliklerinden hoşnut olmadığını ve kadın katılımcıların ise %33,7'sinin evliliğinden hoşnutsuz olduğunu bulmuşlardır. Kumcağız ve Ertuğ (2016) ise yaptıkları çalışmada, evlilik hoşnutsuzluğu puan ortalamaları ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Aynı şekilde Duba ve arkadaşları (2012) da yürütmüş oldukları çalışmada, evlilik hoşnutsuzluğu ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunmadığı sonucuna varmışlardır.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, yaş değişkeni açısından farklılaştığı görülmektedir. 35 yaş ve altında olanlarda evlilik hoşnutsuzluğu riski, 36 yaş ve üzerinde olanlardan daha fazladır. Çakıcı (2016) da bu araştırmanın sonucunu destekler nitelikte araştırmasında, kadınların yaşının artmasıyla evliliklerindeki hoşnutsuzluğun arttığını bulmuştur. Üçgül (2019)'ün araştırmasının sonucuna göre de evlilik hoşnutsuzluğu ile yaş değişkeni arasında pozitif yönde bir ilişki vardır. Yaş ilerledikçe evlilik hoşnutsuzluğu da ilerlemektedir. Kumcağız ve Ertuğ (2016) yaptıkları çalışmada, evli bireylerin evlilik hoşnutsuzluk puanlarını çeşitli sosyo-demografik özelliklere göre incelemişler ve evlilik hoşnutsuzluk puan ortalamaları ile yaş grupları arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, eşlerinin yaşları açısından farklılaştığı görülmektedir. Eşi 35 yaş ve altında olanlarda evlilik hoşnutsuzluğu riski, eşi 36 yaş ve üzerinde olanlardan daha fazladır. Eşin yaşına göre evliliklerinden hoşnut olanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu farkın nereden kaynaklandığına dair çoklu karşılaştırmalar Games-Howell sonucuna göre evliliklerinden hoşnut olan ve 26-35, 36-45 ve 46-55 yaş gruplarında yer alanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları, evliliklerinden hoşnut olan ve 18-25 yaş grubunda yer alanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, öğrenim durumları açısından farklılaşmadığı görülmektedir. Öğrenim durumuna göre evliliklerinden hoşnut olmayanların, evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Üçgül (2019) çalışmasında, lisans ve lisansüstü mezunlarının evlilik hoşnutsuzluğu düzeyinin okur-yazar değil, ilkokul mezunu ve lise mezunu olanlara göre anlamlı düzeyde daha düşük olduğunu bulmuştur. Kumcağız ve Ertuğ (2016), evlilik hoşnutsuzluk puan ortalamaları

ile öğrenim düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, eşlerinin öğrenim durumları açısından farklılaştığı görülmektedir. Eşi lise ve altı öğrenime sahip olanlarda evlilik hoşnutsuzluğu riski, eşi lisans ve üzeri öğrenime sahip olanlardan daha azdır. Eşin öğrenim durumuna göre evliliklerinden hoşnut olan ve olmayanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları ve evliliklerinden hoşnut olmayanların depresyon toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Kılbitmez (2018) çalışmasında eşin eğitim düzeyi ile kadınların evlilik doyumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu, eşin eğitim düzeyi yükseldikçe evlilik doyumunun da yükseldiği sonucuna ulaşmıştır. Üçgül (2019) ise çalışmasının sonunda eşi lisans/lisansüstü eğitim düzeyine sahip bireylerin evliliğinde daha doyumlu olduğunu; eşi ön lisans mezunu olan bireylerin evlilik hoşnutsuzluğu puanı ortalamasının, okur-yazar değil ve ilkokul mezunu olanlara göre daha az olduğunu saptamıştır.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, ikametgâh yerleri açısından farklılaşmadığı görülmektedir. İkametgâh yerlerine göre evliliklerinden hoşnut olanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Kaya (2017) çalışmasında, kırsal alanda yaşayan kadınların kentsel alanda yaşayan kadınlara göre evliliğinde daha uyumlu ve doyumlu olduğunu saptamıştır. Üçgül (2019) ise araştırmasında evlilik hoşnutsuzluğu ile kadınların yaşamını geçirdiği yer arasında anlamlı bir fark bulamamıştır.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, yaşadığı konut tipi açısından farklılaşmadığı görülmektedir. Yaşanılan konut tipine göre evliliklerinden hoşnut olmayanların evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, gelir getiren bir işte çalışma durumu açısından farklılaşmadığı görülmektedir. Gelir getirici

bir işte çalışma durumuna göre evliliklerinden hoşnut olmayanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları ve evliliklerinden hoşnut olanların depresyon toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Üçgül (2019), yapmış olduğu tezinde toplam gelir arttıkça evlilikten duyulan hoşnutsuzluk düzeyinin azalmakta olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çalışan kadınların evlilikten hoşnutsuzluk düzeyleri, çalışmayan kadınlara göre daha yüksektir. Üçgül (2019)'e göre evli kadınların kendilerinin gelirleri arttıkça evlilikten duyulan hoşnutsuzluk düzeyi azalmaktadır. Kumcağız ve Ertuğ (2016), evlilik hoşnutsuzluk puan ortalamaları ile çalışma durumları arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, eşlerinin gelir getiren bir işte çalışma durumu açısından farklılaşmadığı görülmektedir. Eşin gelir getirici bir işte çalışma durumuna göre evliliklerinden hoşnut olanların depresyon toplam puanları ortalamaları arasındaki fark anlamlıdır.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, ortalama aylık gelirleri açısından farklılaşmadığı görülmektedir. Ortalama aylık gelire göre evliliklerinden hoşnut olmayanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları ve evliliklerinden hoşnut olmayanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, eşlerinin ortalama aylık gelirleri açısından farklılaşmadığı görülmektedir. Eşin ortalama aylık gelire göre evliliklerinden hoşnut olmayanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları ve evliliklerinden hoşnut olmayanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasındaki fark anlamlıdır.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemi açısından farklılaşmadığı görülmektedir. Faizal ve arkadaşları (2017) günümüzde bireylerin yaşamış olduğu ruhsal sorunların arttığını ve bunun da evliliklerde hoşnutsuzluğa yol açtığını belirttikleri çalışmalarında; toplam 161 katılımcının %9,3'ünde depresif semptomlar ve %8,1'inde ise kaygı bozukluğu bulunduğunu, katılımcıların %9'unun ise evliliğinde ciddi problemler yaşadığını bulmuşlardır. Hoekstra-

Weebers ve arkadaşları (1998), 124 kanser hastası ile yaptıkları araştırmada evlilik hoşnutsuzluğu ile fiziksel sağlık arasında bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Abbasi ve arkadaşları (2018) ise çalışmalarında evlilik hoşnutsuzluğu ile nörotisizm arasında doğrudan olmasa da dolaylı bir ilişkinin olduğu bilgisine varmışlardır.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, eşinin sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemi açısından farklılaşmadığı görülmektedir. Shackelford ve Buss (2000), eşinin dengesiz ruh haline sahip olduğunu veya eşinin ruh sağlığı sorunları yaşadığını belirtenlerin evliliğinde hoşnutsuz olduğunu belirtmektedirler. Barling ve arkadaşları (1990) araştırmalarında, evliklerinde eşinin sabırsız ve daha sinirli olduğunu ifade eden kadınların evlilikten duydukları hoşnutsuzluk düzeyinin yüksek olduğunu görmüşlerdir.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, eşleri ile tanışma şekli açısından farklılaşmadığı görülmektedir. Çakıcı (2016) da çalışmasında, görücü usulü evlenme veya flört ederek evlenme biçiminin evlilik sonrası evlilik hoşnutsuzluğu ile anlamlı bir ilişkisi olmadığını ortaya çıkarmıştır. Bu çalışmanın sonucunu destekler nitelikte Üçgül (2019), evlilik şekli ile evlilik hoşnutsuzluk düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulamamıştır. Üçgül'ün araştırmasında ortalama puanlar değerlendirildiğinde; 18-26 yaş grubunda anlaşılarak evlenen kadınların hoşnutsuzluk düzeyleri daha yüksek, diğer gruplarında görücü usulü evlenen kadınların hoşnutsuzluk daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, evlenmeden önce eşini tanıma süresi açısından farklılaşmadığı görülmektedir. Evlenmeden önce eşi tanıma süresine göre evliliklerinden hoşnut olanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Üçgül (2019), evli kadınların evlenmeden önce eşini tanıma süresi attıkça evlilik hoşnutsuzluk düzeyinin azaldığını ve bu iki değişkenin arasında negatif yönde bir ilişkinin olduğunu saptamıştır. Kavak (2018) araştırmasında, evlilik öncesi tanışıklık düzeyi arttıkça evlilik doyumunun da arttığını söylemektedir.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, evlendiği nikah türü açısından farklılaşmadığı görülmektedir. Evlenen nikah türlerine göre evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, eşleri ile evlilik süresi açısından farklılaştığı görülmektedir. Eşi ile 10 yıl ve altı evli olanlarda evlilik hoşnutsuzluğu riski, eşi ile 11 yıl ve üstü evli olanlardan daha fazladır. Eş ile evlilik sürelerine göre evliliklerinden hoşnut olanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Wilson ve Filsinger (1984, akt. Çakıcı, 2016)'ın yaptığı araştırmaya göre, evli kadınlarda evlilik süresi uzadıkça kadınların evliliklerinden daha az memnun oldukları bildirilmiştir. Benzer bir araştırmada (Şendil ve Korkut, 2008) da evlilik süresi uzadıkça eşler arasında sevgi gösterme davranışının azaldığı gösterilmiştir. Sancaktar (2016), yeni evli çiftlerin evlilik doyumunun uzun süreli evli olan çiftlere göre daha yüksek olduğu bulmuştur. Üçgül (2019), araştırmaya katılanların evlilik sürelerine baktığında 5-10 yıl süre ile evli olanların, 1-5 yıl süre ile evli olanlara göre evlilik hoşnutsuzluk düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucunu elde etmiştir; ancak 10 yıl ve daha fazla evli olduğunu belirten katılımcılar ile evliliği 5-10 yıl süren katılımcılar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ayrıca Üçgül (2019)'ün araştırmasının sonucuna göre eşi ile her gün vakit geçirdiğini ifade eden katılımcılar, eşi ile daha az süre vakit geçirenlere göre evliliğinden daha hoşnuttur. Çakıcı (2016)'nın yaptığı çalışmada, evlilik süresi uzadıkça evlilik hoşnutsuzluk puanının arttığı görülmüştür ve kadınlar evliliklerinden zaman geçtikçe giderek daha fazla hoşnutsuz olmaktadır. Kumcağız ve Ertuğ (2016) da evlilik hoşnutsuzluk puan ortalamaları ile evlilik süreleri arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, eşleri ile kaçınıcı evlilikleri olduğu açısından farklılaşmadığı görülmektedir. Üçgül (2019) de çalışmasında kadınların evlilik sayısı ile evlilik hoşnutsuzluğu arasında anlamlı bir ilişki saptayamamıştır. Ancak genel ortalamaya göre

ikinci kez evlenen kadınların evliliklerinde daha hoşnutsuz olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, eşlerinin kendileri ile kaçınıcı evlilikleri olduğu açısından farklılaşmadığı görülmektedir. Eşin kaçınıcı evliliği olduğuna göre evliliklerinden hoşnut olmayanların evlilik hoşnutsuzluğu, depresyon ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, çocuk sahibi olma durumu açısından farklılaştığı görülmektedir. Çocuk sahibi olma durumuna göre evliliklerinden hoşnut olanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Yiğit (2018) ve Yıldız (2018), çocuk sahibi olan bireylerin çocuğu olmayanlara göre evliliğinde daha hoşnutsuz olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Çakıcı (2016) ise kadınların çocuk sahibi olup olmamaları ile evlilik hoşnutsuzlukları arasındaki ilişkiye bakmış ve herhangi bir anlamlı ilişki bulamamıştır.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, sahip oldukları çocuk sayısı açısından farklılaşmadığı görülmektedir. Bu sonucun aksine Kılbitmez (2018), çalışmasında çocuk sayısı arttıkça evlilik doyumunun arttığını tespit etmiştir. Aynı şekilde Üçgül (2019) de çocuk sayısı değişkeni ile evlilik hoşnutsuzluğu arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmadan elde edilen sonucu destekler nitelikte Yiğit (2018) ve Yıldız (2018) çalışmalarında çocuk sayısı ile evlilik doyumu arasında anlamlı ilişki bulunamadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, ailelerinde kendileri, eşi ve çocukları dışında kalan birileri açısından farklılaşmadığı görülmektedir. Benzer şekilde Çakıcı (2016) da evde çekirdek aileyi oluşturan bireyler (anne-baba-çocuk) dışında birilerinin kalması durumunda bunun evlilikteki hoşnutsuzluğa etki edip etmediği belirlemek istemiş; ancak anlamlı bir sonuç elde edememiştir. Üçgül (2019) de araştırmasında aile tipleri ile evlilik hoşnutsuzluğu arasında anlamlı bir farklılık saptayamamış; fakat genel ortalamaya bakıldığında geniş aile şeklinde yaşayan evli kadınların evlilik

hoşnutsuzluk puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kaya (2017) ise yaptığı araştırmasında, çekirdek ailede yaşayan bireylerin geniş ailede yaşayanlara göre evliliklerinden duymuş oldukları mutluluk düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, eşlerinden boşanmaya yönelik girişimlerinin veya düşüncelerinin olma durumları açısından farklılaştığı görülmektedir. Evlilik hoşnutsuzluğu yaşayan ve eşinden boşanmaya yönelik girişimi veya düşüncesi olmayanlarda evlilik hoşnutsuzluğu riski, eşinden boşanmaya yönelik girişimi veya düşüncesi olanlardan daha fazladır. Eşten boşanmaya yönelik girişimlerin veya düşüncelerin olma durumuna göre evliliklerinden hoşnut olanların depresyon toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, eşlerinin kendilerinden boşanmaya yönelik girişimlerinin veya düşüncelerinin olma durumları açısından farklılaştığı görülmektedir. Evlilik hoşnutsuzluğu yaşayan ve eşinin boşanmaya yönelik girişimi veya düşüncesi olmayanlarda evlilik hoşnutsuzluğu riski, eşinin boşanmaya yönelik girişimi veya düşüncesi olanlardan daha fazladır.

Araştırmada; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin, Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği, Beck Depresyon Envanteri ve İntihar Olasılığı Ölçeği toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Vienna Tıp Üniversitesi (Medical University of Vienna, 2016) araştırması sonuçlarına göre; çözülmemiş çatışmaların olduğu mevcut bir ilişkide mutsuz olanların, intihar düşünceleri olma olasılığı daha yüksektir. En büyük risk faktörleri ilişkilerinde mutsuz olan insanlar tarafından sergilenmektedir ve bir ilişkideki çözülmemiş çatışmaların sayısı arttıkça, intihar düşünceleri, umutsuzluk ve depresyon hissi olasılığı da artmaktadır. Beach ve arkadaşları (2003) depresyon düzeyi ile evlilik hoşnutsuzluğu arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Elde ettikleri sonuca göre bireyin depresyon düzeyi arttıkça evlilik hoşnutsuzluğu da artmaktadır. Hollist ve arkadaşlarının (2007) yaptıkları çalışmada, evlilik hoşnutluğu depresyonla ilişkilidir.

Asfajir ve Ramezani (2017) çalışmalarında, çiftlerin evlilikten hoşnutsuzluklarının can sıkıntısı gelişiminde önemli bir rolü olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Çelik (2013) de çalışmasında evlilik hoşnutsuzluğu ile evlilik yaşam doyumu arasında negatif bir ilişkinin olduğunu bulmuştur. Çakıcı (2016)'nın araştırma sonuçlarına bakıldığında ise evlilik hoşnutsuzluğu puanının araştırmaya katılan örneklemin genelinde yüksek çıktığı görülmektedir. Üçgül (2019) ise evli kadınların evlilikten beklentilerinin karşılanma düzeyleri arttıkça evlilikten duyulan hoşnutsuzluk düzeyinin azaldığını saptamıştır. Cano-Prous ve arkadaşları (2013)'na göre birçok çalışma evlilikten hoşnutsuzluğun depresyon tanısı ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Ancak, her iki faktör arasında iki yönlü bir ilişkinin var olduğu iddia edilmektedir.

Sonuç olarak bu araştırma; Türkiye'de evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin depresyon düzeyleri ve intihar olasılıklarının karşılaştırıldığı ilk çalışma olma özelliğini taşımaktadır. Bu konuda sonuçların daha rahat tartışılabileceği farklı çalışmaların yapılmasına ihtiyaç vardır.

6. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlara ve bu sonuçlar doğrultusunda geliştirilen önerilere aşağıda yer verilmiştir.

6.1. Sonuç

Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur:

Araştırmaya katılanların çoğu kadındır. Katılımcıların çoğu 26-35 yaş grubu ile 36-45 yaş grubunda yer alırken; katılımcıların eşlerinin yarıya yakını 36-45 yaş grubunda yer almaktadır. Hem katılımcıların hem de eşlerinin yarısından fazlası lisans mezunudur. Araştırmaya katılanların büyük bir çoğunluğu il merkezinde ikamet etmekte ve tamamına yakını apartman dairesinde yaşamaktadır. Hem katılımcıların hem de eşlerinin çoğunluğu devlet memurudur. Araştırmaya katılanların ortalama aylık gelirleri, 2.020,90-4.000,00 TL ve 4.001-6.000 TL gelir aralığında yoğunlaşırken; eşlerinin ortalama aylık gelirleri 4.001,00-6.000,00 TL gelir aralığında daha fazladır.

Hem katılımcıların hem de eşlerinin büyük bir çoğunluğunun sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemi bulunmamaktadır. Araştırmaya katılanların %31'i eşleri ile arkadaş aracılığıyla tanışarak evlenmişler ve görücü usulü ile evlenenler ikinci sırada yer almaktadır. Katılımcıların yarısından fazlası evlenmeden önce eşlerini 1 ile 5 yıl arasında tanımaktadırlar ve çoğunluğu hem resmi hem de dini nikah yaparak evlenmişlerdir. Araştırmaya katılanların %24,1'i eşi ile 16-20 yıldır, %23,3'ü eşi ile 6-10 yıldır ve %16,4'ü eşi ile 11-15 yıldır evlidir. Hem katılımcıların hem de eşlerinin tamamına yakını, eşleri ile ilk evliliğini yapmıştır. Araştırmaya katılanların çoğunluğu çocuk sahibidir ve çocuk sahibi olanların

çoğunluğu ise 1 veya 2 çocuk sahibidir. Katılımcıların tamamına yakınının ailelerinde kendileri, eşi ve çocukları dışında kalan birileri yoktur.

Hem araştırmaya katılanların hem de eşlerinin çoğunluğunun, boşanmaya yönelik bir girişimi veya düşüncesi olmamış. Ancak gruplar içi oranlara bakıldığında zaman evliliklerinden hoşnut olmayanların %32,8'i ve evliliklerinden hoşnut olmayanların eşlerinin %29,4'ü boşanmaya yönelik bir girişimde bulunmuş veya böyle bir düşüncesi olmuş.

Ki-kare Testi sonuçlarına göre evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin; "cinsiyet, yaş, eşin yaşı, eşin öğrenim durumu, eş ile evlilik süresi, çocuk sahibi olma, eşten boşanmaya yönelik girişim veya düşüncenin olması, eşin boşanmaya yönelik girişimi veya düşüncesinin olması" değişkenleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bu sonuçlara göre "cinsiyet, yaş, eşin yaşı, eşin öğrenim durumu, eş ile evlilik süresi, çocuk sahibi olma, eşten boşanmaya yönelik girişim veya düşüncenin olması, eşin boşanmaya yönelik girişimi veya düşüncesinin olması" evlilikten hoşnutsuzluk konusunda önemli değişkenlerdir denilebilir.

Ki-kare Testi sonucunda anlamlı çıkan değişkenler için Lojistik Regresyon Analizi yapılmış ve şu sonuçlar elde edilmiştir:

Lojistik regresyon analizi sonucuna göre kadınlarda evlilik hoşnutsuzluğu riski, erkeklerden; 35 yaş ve altında olanlarda evlilik hoşnutsuzluğu riski, 36 yaş ve üzerinde olanlardan; eşi 35 yaş ve altında olanlarda evlilik hoşnutsuzluğu riski, eşi 36 yaş ve üzerinde olanlardan; eşi ile 10 yıl ve altı evli olanlarda evlilik hoşnutsuzluğu riski, eşi ile 11 yıl ve üstü evli olanlardan; evlilik hoşnutsuzluğu yaşayan ve eşinden boşanmaya yönelik girişimi veya düşüncesi olmayanlarda evlilik hoşnutsuzluğu riski, eşinden boşanmaya yönelik girişimi veya düşüncesi olanlardan; evlilik hoşnutsuzluğu yaşayan ve eşinin boşanmaya yönelik girişimi veya düşüncesi olmayanlarda evlilik hoşnutsuzluğu riski, eşinin boşanmaya yönelik girişimi veya düşüncesi olanlardan daha fazladır. Eşi lise ve altı öğrenime sahip olanlarda evlilik hoşnutsuzluğu riski, eşi lisans ve üzeri öğrenime sahip olanlardan daha

azdır. Lojistik regresyon analizi sonucuna göre çocuk sahibi olma durumunda evlilik hoşnutsuzluğu riski değerlendirilmemiştir.

Ki-kare Testi sonuçlarına göre evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin; öğrenim durumu, ikametgâh yeri, yaşanılan konut tipi, gelir getiren bir işte çalışma durumu, eşin gelir getiren bir işte çalışma durumu, ortalama aylık gelir, eşin ortalama aylık geliri, sürekli tedavi gerektiren herhangi bir sağlık problemi, eşin sürekli tedavi gerektiren herhangi bir sağlık problemi, eş ile tanışma şekli, evlenmeden önce eşi tanıma süresi, evlenilen nikah türü, eş ile kaçınıcı evlilik olduğu, eşin kaçınıcı evliliği olduğu, sahip olunan çocuk sayısı, aile ile yaşayan birilerinin olma durumu değişkenleri arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Cinsiyete göre evliliklerinden hoşnut olanların depresyon toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Eşin yaşına göre evliliklerinden hoşnut olanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Öğrenim durumuna göre evliliklerinden hoşnut olmayanların, evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları ve intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Eşin öğrenim durumuna göre evliliklerinden hoşnut olan ve olmayanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları ve evliliklerinden hoşnut olmayanların depresyon toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. İkametgâh yerlerine göre evliliklerinden hoşnut olanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Gelir getirici bir işte çalışma durumuna göre evliliklerinden hoşnut olmayanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları ve evliliklerinden hoşnut olanların depresyon toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Eşin gelir getirici bir işte çalışma durumuna göre evliliklerinden hoşnut olanların depresyon toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Ortalama aylık gelire göre evliliklerinden hoşnut olmayanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları ve evliliklerinden hoşnut olmayanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Eşin ortalama aylık

gelirine göre evliliklerinden hoşnut olmayanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları ve evliliklerinden hoşnut olmayanların intihar olasılığı toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Evlenmeden önce eşi tanıma süresine göre evliliklerinden hoşnut olanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Eş ile evlilik sürelerine göre evliliklerinden hoşnut olanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Çocuk sahibi olma durumuna göre evliliklerinden hoşnut olanların evlilik hoşnutsuzluğu toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Eşten boşanmaya yönelik girişimlerin veya düşüncelerin olma durumuna göre evliliklerinden hoşnut olanların depresyon toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır.

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin; Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği, Beck Depresyon Envanteri ve İntihar Olasılığı Ölçeği toplam puanları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Evliliklerinden hoşnut olmayan katılımcıların toplam puan ortalamaları, evliliklerinden hoşnut olanların toplam puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir.

6.2. Öneriler

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin depresyon düzeyleri ve intihar olasılıklarının karşılaştırıldığı farklı çalışmalara ihtiyaç vardır.

Aile terapisi ve danışmanlığı alanında verilen hizmetlerin hem yaygınlaştırılması hem de geliştirilmesi gerekmektedir.

Ailelere hizmet veren kurum ve kuruluşların (aile danışma merkezleri, psikiyatri klinikleri, okulların rehberlik ve psikolojik danışma üniteleri, psikiyatrik kriz merkezleri vb.) sunduğu hizmetlerde daha planlı ve eşgüdümlü hareket etmeleri gerekir.

Toplumda depresyon düzeyini ve oranını ortaya çıkaracak epidemiyolojik çalışmaların artarak sürdürülmesi ve ruh sağlığı hizmetlerini toplumun bütününe ulaştırıcı çalışmaların ve hizmetlerin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi gerekir.

Çiftlerin, evlilik öncesi ve sonrasında aile ve evlilik danışmanlığı eğitim programlarından geçmelerinin sağlanması, onların evlilik sürecinde karşılaşacakları olası sorunlarla baş etmelerini kolaylaştıracaktır.

Uzun süre evli olanlara yönelik evlilik uyumunu ve doyumunu geliştiren programların uygulanması, onların evlilikten hoşnut olma durumlarına katkı sağlayacaktır.

Aile içi sorumlulukların adil paylaşımını sağlayıcı ve kadınların sorumluluklarını kolaylaştırıcı toplumsal çalışmaların yapılmasına ihtiyaç vardır. Bu konuda medyanın aktif bir şekilde kullanılması ve bu doğrultuda medyada programların yapılması veya mevcut programların geliştirilmesi yerinde olacaktır.

Ailede kadına yardımcı olan ve kadının yükünü alan hizmet kurumlarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bu konuda Belediyeler daha aktif hizmet sunabilirler.

Ev işleri ve çocuk yetiştirmenin sadece kadınların görevi olmadığı, ortak yaşamların ortak sorumluluklar gerektirdiği düşüncesi toplumda yaygınlaştırılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Abbasi, I. S., Rattan, N., Kousar, T., & Elsayed, F. K. (2018). Neuroticism and close relationships: how negative affect is linked with relationship disaffection in couples. *The American Journal of Family Therapy*, 46(4), 1-14.
- Adibrad, N. (2007). An investigation on relationship between marital disaffection and job disaffection in nurse women. *Consulting Research*, 19, 48-35.
- Alper, Y. (2012). *Bütün yönleriyle depresyon: Tanısı, nedenleri, psikodinamiği, tedavisi*. İstanbul: Özgür Yayınları.
- Asfajir, A. A. A., & Ramezani, L. (2017). The relationship between family function and marital satisfaction with marital disaffection of married teachers in Behshahr. *Sociological Studies of Youth*, 7(24), 9-22.
- Aylıkçı, Ç. (2018). *Evli bireylerin problemli internet kullanımı ile evlilik doyumu arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Barling, J., Bluen, S., & Moss, V. (1990). Type a behavior and marital distastisfaction: Disentangling the effects of achievement striving and impatience-irritability. *The Journal of Psychology*, 124(3), 311-319.
- Barry, R. A. (2010). *Romantic disengagement as a developmental process that contributes to marital distress and decline* (PhD thesis). Graduate College University of Iowa, Iowa.
- Beach, S. R. H, Katz, J., Kim, S., & Brody, G. H. (2003). Prospective effects of marital satisfaction on depressive symptoms in established marriages: A dyadic model. *Journal of Social and Personal Relationships Copyright*, 20(3), 355–371.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak-Kılıç, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (13. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

- Cano-Prous, A., Moyá-Querejeta, J., Alonso, A, Martín-Lanas, R., & Cervera-Enguix, S. (2013). Personality: A determinant in marital dissatisfaction in individuals with major depression and their couples. *Actas Esp Psiquiatr*, 41(6), 340-348.
- Chapin, L. R., Chapin, T. J., & Sattler, L. G. (2001). The relationship of conflict resolution styles and certain marital satisfaction factors to marital distress. *Family Journal*, 9(3), 259-265.
- Cui, M, Fincham, F. F., & Pasley, K. (2008). Young adult romantic relationships: The role of parents' marital problems and relationship efficiency, *Personality and Social Psychology Bulletin*, 34: 1226–1235.
- Cüceloğlu, D. (2016). *Başarıya Götüren Aile*, (13. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çakıcı, B. (2016). *Görücü usulü evlenen çiftler ile flört ederek evlenen çiftler arasındaki evlilik sonrası evlilik dinamiklerinin karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Bilim Dalı, İstanbul.
- Çelik, E. (2013). Evlilik hoşnutsuzluğu ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Turkish Studies – International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(12), 249-261.
- Demirel, S. (2004). *Kendini yaralama davranışı: Kendini yaralama davranışı ile yaşam doyumu, depresyon ve intihar olasılığı arasındaki ilişkinin sosyal psikiyatrik açıdan değerlendirildiği bir çalışma*. Ankara: Etik Sağ. Eğt. ve Dan. Hiz. Tur. İnş. Nak. Tic. Ltd. Şti. Yayını.
- Doğan, O., & Özbek, H. (1990). Özkıyım girişimi nedeniyle yatırılan hastaların bazı özellikleri. XXVI. *Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi Bilimsel Çalışmaları* (s. 189-196) içinde, 1-4 Kasım 1990, İzmir.
- Dokur, M., & Profeta, Y. (2009). *İlişki denklemi: Aileler ve çiftler*, İstanbul: Goa Yayıncılık.

- DSM-5: Ruhsal bozuklukların tanısı ve sayımsal kitabı* (2013). Amerikan Psikiyatri Birliği (APA), E. Köroğlu (Çev. Ed.). Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
- Duba, J. D., Hughey, A. W., Lara, T., & Burke, M. G. (2012). Areas of marital dissatisfaction among long-term couples. *Adultspan Journal*, 11(1), 39-54.
- Durmuşoğlu Irmak, B. (2017). *Yüksek kaygı ve depresyon düzeyinin evlilik yaşamı ile ilişkisinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ebadatpour, B., Navabinejad, S., Shafiabadi, A., & Falsafinejad, M. (2014). The mediating role of family functions for individual tolerance and spiritual beliefs and marital disaffection. *Psychological Methods and Models*, 3(13), 45-29.
- Ekici, G., Savaş, H. A., & Çıtak, S. (2001). İntihar riskini artıran psikososyal etmenler (Sosyal güvence yokluğu, göç ve diğer stresörler). *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 2(4), 204-212.
- Erdentuğ, A. (1990). Avcı-toplayıcı toplumlarda evlilik ve akrabalık. *Aile Yazıları- 4*. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayını.
- Ersanlı, K., & Kalkan, M. (2008). *Evlilik ilişkilerini geliştirme kuram ve uygulama*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Faizal, A. S., Sidi, H., Wahab, S., Drph, L. S., Zin, N. M., & Baharuddin, N. (2017). Assessment of marital dissatisfaction and its association with sexual dysfunction and psychiatric morbidities among primary health attenders in Malaysia. *International Medical Journal Malaysia*, 16(2), 19-26.
- Fidanoğlu, O. (2006). *Evlilik uyumu, mizah tarzı ve kaygı düzeyi arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Gillet, R. ve Pietroni, P. (2014). *Depresyon: Stresler-bunalımlar, nedenleri, önlemleri, tedavileri*, Z. Kütevin ve E. Kütevin (Çev.). İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Gottman, J., & Silver, N. (2016). *Evliliği sürdürmenin yedi ilkesi*, E. Deniz (Çev.). İstanbul: Varlık Yayınları.
- Goudarzi, M. (2014). The effectiveness of marital therapy with Satyr approach for improving family function and reducing marital disaffection. *Research consulting*, 12(48), 159-142.
- Hansson, K., & Lund, A. (2006). Couple therapy effectiveness of treatment and long term follow up. *Journal of Family Therapy*, 28, 254-276.
- Heaton, T. B., & Albrecht, S. L. (1991). Stable unhappy marriages. *Journal of Marriage and the Family*, 53, 747-758.
- Heejeong, C., & Nadine, F. (2008). Marital conflict, depressive symptoms and functional impairment. *Journal of Marriage and Family*, 2, 377-390.
- Herrington, R. L., Mitchell, A. E., Castellani, A. M., Joseph, J. I., Snyder, D. K. & Gleaves, D. H. (2008). Assessing disharmony and disaffection in intimate relationships: Revision of the Marital Satisfaction Inventory factor scales. *Psychological Assessment*, 20(4), 341-350.
- Hisli, N. (1988, Ağustos). Beck Depresyon Envanteri'nin geçerliği üzerine bir çalışma. *Psikoloji Dergisi*, 22, 118-126.
- Hisli, N. (1989, Kasım). Beck Depresyon Envanterinin üniversite öğrencileri için geçerliği güvenirliği. *Psikoloji Dergisi*, (7)23, 3-13.
- Hoekstra-Weebers, J. E. H. M., Jaspers, J. P. C., Kamps, W. A., & Klip, E. C. (1998). Marital dissatisfaction, psychological distress, and the coping of parents of pediatric cancer patients. *Journal of Marriage and the Family*, 60(4), 1012-1021.
- Hollist, C. S., Miller, R., Falceto, O. G., & Fernandes, C. L. C. (2007, December). Marital satisfaction and depression: A replication of the marital discord model in a Latino sample. *Faculty Publications, Department of Child, Youth, and Family Studies*, 46(4), 485-498.

- Howe, T. R. (2017). *Marriages and families in the 21st century: A bioecological approach* (2nd Edition). SAGE Publications.
- İçli, T. G. (1984). Uyuşturucu madde bağımlıları ile sosyolojik bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2(2), 77-87.
- Kaplan, H. I., & Sadock, B. J. (1998). *Birinci basamak psikiyatri el kitabı*. İstanbul: Turgut Yayıncılık.
- Kavak, A. (2018). *Evli bireylerde çatışma yönetimi ve evlilik doyumu* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, M., & Kaya, B. (2000). Kadına yönelik şiddet: Pandoranın kırık kutusu, *Sağlık Toplum Siyaset*, 3, 50-53.
- Kaya, N. (2017). *Kırsal ve kentsel alanda yaşayan evli kadınların evlilik uyumu, evlilik doyumu ve ilişkilerde mutluluk düzeylerinin karşılaştırılması ve incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kayser, K. (1996). The marital disaffection scale: an inventory for assessing emotional estrangement in marriage. *The American Journal of Family Therapy*, 24(1), 83-88.
- Kayser, K., & Rao, S. S. (2006). Process of disaffection in relationship breakdown. M. A. Finch & J. H. Harvey (Eds.), In *Handbook of divorce and relationship dissolution* (pp. 201-222). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Kersten, K. K. (1990, Jul.). The process of marital disaffection: Interventions at various stages. *Family Relations*, 39(3), 257-265.
- Kılbitmez, R. (2018). *Çalışan evli kadınların evlilik doyumu düzeylerinin demografik değişkenler ve ev içi paylaşımı üzerinden yordaması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Komaei, F., & Sedaghatifard, M. (2016). Investigating on the relationship between sexual dysfunction in women with marital disaffection. *Journal of Analytical-cognitive Psychology*, 6(23), 55-49.

- Köknel, Ö. (1989). *Depresyon: Ruhsal çöküntü*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Kumbasar, H. (2000). Affektif (Duygulanım) Bozukluklar, I. Sayıl (Ed.). *Ruh Sağlığı ve Hastalıkları* (s. 233-252) içinde. Ankara: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi ANTIP A.Ş.
- Kumcağız, H., & Ertuğ, K. (2016). Evlilik hoşnutsuzluğu ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişki. *Turkish Studies: International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(19), 601-620.
- Lansford, J. E. (2009). Parental divorce and children's adjustment, *Perspectives on Psychological Science*, 4(2): 140–152.
- Levy, D. V. (2015). Workaholism and marital satisfaction among female professionals. *The Family Journal: Counseling and Therapy for Couples and Families*, 23(4), 330–335.
- Liceaga, M. D. (2013). "You stay, no matter how bad": Women voice the trajectory of marital disaffection (Unpublished Master Thesis). San Diego State University, School of Communication, Master of Arts in Communication, San Diego, California.
- Marinescu, I. E. (2016). Divorce: What does learning have to do with it? *Labour Economics*, 38: 90-105.
- Medical University of Vienna. (2016, September 7). People in unhappy relationships more likely to have suicidal thoughts. *ScienceDaily*. Retrieved August 18, 2019 from www.sciencedaily.com/releases/2016/09/160907081921.htm
- Nazlı, S. (2014). *Aile danışmanlığı* (11. Baskı), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Noel, N. L., & Yam, M. (1992). Domestic violence: The pregnant battered women. *Nursing Clinics of North America*, 27(4), 874-884.
- Odağ, C. (1995). *İntihar (Özkıyım): Tanım, kuram, sağaltım*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.

- Özgüven, İ. E. (2001). *Kişiler arası iletişim: Ailede iletişim ve yaşam*. Ankara: PDREM Yayınları.
- Özügürlü, K. (1990). *Evlilik raporu*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Pantea, J. (2013). A comparison of family function and marital satisfaction in married employed women, and unemployed (housewives) in Tehran. *Journal of Research in Educational Management*, 3(12), 192-177.
- Parcover, J. A., Mettrick, J., Parcover, C. A. D., & Griffin-Smith, P. (2011). University and college counselors as athletic team consultancy: Using a structural family therapy model. *Journal of College Counseling*, 12(2), 149-161.
- Pines, A. M. (2004). Adult attachment styles and their relationship to burnout: a preliminary, cross-cultural investigation work and stress. *Family Journal*, 18, 66-80.
- Pines, A. M. (2007). Couple burnout: Causes and cures. *The American Journal of Family Therapy*, 10, 42-48.
- Reschke, D. (1995). Why love dies: The process of marital disaffection. *Clinical Sociology Review*, 13(1), 158-159, Article 21.
- Robinson, B. E., Carroll, J. J., & Flowers, C. (2001). Marital estrangement, positive affect, and locus of control among spouses of workaholics and spouses of nonworkaholics: A national study. *The American Journal of Family Therapy*, 29, 397-410.
- Sabatelli, R. M. (1988). Exploring relationship satisfaction: A social exchange perspective on the interdependence between theory, research, and practice. *Family Relations*, 37(2), 217-222.
- Sancaktar, N. (2016). *Yeni evlenen ve uzun süredir evli olan çiftlerin evlilikte problem çözme becerisi düzeylerinin öznel iyi oluş ve evlilik doyumu düzeyleri ile ilişkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Savaşır, I., & Şahin, H. N. (1997). *Bilişsel-davranışçı terapilerde değerlendirme: Sık kullanılan ölçekler*, Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

- Sayıl, I. (2000). İntiharlar, I. Sayıl (Ed.). *Ruh sağlığı ve hastalıkları* (s. 253-262) içinde. Ankara: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi ANTIP A.Ş. Yayınları.
- Schwartz-Lifshitz, M., Zalsman, G., Giner, L., & Oquendo, M. A. (2012, Dec.) Can we really prevent suicide? *Current Psychiatry Reports*, 14(6), 624-633.
- Seider, B. H., Hirschberger, G., Nelson, K. L., & Levenson, R. W. (2009). We can work it out: Age differences in relational pronouns, physiology, and behavior in marital conflict. *Psychology and Aging*, 24, 604-613.
- Shackelford, T. K., & Buss, D. M. (2000). Marital satisfaction and spousal cost-infliction. *Personality and Individual Differences*, 28, 917-928.
- Shackelford, T. K., Besser, A., & Goetz, A. T. (2008). Personality, marital satisfaction, and probability of marital infidelity. *Individual Differences Research*, 6(1), 13-25.
- Snyder, D. K. & Heim, S. C. (1992). Marriage, depression, and cognition: Unraveling the gordian knot – reply to ettinger et al. *Journal of Marital and Family Therapy*, 18(3), 303–307.
- Snyder, D. K. & Regts, J. M. (1982). Factor scales for assessing marital disharmony and disaffection. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 50(5), 736-743.
- Soloff, P. H., Fabio, A., & Lonnqvist, J. (2009). Major psychiatric disorders in suicide and suicide attempters, D. Wasserman & C. Wasserman (Ed.). In: *Oxford Textbook of Suicidology and Suicide Prevention: A Global Perspective* (pp. 275–286). Oxford: Oxford University Press.
- Storaasli, R. D., & Markman, H. J. (1990). Relationship problems in the early stages of marriage: A longitudinal investigation. *Journal of Family Psychology*, 4(1), 80-98.
- Sweeney, M. M. (2010). Remarriage and step-families: Strategic sites for family scholarship in the twenty-first century, *Journal of Marriage and the Family*, 72: 667–684.

- Şen, B. (2013). *Boşanma süreci ve arabuluculuğu* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı.
- Şendil, G., & Korkut, Y. (2008). Evlilik çatışması ve uyumunun bazı demografik değişkenler yönünden incelenmesi, *İ.Ü. Psikoloji Çalışmaları*, 28, 15-34.
- Tegin, B. (1980). *Depresyonda bilişsel bozukluklar: Beck modeline göre bir inceleme* (Yayınlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tsapelas, I., Aron, A., & Orbuc, T. (2016). Marital boredom now predicts less satisfaction 9 years later Published In *Psychological Science*, 20(5). 543-545.
- Tuçcu, H. (1996). *Normal ve depresif kişilerde çeşitli faktörlere göre intihar olasılığı* (Yayınlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bilim Dalı, Ankara.
- Tutarel-Kışlak, Ş., & Göztepe, I. (2012). Duygu dışavurumu, empati, depresyon ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiler. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 27-46.
- Türk Dil Kurumu (2019). Hoşnut. *Türk Dil Kurumu (TDK) güncel Türkçe sözlük* içinde, Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>
- Türk Medeni Kanunu (2001, 08 Aralık). *Resmî Gazete* (Sayı: 24607). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4721.pdf>
- Türkarlan, N., & Demirkan, S. (2008). *Üniversite gençliğinin evliliğin kuruluşuna ilişkin görüş ve düşünceleri*. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Yayını.
- Üçgül, Ş. (2019). *Evlilik beklentisinin ve evlenme türlerinin evlilik hoşnutsuzluğuna etkisi: Konya örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalı, Konya.

- Üncü, S. (2007). *Duygusal zeka ve evlilik doyumu ilişkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Westman, M., Vinokur, A. D., Hamilton, V. L., & Roziner, I. (2004). Crossover of marital dissatisfaction during military downsizing among Russian army officers and their spouses. *Journal of Applied Psychology*, 89(5), 769–779.
- White, J., & David, M. (2008). *Family Theories*. North American: Sage.
- Willen, H. (2015). Challenges for divorced parents: Regulating negative emotions in post-divorce relationships, *Australian and New Zealand Journal of Family Therapy*, 36: 356–370.
- Yalvaç, M. (1998). Toplumsal bir olgu olarak intiharın sosyolojik değerlendirmesi: Malatya Örneği 1984-1994. 7. *Anadolu Psikiyatri Günleri, Cinsiyet ve Psikiyatri* (s. 278-291) içinde.
- Yanar Güngör, Z. (2019). *Evli bireylerde yaşam doyumunun yordayıcısı olarak evlilik doyumu ve bağlanma boyutları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Yavuzer, H., Baltaş, Z., Baltaş, A., Konuk, E., Köknel, Ö., Razon, N., & Navaro, L. (2003). *Ana-baba okulu*, Ankara: Remzi Kitabevi.
- Yıldırım, İ. (1993). Evli bireylerin uyum düzeni. *3P Psikiyatri, Psikoloji, Psikofarmakoloji Dergisi*, 1(3): 249-257.
- Yıldız, Ö. Z. (2018). *Evlilik doyumunun öncülleri ve sonuçları: Depresyon, kaygı, erken dönem uyumsuz şemalar* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yiğit, E. (2018). *Evli kadınlarda aile içi şiddet ile evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

EKLER

Ek 1: Katılımcı Bilgilendirme ve Aydınlatılmış Onam Formu

Evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin depresyon düzeyleri ve intihar olasılıklarının karşılaştırılması

KATILIMCI BİLGİLENDİRME VE AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU

Sayın Katılımcı,

Ekte yer alan Kişisel Bilgi Formu, Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği, Beck Depresyon Envanteri ve İntihar Olasılığı Ölçeği; evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin depresyon düzeyleri ve intihar olasılıklarının karşılaştırılmasına yönelik yapmakta olduğumuz araştırmanın bir parçasıdır.

Elde edilen veriler, evliliklerinden hoşnut olan ve olmayan bireylerin depresyon düzeyleri ve intihar olasılıklarını anlamamız için kullanılacaktır.

Aşağıda bulunan form ve ölçekleri doldurarak, araştırmaya katılmayı kabul etmiş olacaksınız. Bu araştırmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayalı olup, sizden kimliğinizi belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir.

Bu çalışma süresince toplanan veriler, yalnızca akademik araştırma amacı ile kullanılacaktır ve yalnızca ulusal/uluslararası akademik toplantılarda ve/veya yayınlarda sunulacaktır.

Bizimle iletişime geçerek istediğiniz zaman çalışmadan çekilebilirsiniz. Eğer çalışmadan çekilirseniz, sizden toplanan tüm veriler veri tabanımızdan silinecektir ve sizinle ilgili olan veriler çalışmada kullanılmayacaktır.

Bu konu ile ilgili herhangi bir sorunuz veya endişeniz olursa, bize aşağıdaki iletişim bilgilerinden ulaşabilirsiniz.

Yrd. Doç. Dr. Meryem KARAAZİZ
Klinik Psikoloji Anabilim Dalı
Yakın Doğu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Tel:
e-posta:

Canan SİNANOĞLU
Klinik Psikoloji Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi
Yakın Doğu Üniversitesi
Tel:
e-posta:

Ek 2: Kişisel Bilgi Formu**KİŞİSEL BİLGİ FORMU**

1. Cinsiyetiniz? () Kadın () Erkek
2. Yaşınız?
3. Eşinizin yaşı?
4. Öğrenim durumunuz?
 () Okur-yazar () İlkokul () Ortaokul () Lise
 () Lisans () Yüksek Lisans () Doktora
5. Eşinizin öğrenim durumu?
 () Okur-yazar () İlkokul () Ortaokul () Lise
 () Lisans () Yüksek Lisans () Doktora
6. İkametgah yeriniz?
 () İl Merkezi () İlçe Merkezi () Kasaba () Köy
7. Yaşadığınız konut tipi?
 () Villa () Müstakil ev () Apartman dairesi () Gecekondu
8. Mesleğiniz / Gelir getirici bir işte çalışma durumunuz?

9. Eşinizin mesleği / Gelir getirici bir işte çalışma durumu?

10. Ortalama aylık geliriniz? TL
11. Eşinizin ortalama aylık geliri? TL
12. Sürekli tedavi gördüğünüz herhangi bir sağlık probleminiz var mı?
 () Hayır () Evet (*Lütfen belirtiniz:*)

13. Eşinizin sürekli tedavi gördüğü herhangi bir sağlık problemi var mı?
 () Hayır () Evet (*Lütfen belirtiniz:*)
14. Eşinizle nasıl tanıştınız?
15. Evlenmeden önce eşinizi ne kadar süredir tanıyordunuz?
16. Eşinizle hangi nikâh çeşidiyle evlendiniz?
 () Resmi nikah () Dini nikah () Resmi ve dini nikah
17. Ne kadar süredir / Kaç yıldır evlisiniz?
18. Eşinizle kaçınıcı evliliğiniz?
19. Eşinizin sizinle kaçınıcı evliliği?
20. Çocuğunuz var mı? () Hayır () Evet
21. Çocuğunuz varsa kaç tane çocuğunuz var?
22. Ailenizde siz, eşiniz ve varsa çocuklarınız dışında kalan birileri var mı?
 () Hayır () Evet (*Lütfen belirtiniz:*)
23. Eşinizden boşanmaya yönelik bir girişiminiz veya düşünceniz oldu mu?
 Böyle bir düşünceniz var mı?
 () Hayır () Evet (*Lütfen belirtiniz:*)
24. Eşinizin sizden boşanmaya yönelik bir girişimi veya düşüncesi oldu mu?
 Böyle bir düşüncesi var mı?
 () Hayır () Evet (*Lütfen belirtiniz:*)
25. Evliliğinizden hoşnut musunuz?
 () Hayır () Evet

Ek 3: Evlilik Hoşnutsuzluğu Ölçeği

EVLİLİK HOŞNUTSUZLUĞU ÖLÇEĞİ (EHÖ)

Aşağıda eşlerin evlilik hoşnut durumuyla ilgili olarak 21 madde bulunmaktadır. Her maddeyi dikkatlice okuduktan sonra size uygun olan seçeneği işaretleyiniz. İfadelerdeki seçeneklerde 1 doğru değil, 2 çok doğru değil, 3 biraz doğru, 4 çok doğru olarak numaralandırılmıştır. Lütfen hiçbir ifadeyi boş bırakmayınız. İçten ve doğru verdiğiniz yanıtlar için teşekkür ederiz.

	EHÖ	Doğru Değil	Çok Doğru Değil	Biraz Doğru	Çok Doğru
1	Eğer eşimle hiç tanışmasaydım kendimi çok mutsuz hissederdim.	1	2	3	4
2	Eşime birçok konuda güvenmekte çok zorlanırım.	1	2	3	4
3	Eşimle birlikte vakit geçirmekten hoşlanıyorum.	1	2	3	4
4	Eşimle olduğum zaman bile kendimi genellikle yalnız hissederim.	1	2	3	4

Ek 4: Beck Depresyon Envanteri

BECK DEPRESYON ENVANTERİ (BDE)

Aşağıda, kişilerin ruh durumlarını ifade ederken kullandıkları bazı cümleler verilmiştir. Her madde bir çeşit ruh durumunu anlatmaktadır. Her maddede o ruh durumunun derecesini belirleyen 4 seçenek vardır. Lütfen bu seçenekleri dikkatle okuyunuz. Son bir hafta içindeki (şu an dahil) kendi ruh durumunuzu göz önünde bulundurarak, size en uygun olan ifadeyi bulunuz. Daha sonra, o maddenin yanındaki harfin üzerine (X) işareti koyunuz.

1)	a. Kendimi üzgün hissetmiyorum b. Kendimi üzgün hissediyorum c. Her zaman için üzgünüm ve kendimi bu duygudan kurtaramıyorum d. Öylesine üzgün ve mutsuzum ki dayanamıyorum
2)	a. Gelecekte umutsuz değilim b. Gelecek konusunda umutsuzum c. Gelecekte beklediğim hiçbir şey yok d. Benim için bir gelecek olmadığı gibi bu durum değişmeyecek
3)	a. Kendimi başarısız görmüyorum b. Herkesten daha fazla başarısızlıklarım oldu sayılır c. Geriye dönüp baktığımda, pek çok başarısızlığımın olduğunu görüyorum d. Kendimi bir insan olarak tümüyle başarısız görüyorum
4)	a. Her şeyden eskisi kadar doyum (zevk) alabiliyorum b. Her şeyden eskisi kadar doyum alamıyorum c. Artık hiçbir şeyden gerçek bir doyum alamıyorum d. Bana doyum veren hiçbir şey yok. Her şey çok sıkıcı

Ek 5: İntihar Olasılığı Ölçeği

İNTİHAR OLASILIĞI ÖLÇEĞİ (İÖÖ)

Aşağıda kişilerin çeşitli duygu ve davranışlarını anlatmak için kullanabilecekleri bazı cümleler verilmiştir. Lütfen sırayla her bir cümleyi okuyun ve okuduğunuz cümlenin sizin için hangi sıklıkla doğru olduğunu belirtiniz. Sizden istenen, her cümlenin sağ tarafındaki seçeneklerden size uygun olanın altındaki “D” harfini daire içine alarak işaretlemenizdir.

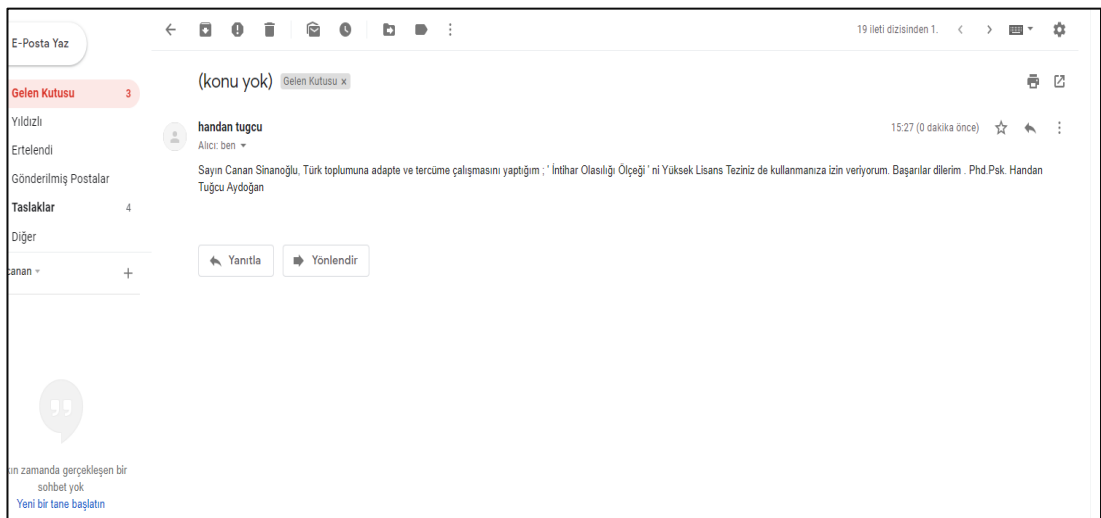
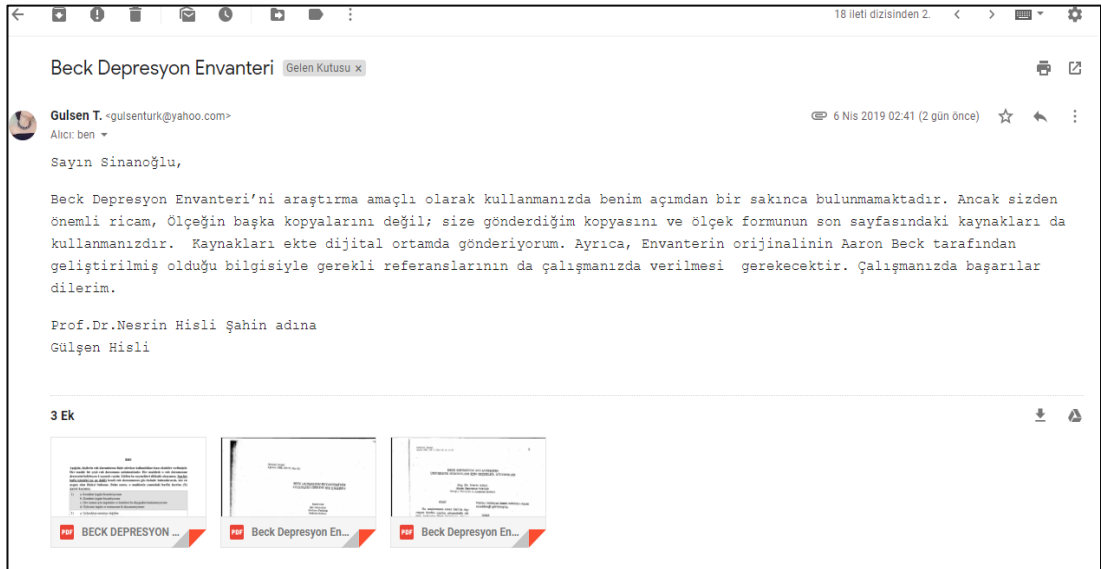
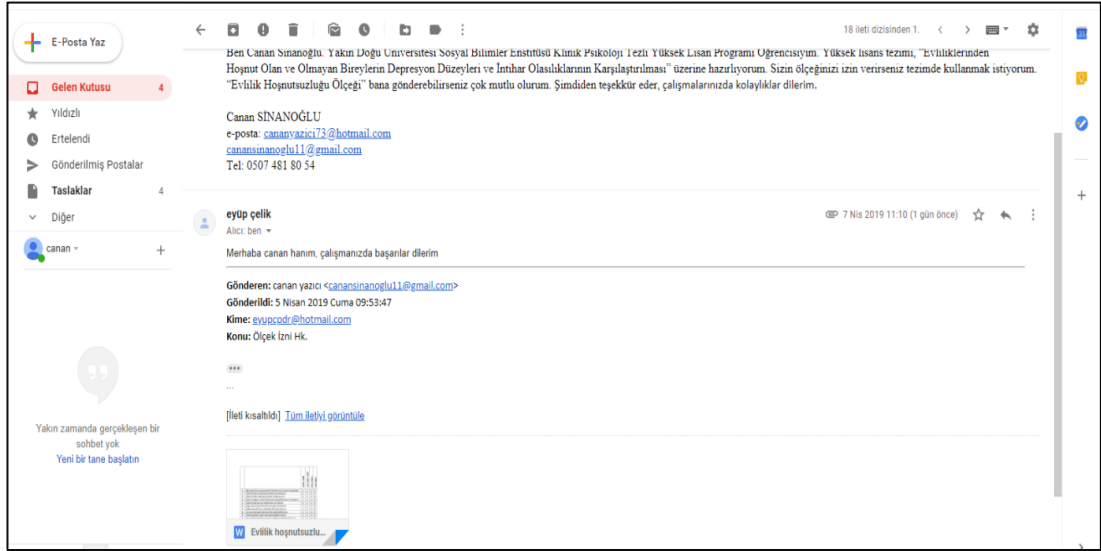
Örnek:

Kaygılı olduğumu hissederim. Hiçbir zaman Bazen Çoğu zaman Her zaman

D D D D

	İÖÖ	Hiçbir Zaman	Bazen	Çoğu Zaman	Her Zaman
1	Öfkelendiğim zaman elime geçen her şeyi fırlatırım	D ₁	D ₃	D ₃	D ₄
2	Birçok insanın benimle içtenlikle ilgilendiklerini hissederim.	D ₄	D ₂	D ₁	D ₁
3	Ani ve kontrolsüz (dürtüsel) davrandığımı hissederim.	D ₁	D ₁	D ₂	D ₃
4	Başkaları ile paylaşamayacağım kadar kötü şeyler düşünürüm.	D ₁	D ₂	D ₂	D ₅

Ek 6: Ölçeklerin Telif Hakkı Sahiplerinden Alınmış İzinler

ÖZGEÇMİŞ

Canan SİNANOĞLU

11 Mayıs 1973 yılında Konya'nın Kulu ilçesinde doğdu. Aslen Karaman'lıdır. İlk ve Orta öğrenimini Karaman'da, Lise öğrenimini ise Aksaray'da tamamladı. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Bölümü'nü bitirdikten sonra Sağlık Bakanlığı'nın farklı birimlerinde görevler aldı. Halen Sağlık Bakanlığı Merkez teşkilatında çalışmaya devam etmektedir.

Aile danışmanlığı, ileri düzey evlilik terapisi, cinsel terapi, sigara alkol ve uyuşturucu madde bağımlılığı, bütüncül psikoterapi, bilişsel davranışçı psikoterapi, psikodinamik psikoterapi, varoluşsal psikoterapi, Masterson kuramı, şema terapi, hipnoz, NLP, TLT VE EFT konularında eğitimler aldı ve uygulamaya yönelik çalışmalar yaptı. İki çocuk annesidir.

İNTİHAL RAPORU

EVİLİKLERİNDEN HOŞNUT OLAN VE OLMAYAN BİREYLERİN DEPRESYON DÜZEYLERİ VE İNTİHAR OLASILIKLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

ORIGINALITY REPORT

20%

SIMILARITY INDEX

14%

INTERNET SOURCES

6%

PUBLICATIONS

14%

STUDENT PAPERS

MATCH ALL SOURCES (ONLY SELECTED SOURCE PRINTED)

7%

★ Submitted to Beykent Üniversitesi

Student Paper

Exclude quotes

On

Exclude matches

< 10 words

Exclude bibliography

On

ETİK KURUL RAPORU

BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

06.05.2019

Sayın Canan Sinanoğlu

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2019/440 proje numaralı ve **“Evliliklerinden Hoşnut Olan ve Olmayan Bireylerin Depresyon Düzeyleri ve İntihar Olasılıklarının Karşılaştırılması”** başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.